

GERMANDAT DEL MONESTIR CISTERCENC DE SANTA MARIA DE POBLET

P BLET

II època,

Any XIX, número 39,

Desembre 2019

Sumari

EDITORIAL 1

EL PÒRTIC DE L'ABAT 2
Octavi Vilà, abat

GERMANDAT
CRÒNICA DE L'ASSEMBLEA ANUAL
Cristòfol-A. Trepat 4

MEMÒRIA ANUAL
Josep Ramon Tarragó 7

PARAULES DEL PRESIDENT
Cristòfol-A. Trepat 14

ELS NOUS GERMANS 18

SANT BENET, UNA ESPiritUALITAT
TAMBÉ PER ALS LAICS
María Dolores Martín 19

DILEMES BIOÈTICS ACTUALS
ATLETES MODIFICATS BIOTECNOLÒGICAMENT
Francesc Torralba 28

RELIGIÓ I CIÈNCIES NATURALS
RAÓ I EMOCIÓ EN L'EXPERIÈNCIA
RELIGIOSA ACTUAL
David Jou 32

A FONTS
ESGLÉSIA I ESPORT
Jordi Osúa 39

EL PINTOR VIMBODINENC
JOAN POTAU I MARTELL
Josep M. Potau 44

MÓN MONÀSTIC
EL PRIMAT DE LA CARITAT
P. Mauro-Giuseppe Lepori 47

L'ENTREVISTA
FRANCESC TORRALBA ROSSELLÓ
Cristòfol-A. Trepat 58

LA PORTADA 65
Jesús M. Oliver

CRÒNICA DE LA COMUNITAT
De maig a octubre de 2019
Xavier Guanter 66

LA RODA DELS DIES
• VERS LA TERRA PROMESA
• ENTRE EL SILENCI I LA PARAULA
• PILAR RAHOLA A POBLET
• ECCE QUAM BONUM ET
QUAM IUCUNDUM
• EL FESTIVAL DE MÚSICA ANTIGA
ES CONSOLIDA AMB MÉS ACTIVITATS
QUE MAI
• PRIMERA TROBADA DEL GRUP "SEDÀS"
• LA REGLA DE SANT BENET I L'EMPRESA
• TROBADA DE LA CONGREGACIÓ
A POBLET
74-84

INVITACIÓ A LA LECTURA
BREUS COMENTARIS D'ALGUNS LLIBRES
PER CONVIDAR A LA LECTURA
Lina Zulueta 85-86

RESSENYA
COM VIURE AMB LA MALALTIA
Cristòfol-A. Trepat 87

DÉU A LA XARXA
FRARES FRANCISCANS CAPUTXINS
DE CATALUNYA I BALEARS
Cristòfol-A. Trepat 88

Director: Cristòfol-A. Trepat

Consell de Redacció: Xavier Alonso
Lluís Solà
Sam Soler
Lina Zulueta
Tomàs Bataller

Portada: Retaule de Damià Forment,
detall dels "grotescs"
(foto: Sam Soler)

Edita:

**GERMANDAT
DEL MONESTIR
CISTERCENC
DE SANTA MARIA
DE POBLET**

Realització: T.G.A.,
Técnicas Gráficas Aplicadas, S.L.
Tel. 629 831 307
t.g.a.sl@telefonica.net

Disseny-Maquetació: Pau Benito

Preu subscripció (2 números): 25 €

Número solt: 15 €

Dipòsit legal: T-60/2001 - ISSN 1577-4104

Malauradament hem de començar lamentant un fet luctuós. El dia 22 d'octubre els aiguats que van caure ininterrompudament sobre la Conca de Barberà van ocasionar la crescuda del riu Francolí fins a tal punt que va causar danys importants en especial a Montblanc, Vimbodí i a l'Espluga, on sis persones van perdre la vida. Al monestir de Poblet els danys van ser més lleus. La comunitat del monestir es va mobilitzar de seguida en suport dels damnificats i, entre altres mesures, va organitzar una sèrie d'actes, com els concerts d'orgue, per tal de recollir fons per ajudar les persones més afectades per aquests aiguats. Som tots convidats a col·laborar en aquests ajuts.

Pel que fa a la vida de l'Església no podem deixar d'esmentar la importància del recent Sínode sobre l'Amazònia celebrat a Roma durant el mes d'octubre. Al gener de l'any passat el papa Francesc va visitar l'Amazònia i va assabentar-se de primera mà dels greus problemes ambientals i socials que l'afectaven. Hem de pensar que l'Amazònia ocupa 7,5 milions de km² repartits entre 9 països i representa el 43% de la superfície d'Amèrica del Sud. Avui se la considera un bioma, és a dir, un sistema vivent que funciona com a estabilitzador del clima regional i mundial. Des del punt de vista social presenta una gran diversitat ja que hi viuen uns 33 milions de persones dels quals 3 milions són indígenes autòctons. S'hi parlen 240 llengües diferents que, naturalment, han de ser estimades i protegides. L'Amazònia es veu afectada per incendis i agressions naturals que poden impactar greument en tot el planeta.

Aquest Sínode constitueix la primera aplicació pràctica de l'encíclica *Laudato si'* i comporta concrecions i compromisos socials decidits i valents. A la missa que va tancar el Sínode el Papa va dir: *molts testimonis ens han explicat que és possible mirar la realitat d'una altra manera, amb les mans obertes, com un do, habitant la creació no com un medi per ésser explotat sinó com la casa que cal protegir*. I en el discurs final del Sínode havia dit: *La consciència ecològica ens fa denunciar l'explotació compulsiva, la destrucció del medi i, en aquest sentit, l'Amazònia és un símbol*.

El títol i el text final del Sínode, *Amazònia: nous camins per a l'Església i per a una ecologia integral*, transcendeixen l'àmbit d'Amèrica del Sud i ens arriben a nosaltres en la seva opció preferencial pels pobres i en la necessitat de mirar-nos el món des d'una altra perspectiva que no sigui el guany i el mercat a qualsevol preu. A més, la dinàmica d'aquest Sínode coincideix amb un altre esdeveniment: el procés sinodal encetat a Alemanya centrat al voltant de quatre temes: el poder i la participació a l'Església, l'estil de vida dels sacerdots, la moral sexual i el paper de les dones en la institució eclesial.

L'Església, doncs, es mou, prega i actua. Potser és l'hora de sortir dels nostres espais de confort i sacsejar la nostra vida per moure'ns, intensificar la pregària i actuar amb sentit d'Església.

Aquest número us arriba pels volts de les festes de Nadal. Els qui fem la revista aprofitem aquesta avinentesa per fer-vos arribar la nostra felicitació i el nostre desig de viure tots ple-gats un any millor que el que ara tanquem.

Fa uns dies un diari publicava un article sobre la humilitat; deia que en el món actual on el narcisisme i l'exhibicionisme semblen estar guanyant la partida, on *lucir palmito, hinchar currículum o pavonearse de las propias habilidades reales o supuestas parece un nuevo deporte* —“dime de qué presumes y te diré de qué careces”, sentencia nuestro refranero— *y donde tener miles de “likes”* (es refereix a les xarxes socials) *es la horma de la valía, resulta casi extraño encontrarse con seres humanos que habitan en el “planeta humildad”. La actualidad que poseen estos marcianos, también llamada modestia, contrariamente a lo que pueda parecer, ayuda a que la vida sea más placentera. (...) En definitiva, una persona mesurada no necesita ser el centro de atención, ni hace girar su vida en torno al éxito y el reconocimiento, lo que en sí mismo es un gran logro vital y una enorme fuente de tranquilidad.* (Isabel Serrano-Rosa, *¿Por qué a algunas personas les da vergüenza demostrar lo que valen?*, El Mundo 15 de novembre de 2019).

La humilitat no està de moda, no és un dels valors en alça en la nostra societat; en cas d'aparèixer pot ser ràpidament interpretada com a debilitat. Malgrat això, els qui intentem maldestrament seguir la Regla de Sant Benet tenim ben present com se'ns convida a tenir present aquesta virtut, a practicar-la i, a partir d'ella, fer-ho amb la pobresa, l'obediència i els altres valors i fonaments de la vida monàstica.

Podem exportar-los a la vida actual? Poden ser d'utilitat a l'home i a la dona d'avui? Hauríem de concloure evidentment que sí, que poden ser útils, però qui ho intenti portar a la pràctica no ho tindrà pas fàcil; anirà a contracorrent i això, que pot ser motivador, sempre crea dificultats, incomoditats i conflictes. Per tal d'imposar el nostre criteri recorrem a qualsevol mitjà, no diríem lícit o il·lícit, sinó més aviat moralment acceptable o no. Per exemple: crear notícies falses, el concepte de *fake news*, ja forma part no tan sols del nostre vocabulari sinó del nostre dia

a dia; sembla que surti gratis divulgar qualsevol notícia, s'ajusti o no a la veritat; en cas de falsedat els desmentiments o bé no arriben mai o bé apareixen tard i ben amagats. No cal ni dir ja el que passa a les xarxes socials, les quals, amb gran rapidesa expandeixen notícies o comentaris, molts cops sense ni temps a valorar o a reflexionar sobre els fets en concret: una societat de l'efímer, on una notícia en supleix una altra ràpidament i que massa sovint recorda aquella murmuració contra la qual sant Benet alerta repetides vegades en la seva Regla, ja que hi veu el pitjor dels mals per a la vida comunitària. També el Papa Francesc ha alertat repetides vegades contra el mal de la murmuració en el món i en la mateixa Església.

Tot plegat té a veure, i molt!, amb la humilitat, perquè no ens resignem a acceptar altres punts de vista i volem imposar el nostre sigui quin sigui el cost que això signifiqui. Perquè en el fons de moltes d'aquestes actituds hi ha la voluntat d'imposar la nostra opinió costi el que costi i, si el cost el paga un altre, molt millor!

Certament la nostra societat no té carença de valors; hi ha molta gent, creients i no creients, d'un pensament polític o d'un altre, d'una posició social o altra, que dediquen una part important de la seva vida, quan no tota, a ajudar els altres; i ho fan sense cercar d'antuvi el reconeixement sinó que amb molt d'esforç i sacrifici personal aporten a la societat un exemple de com viure la humilitat avui. Perquè la humilitat ha de ser sincera, no ha de cercar el lluïment, sinó la vertadera humilitat, la del cor i no la dels aparadors.

No vivim temps fàcils. Aquesta expressió l'ha pronunciat generació rere generació molta gent, és cert, però no per això hem de deixar de reconèixer que els moments actuals no són fàcils. Hem deixat de cercar el consens, una paraula que sembla passada de

moda, que fins i tot ha passat a ser menys-tinguda, menyspreada a l'hora de treballar per a la concòrdia i de cercar ponts i punts de trobada. Aquesta actitud negativa ajuda, i molt!, que els temps que vivim siguin difícils. La situació de tanta gent que perd la vida intentant arribar a un país on simplement hi vol viure; tants d'altres que si aconseguixen arribar-hi, sovint al preu de tot el que tenen, fins i tot al preu de vendre el mateix cos, no troben pas els braços oberts, sinó més aviat rebuig i menyspreu; tantes dones víctimes de la violència; tants infants violentats pels qui haurien d'haver estat per a ells recer de confiança; conflictes que lluny de solucionar-se cercant consens s'enquisten i s'agreugen amb dolor per totes les parts. Al cap i a la fi, tot per imposar la nostra voluntat ignorant la dels altres. Parlem sovint del respecte a les minories mentre voldríem imposar la voluntat de les majors; ni l'una ni l'altra s'haurien d'imposar, perquè Déu va crear el món perquè tots junts hi visquéssim, uns al costat dels altres.

No va donar pas Déu el títol de propietat a uns quants, no va anar pas així! Som nosaltres els que hem anat creant un món desigual i aquesta desigualtat ha arribat a ser massa vegades una vertadera crueltat.

Els moments de crisi econòmica sempre donen lloc a convulsions socials. Davant de situacions de crisi la sensació de sentir-se amenaçats pels qui creiem que no són com nosaltres ens mou

a tancar-nos, a rebutjar tot allò que percebem com una possible amenaça. És l'hora dels populismes, de fer arribar el missatge segons el qual la solució és d'una manera o altra la supremacia. Vivim pendents de la imatge i que el que diem tingui acceptació en un món que es mou per les enquestes sense voler adonar-nos que aquestes mateixes formen part d'un joc que cerca massa sovint interessos inconfessables.

La humilitat de cor, sincera i generosa, a la qual ens convida sant Benet, ens pot ajudar a viure i a conviure. *La història ens ensenya que els conflictes entre els pobles i nacions, fins i tot els més greus, poden trobar solucions vàlides només a través del diàleg, única arma digna de l'ésser humà i capaç de garantir una pau duradora* (Papa Francesc 25 de novembre de 2019).

Octavi Vilà, abat

Foto: Mario Pascual

CRÒNICA DE L'ASSEMBLEA ANUAL

El dissabte dia 6 de juliol de 2019 es va celebrar, convocada pel P. Abat, l'assemblea anual de la Germandat de Poblet. Ens en fa una breu crònica el director de la revista.

Els germans i les germanes es van anar trobant amb la comunitat al davant de la capella de Santa Caterina a partir de dos quarts de deu del matí. A les deu en punt es va iniciar una lenta processó cap a l'església abacial tot cantant les lletanies al dessota d'un considerable bat de sol.

L'eucaristia

Va presidir la missa conventual el P. Abat. En la seva homilia va contrastar el contingut de la primera lectura —el relat de les intrigues i els enganys d'Isaac, el bessó petit,

per arrabassar la primogenitura al seu germà Esaú (Gn 27,1-5.15-29)— amb les paraules de Jesús a l'evangeli del dia. Com va dir el P. Abat al començament de les seves paraules, *la història dels bessons Jacob i Esaú, fills d'Isaac i de Rebeca, que topaven entre ells ja dins de les entranyes de la mare, recull tots els ingredients per atreure la nostra atenció: ambició, engany, males jugades, diríem que s'adaptaria a moltes de les notícies que publica la premsa en els nostres dies.* Amb tot, fins a través del mal, Déu pot actuar per dur la història de la salvació a bon fi. Jesús, però, trenca amb aquests mals costums del passat: *Davant*

Foto: Josep M. Potau.

La processó vers l'església abacial.

d'això el missatge de Jesús és la gran novetat, ve a trencar vells costums i antigues pràctiques. A l'evan-geli, efectivament, Jesús davant les pregun-tes ritualistes dels fariseus respon amb tota llibertat defensant l'incompliment de l'obli-gació del dejuni per part dels seus deixebles: *Poden estar tristos els convidats a noces mentre l'espòs és amb ells? Ja vindrà el temps que l'espòs els serà pres, i llavors sí que dejunaran* (Mt 9,14). El P. Abat va destacar a propòsit d'aquestes paraules de Jesús que nosaltres no veïem, a primer cop d'ull, que tinguem l'espòs entre nosaltres, de fet estem convidats al casament, hi estem pel baptisme, però no participem encara de les noces. *Tanmateix l'espòs, Crist, és present entre nosaltres de diverses maneres, (...) el tenim enmig nostre en la seva Paraula, en l'Eucaristia, de manera fonamental i privilegiada, i en la seva Església, per im-perfectes que siguem els seus membres.*

Davant d'un món en tensió, on l'engany i l'ambició desfermada semblen l'únic pre-sent abastable a la nostra percepció, Jesús ens exigeix un canvi radical de vida, tota una nova orientació o conversió. Jesús és la novetat que ens crida a superar divisions, a renunciar als maximalismes, a no voler imposar-nos els uns als altres, sinó a cercar que, per damunt de tot cal que posem l'amor a Crist i als germans. Una novetat que ens crida a vèncer la temptació de sentir-nos per sobre dels altres i de voler sotmetre'ls per vanaglòria, tenint la presumpció de ser millors, cercant de deixar-nos servir en lloc de servir.

L'homilia va concloure amb unes pa-raules del papa Francesc el 26 de gener del 2019: *La vida que Jesús ens regala és una història d'amor, una història de vida, la seva, que vol barre-jar-se amb la nostra i arrelar en el cor de cadascun.*

L'Assemblea a la sala capitular

En acabar l'eucaristia, les germanes i els germans es van dirigir a la sala capitular on el P. Abat va adreçar unes paraules de benvin-guda als assistents. A continuació el P. Abat va donar la paraula a la germana benedictina Dolores Martín Trutet, del monestir de Sant

Foto: Josep M. Potatti.

Conferència de la germana benedictina Dolores Martín Trutet.

Benet de Montserrat, que va oferir als ger-mans i germanes una conferència amb el tí-tol: *Sant Benet, una espiritualitat també per als laics.* Al llarg d'uns 45 minuts la germana Dolores ens va plantejar d'entrada què calia entendre per "espiritualitat". A continuació va anar desenvolupant la resposta espiritual de sant Benet tot comentant quatre punts del segon llibre dels *Diàlegs* del papa sant Gregori el Gran (540-604), una de les poques fonts de què disposem sobre la vida de sant Benet. En aquest comentari va exposar de manera planera i molt intel·ligible els camins espi-

rituals possibles que, segons la vida de sant Benet, poden ser vàlids per a tothom. Podeu llegir un resum de la conferència en aquest mateix número.

Després d'una estona de descans es va reprendre l'Assemblea amb la lectura de la *Memòria anual*, a càrrec de Josep Ramon Tarragó, secretari de la Germandat. Després el tresorer, senyor Joaquim Pujals, va exposar l'estat de comptes. A continuació el P. Abat va beneir les medalles i les va imposar als nous germans. Tot seguit el president de la Germandat va adreçar l'habitual discurs que podreu trobar també complet en aquesta mateixa secció.

Després d'uns minuts de descans en què es va aprofitar per fer la tradicional imatge dels nous germans amb el P. Abat, els germans i les germanes es van aplegar a la mateixa sala capitular per celebrar la pregària del migdia amb tota la comunitat. Un cop acabada, els assistents es van traslladar a l'hostatgeria externa per al dinar de germanor.

El concert de la tarda

A la tarda, com és tradició, es va oferir un concert a l'església abacial. En aquesta ocasió va ser protagonitzat pel *Cor Ciutat de Tarragona*, dirigit per Xavier Pastrana, que

ens va oferir una magnífica versió del *Rèquiem de Fauré* amb David Malet a l'orgue; els solistes van ser la soprano Elionor Martínez i el baríton Oriol Mallart. El *Cor Ciutat de Tarragona*, des del seu naixement el 1983, té una llarga trajectòria artística amb un repertori que inclou músiques de tots els temps i ha estrenat diversos muntatges musicals. El seu àmbit d'actuació està centrat principalment en les comarques tarragonines, però el Cor ha actuat també a Barcelona, Lleida, València, Astúries, Sevilla, País Basc, Galícia, Portugal, Anglaterra i França. El *Rèquiem de Fauré* és una obra inusual entre les altres aportacions al gènere, més propenses en general a incidir en l'aspecte dramàtic del moment d'enfrontar-se a la mort. El de Fauré, en canvi, resulta esperançador i reconciliador. L'espiritualitat cristiana sempre ha de tenir present el to d'aquest Rèquiem: la mort és només el pas a l'abraçada definitiva i plena de Déu. El concert va ser aplaudit generosament i va ser del grat dels assistents.

Amb la pregària de vespres a l'església abacial van concloure els actes de l'Assemblea anual del 2019.

Cristòfol-A. Trepà

Foto: Josep M. Potau.

MEMÒRIA ANUAL

El secretari de la Germandat, el senyor Josep Ramon Tarragó, va llegir als assistents la Memòria anual. La reproduïm a continuació.

P. Abat, membres de la comunitat cistercenca de Santa Maria de Poblet, estimades germanes i germans.

Un any més, seguint la nostra tradició, celebrem l'Assemblea de la nostra estimada Germandat del monestir de Poblet en aquesta sala capitular. Excusem la presència dels següents membres de la Germandat, que han fet arribar per escrit la seva absència: Sra. Montserrat Catalan, Sr. Josep Domènech Meseguer, Sr. Xavier Batlle, Sr. Vicent Valls, Sr. Joan Josep Cardona Ivars, Sr. José Ramon Borrás, Sr. Jordi Portal Liaño, Sra. Montserrat Simeon, Sra. M. Lluïsa Sans, Sr. Angel Jubete.

Passem a resumir breument el que han estat aquests darrers mesos per a la comunitat, per a Poblet i per a nosaltres com a familiars de l'Orde Cistercenc.

La Comunitat: any 2018

Agost

El mes d'agost de 2018, el P. Abat, junt amb els membres del noviciat, va anar a Saragossa on va presidir la missa conventual a la Basílica del Pilar. Després van traslladar-se al monestir trapenc de Huerta (Sòria) i el divendres 10, el Molt Honorable Quim Torra, president de la Generalitat de Catalunya, va visitar Poblet. Anava acompanyat d'Òscar Peris, delegat del govern de la Generalitat a Tarragona, i de Joan Capdevila, diputat d'Esquerra Republicana de Catalunya a Madrid. La visita va acabar assistint al concert que es feia a la nit.

En efecte, aquesta mateixa nit va començar el VI Festival de Música Antiga de Po-

Foto: Josep M. Poblet.

El secretari de la Germandat, senyor Josep Ramon Tarragó.

blet, que tenia el títol *La memòria i els símbols del poder, de la fe i de l'exili*. El primer concert va versar sobre el diàleg de les músiques cristianes, jueves i musulmanes al voltant del Mediterrani i va ser interpretat pel grup «Orpheus XXI», integrat per joves músics refugiats i immigrants de Síria, Turquia, Iraq, Sudan, Afganistan i Armènia, i dirigit per Jordi Savall. Va estar precedit per una conferència a l'antic refector de conversos a càrrec de Josep M. Bricall sobre el tema *El refugi de la memòria*.

El dia 12, diumenge va tenir lloc el darrer concert del Festival, interpretat per la «Jove Capella Reial de Catalunya», també sota la direcció de Jordi Savall. Amb el títol *Retaules espirituals* van interpretar música de Mateu Fletxa, el Vell, i de Bartomeu Càrceres. El concert va anar precedit per la conferència de Josep M. Gregori *Mateu Fletxa i les ensalades al Renaixement català*.

La pregària de Sexta, a la sala capitular.

Foto: Josep M. Potau.

El Dia 18, dissabte, es va celebrar a la capella de Sant Jordi una missa en sufragi del pare del P. Rafel Barruè, que havia traspassat recentment, i el dijous 30, F. Bernat Folcrà va marxar a Roma per començar els estudis de teologia bíblica a la Universitat Gregoriana.

Setembre

Si passem al mes de setembre, cal destacar que el dia 2, diumenge, el P. Abat va anar a l'antiga presó de Montblanc on es va inaugurar una placa commemorativa en la cel·la on fou empresonat el juliol de 1936 el cardenal Francesc Vidal i Barraquer. Aquest acte es va fer en ocasió de la celebració del 150 aniversari del seu naixement.

El dia 10, dilluns, diversos membres de la comissió organitzadora de la Marxa de la Llibertat de 1976 van fer lliurament dels seus fons a l'Arxiu del President Tarradellas.

Octubre

El dia 11 d'octubre, a la tarda, Olga Nicolau, priora del monestir de Sant Benet de Montserrat, va començar un curs sobre els salms que ha anat impartint durant l'any. Hi assistien també la M. Abadessa i algunes monges del monestir de Vallbona.

A la tarda del diumenge 14 d'octubre es va fer a l'església un homenatge a l'orguener Joan Carles Castro, mort el dia 5 de gener de 2018, a l'edat de 48 anys. Els organistes Bernat Baibé, Modest Moreno i Morera,

Lorién Santana i Montserrat Torrent van tocar peces a l'orgue de cor, que és el darrer instrument construït per Joan Carles Castro. Precisament aquests últims dies l'orguener Óscar Javier Laguna de la Mata va estar treballant en l'orgue per poder-lo tenir totalment acabat per a aquest homenatge.

El dilluns 15 el P. Abat va anar a Tarragona per presidir la missa al convent de les carmelites descalces en la festa de santa Teresa de Jesús i el dijous 17, el P. Rafel Barrauè va assistir a la 79a assemblea general de la Unió de Religiosos de Catalunya.

El dia 22, dilluns, un grup de 250 joves del col·legi Santa Teresa de Jesús de Vilanova i la Geltrú van visitar el monestir i van fer una pregària a l'església.

Novembre

El dia 1 de novembre a la sala capitular, després de Laudes, F. Joaquim Cervera va renovar per un any la professió temporal i Mons. Salvador Cristau, bisbe auxiliar de Terrassa, va presidir la missa conventual.

El dia 2, divendres al vespre, va morir F. Ricard Miró. Tenia 91 anys d'edat i en feia 69 que era monjo. El dilluns 5 al matí va tenir lloc la missa exequial i l'enterrament.

El 7 a la tarda, el P. Abat va anar al Palau de la Generalitat per assistir a un acte en commemoració de l'Any Vidal i Barraquer, presidit pel Molt Honorable Quim Torra, President de la Generalitat i l'endemà, dijous al vespre, el P. Abat va presidir al monestir de Vallldonzella de Barcelona una missa per als difunts d'enguany de la Germandat de Poblet.

El dia 10, dissabte va començar el VI Festival Internacional d'Orgue de Poblet. L'organista polonesa Maria-Magdalena Kaczor va interpretar un magnífic programa amb peces de Johann Sebastian Bach, Georg Boehm, Ludwig van Beethoven i Otto Barblan.

Cardenal Vidal i Barraquer.

El Dia 15 va tenir lloc a Poblet el 10è Capítol de la Congregació Cistercenca de la Corona d'Aragó. La sessió es va desenvolupar a la sala de reunions del palau de l'abat. Sota la presidència del P. Abat Octavi Vilà, Abat president, s'hi van reunir els representants de Poblet, Solius, Vallbona i Vallldonzella. Aquests eren: el P. Rafel Barrauè, el P. Josep Alegre, F. Xavier Guanter i el P. Maties Prades, per Poblet; el P. Josep Peñarroya i F. Albert Fontanet, per Solius; la M. Anna M. Camprubí i S. Sara Picher, per Vallbona; la M. Núria Illas i S. Àngels Cornellà per Vallldonzella.

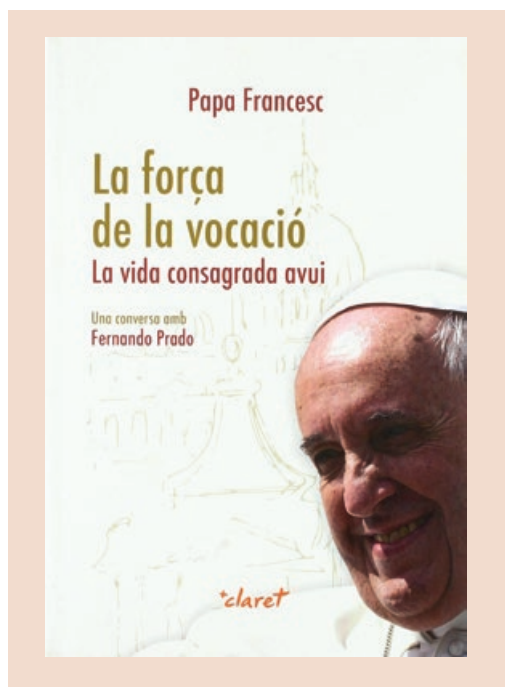
El dia 19 de novembre, el P. Abat va anar al convent de caputxins d'Arenys de Mar per participar en la Reunió d'Abats i Provincials de Catalunya.

Desembre

Al mes de desembre, concretament el dia 9, diumenge, Mons. Joan Josep Omella, cardenal-arquebisbe de Barcelona, va venir a Poblet i va participar a la missa conventual, va dinar amb la comunitat i va participar a les Vespres. L'endemà també va visitar Poblet Mons. Joan Enric Vives, bisbe d'Urgell.

El dia 13, dijous al matí, el P. Abat va anar a la Facultat de Teologia de Barcelona per fer una primera classe sobre l'exhortació apostòlica *Gaudete et exultate* del Papa Francesc i el 17 va presentar, juntament amb dues religioses, a la llibreria Claret de Barcelona, el llibre *La força de la vocació: la vida consagrada avui*, que és un llibre entrevista del claretià Fernando Prado amb el Papa Francesc.

El dia 25 de desembre a la missa del gall i a la missa del dia de Nadal es van cantar tots els cants tant del propi com de l'ordinari en gregorià.

El dia 28, divendres a la tarda, el P. Abat va anar a Vallbona amb el P. Lluç Torcal, Procurador general de l'Orde, per tractar del document de la Sagrada Congregació de Religiosos *Cor orans*.

La comunitat: any 2019

Gener

El dia 6 de gener, diumenge solemnitat de l'Epifania, es van cantar les Matines amb

tons gregorians. La missa conventual també es va cantar en gregorià, tant les peces de l'ordinari com les del propi.

El 24, dijous, Juan Carlos Asensio, professor de l'Escola Superior de Música de Catalunya i del Real Conservatorio Superior de Música de Madrid, va donar unes classes de cant gregorià, al grup dels cantors al matí, i a tota la comunitat a la tarda.

El dia 26, dissabte, en la solemnitat dels abats de Cister Robert, Alberic i Esteve, a la missa conventual, presidida pel P. Abat, F. Joaquim Cervera va fer la professió solemne.

Febrer

El dia 5, dimarts: El P. Abat va anar al convent de les carmelites descalces de Tarragona per assistir al funeral de la germana Magdalena.

El dia 19, dimarts, el P. Rafael Barruè, prior, va anar a Barcelona per assistir a una jornada de treball sobre la prevenció dels abusos a menors i la protecció de la infància, organitzada per la Unió de Religiosos de Catalunya.

Març

L'11 de març, dilluns, va començar un curs sobre la *Carta caritatis* impartit pel monjo trapenc d'Osseira P. Juan María de la Torre. Enguany se celebra el novè centenari de la *Carta caritatis prior*.

El dia 16, dissabte, el P. Abat va anar a Barcelona al col·legi Jesús Maria de Sant Gervasi per presidir el funeral de la seva tia, la Gna. Roser Vilà Tintoré i després va anar al monestir d'Hauterive (Suïssa) per a la celebració del 60 aniversari del P. Mauro-Giuseppe Lepori, abat general de l'Orde.

El 21, dijous al matí, F. David Renart, acompanyat del P. Abat, va anar a Tarragona, on, a la capella del palau episcopal, en presència de Mons. Jaume Pujol, arquebisbe de Tarragona, va ser admès als ordes.

Beatificació de Marià Mullerat a la catedral de Tarragona.

El dia 23, dissabte al matí, el P. Abat, junt amb el P. Salvador Batet, F. David Renart i F. Jurijus Šavlinkis, van anar a la catedral de Tarragona per assistir a la beatificació de Marià Mullerat, màrtir de la Guerra Civil de 1936 i laic, nascut a Santa Coloma de Queralt, i el dilluns 25 al matí va començar la setmana d'exercicis espirituals. Van ser predicats pel P. Francisco Rafael de Pascual, monjo del monestir trapenc de Viaceli (Cantàbria).

Abril

I al mes d'abril concretament el dia 6, dissabte al matí, el P. Abat va anar al col·legi La Salle de Tarragona per presidir l'eucaristia amb motiu del III Centenari de la mort de sant Joan Baptista de la Salle. Al vespre, a Montblanc a l'església de Sant Marçal va llegir el pregó de Setmana Santa.

El 8, al matí, F. David Renart, acompanyat del P. Abat, va ser a Tarragona, on, a la capella del palau episcopal, Mons. Jaume Pujol, arquebisbe de Tarragona, li va conferir els ministeris d'acòlit i de lector. Després van anar al monestir de Montserrat, on F. David va fer uns dies de recés per a preparar-se a l'ordenació diaconal.

El dia 18, dijous al matí, la comunitat va visitar les noves instal·lacions del Museu de Poblet a la sala de l'abat Copons i a la sala de l'abat Mengucho.

El divendres Sant, F. Lluís Solà va donar una conferència al palau de l'abat: *Deixa't abraçar pel Crucificat*. També, el dissabte Sant, el P. Abat va donar una conferència al palau de l'abat: *Dona, per què plores? Qui busques? Joan 20: la tomba buida*.

El dia 27, dissabte a la missa conventual del matí, presidida per Mons. Jaume Pujol,

arquebisbe de Tarragona, F. Borja Peyra va ser ordenat de prevere, i F. David Renart i F. Bernat Folcrà van ser ordenats de diaques. L'endemà diumenge la missa conventual va ser la primera missa presidida pel P. Borja Peyra.

El dia 29, es va presentar a CaixaFòrum de Barcelona el VII Festival de música antiga. Acte presidit pel P. Abat i el músic Jordi Savall. Tindrà lloc del 16 al 18 d'agost.

Visites d'institucions i personalitats

Finalment, cal destacar, també, les següents visites d'institucions i personalitats al monestir:

La Sra. M. Josepa Figueras, Rectora de la Universitat Rovira i Virgili, acompanyada dels vicerectors Misericòrdia Camps i Francesc Medina, de Francesc Benet, President del Consell Comarcal de la Conca de Barberà, i de Jordi Miró, Conseller comarcal de Turisme.

La Sra. Elsa Ibar, directora general del Patrimoni Cultural de la Generalitat, Francesc Balada, director de l'Arxiu Nacional de Catalunya, i Jordi Agràs, director dels Serveis Territorials de Cultura a Tarragona.

El Sr. Enric Mas, lloctinent de l'Orde del Sant Sepulcre a Espanya Oriental.

El Sr. Albert Vallvé, vicepresident d'Òmnium Cultural.

L'Associació d'Amics del Cister de Santa Maria les Franqueses de Balaguer i la parròquia de la Selva del Camp, amb Mn. Manuel Fuentes, el seu rector.

També el Sr. Bertrand Bayle, President dels Amics de Fontfreda, ha visitat el P. Abat.

El Sr. Josep M. Cruset, President del Port de Tarragona, acompanyat de David Rovira, alcalde de l'Espluga de Francolí, també van visitar el monestir i van dinar amb la comunitat.

Publicacions

S'han continuat publicant els dos números semestrals de la revista "Poblet", una de les quals, la corresponent al primer semestre de 2019, s'ofereix avui mateix. S'ha publicat, dins la col·lecció *Scriptòrium Populeti* el llibre corresponent a la VIII Trobada d'Intel·lectuals i Professionals catòlics del novembre del 2018. En el recés d'Advent de 2018, el P. Josep Alegre també va lliurar als assistents el llibre amb el seus comentaris sobre les antífones de la O.

VIII Trobada d'intel·lectuals i professionals catòlics a Poblet: 2018

Germandat

A Poblet i al monestir de Valldonzella es van celebrar les misses per als difunts anuals de la Germandat de Poblet.

Una altra activitat important de *Lectio Divina* que van realitzar els membres de la Germandat va ser a la tarda del dia 6 d'abril de 2019. Aquestes activitats de *Lectio* que fan els membres de la Germandat amb alguns monjos és una veritable font de joia i d'inspiració, perquè es comparteix i es comunica

Monestir de Santa Maria de Vallbona de les Noves Valls.

allò que la Paraula de Déu suscita en el cor de cadascú, generant en una persona alguna llum nova que ajuda a il·luminar el cor de l'altra. No vindria de més que aquesta *lectio divina* que fa la Germandat a l'advent i a la Quaresma es potenciés cada cop més.

Finalment el dissabte 25 de maig tingué lloc el recés sobre la Regla de sant Benet com a praxi de la humilitat i el servei en l'àmbit professional i empresarial conduït per Pere Agustí, membre de la Germandat i expert en el tema. Hi participaren trenta persones i va generar molt d'interès i demanda, de manera que es tornarà a oferir el proper any 2020.

Les reunions ordinàries de la Junta de la Germandat es van celebrar els dissabtes, 6 d'octubre de 2018 i el 9 de març de 2019.

Entre els acords més importants que s'han anat prenent en aquestes Juntes, cal destacar:

- Organització de les activitats d'aquest passat curs: Trobada d'intel·lectuals, Recés d'Advent, *Lectio Divina* i Diada de la Germandat.

- Col·laborar en beques per a la formació dels monjos de Poblet.

- Acords per a l'admissió de nous Germans i Germanes.

- Disseny d'un proper Congrés sobre espiritualitat cistercenca a Poblet.

- Estudi i proposta d'uns nous Estatuts de la Germandat de Poblet

Cloenda

Fins aquí un repàs de les activitats més importants que han tingut Poblet com a escenari. Cap de les activitats que hem dut a terme durant aquest any ha estat solament de la Germandat; en totes i cadascuna —revista, assemblea, recessos, reunions del grup de *Lectio*— al darrera hi ha estat sempre la comunitat de Poblet. A ells ens cal agrair el suport constant i l'entusiasme en la seva tasca, que nosaltres, com a molt, hem ajudat a fer realitat.

Finalitzem demanant la vostra pregària perquè hi hagi noves vocacions monàstiques per a Poblet i per a l'Orde; i també els demanem la seva col·laboració per donar a conèixer activament la nostra Germandat i així més persones se sentin atretes sincerament per la nostra espiritualitat i es vulguin incorporar com a familiars de l'Orde.

Moltes gràcies a totes i a tots per la seva atenció i col·laboració.

Josep Ramon Tarragó

PARAULES DEL PRESIDENT

(6 DE JULIOL DE 2019)

Reproduïm a continuació les paraules que el president de la Germandat va adreçar als assistents en el decurs de l'Assemblea anual.

Benvolgut P. Abat, benvolgut P. Prior, benvolguts monjos de la comunitat monàstica de Poblet, benvolgudes germanes i benvolguts germans.

Un cop més, com és habitual, em toca adreçar-me a vostès en aquesta convocatòria de l'assemblea de la Germandat de Poblet. Enguany hem decidit centrar-nos en l'espiritualitat. Tractaré sobre aquest tema en tres punts i acabaré amb una conclusió.

Primer punt: ànima i cos

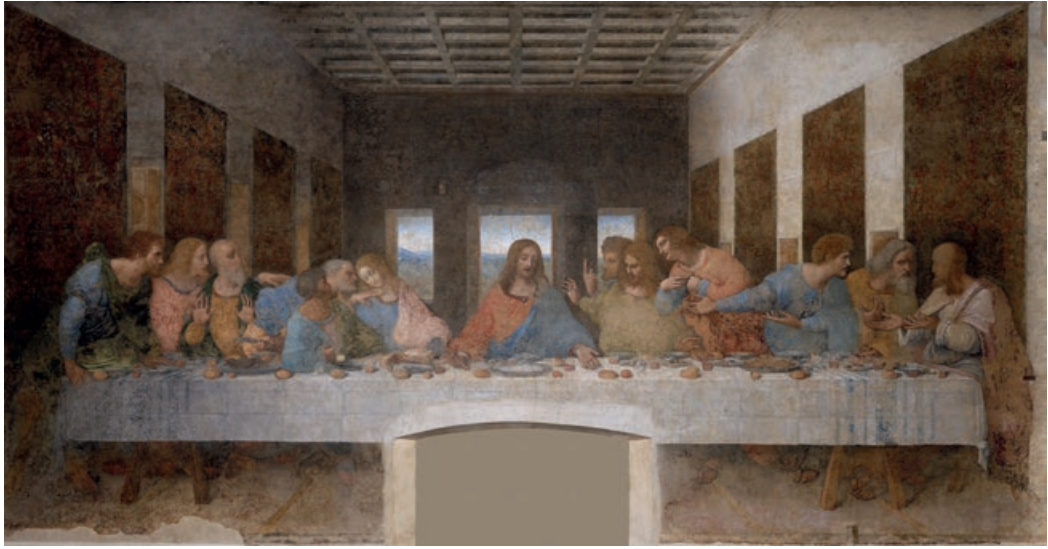
Els de la meva generació, quan de memòria apreníem de petits el catecisme del

P. Astete o el del P. Ripalda, repetíem per cor que *los tres enemigos del alma son el mundo, el demonio y la carne*. Deixant ara de banda el dimoni, sembla que si el "món" i la "carn" eren els enemics de l'ànima, el que calia fer per mantenir l'ànima en estat de puresa era "fugir del món" i "sotmetre la carn" de tal manera que no ens inclinés a cap mena de pecat. Aquesta avui ens sembla una interpretació esbiaixada. No, el món no és dolent. La Bíblia ens diu que, en acabar la seva obra de creació, *Déu veié que tot el que havia fet era molt bo* (Gn 1,31). D'altra banda l'evangelista Joan posa en boca de Jesús les

Foto: Josep M. Potent.

Discurs del President Cristòfol-A. Trepat.

El Sant Sopar, de Leonardo da Vinci.

següents paraules: *Déu ha estimat tant el món que ha donat el seu Fill únic perquè no es perdi cap dels qui creuen en ell, sinó que tinguin vida eterna.* No, no podem pensar que Déu va crear un món que fos enemic de l'home; ni podem pensar tampoc que Déu s'estimava una cosa dolenta. El món és bo, és objecte de l'amor de Déu i per això és també objecte d'admiració i d'estima. I perquè és bo l'hem de tractar bé i tenim l'obligació de tenir-ne cura. El papa Francesc en la seva encíclica *Laudato Si* ens ho diu ben clar: *el món és quelcom més que un problema a resoldre, és un misteri joiós que contemplem amb jubilosa lloança*¹. No, no és un enemic de l'ànima. Una altra cosa és que el pecat ens hagi ferit tan profundament que els éssers humans en comptes d'admirar-lo i lloar Déu ens dediquem a apartar-nos del disseny diví, a explotar-lo sense consideració i a oferir al nostre pròxim camins de profanació.

Parlem ara de la carn. El cristianisme és la religió més materialista de totes les que existeixen. Primer: cada diumenge, a l'hora de recitar el Credo, diem amb tota clare-

dat que creiem en la resurrecció de la carn. Segon: el sagrament més nuclear de la nostra Fe, l'Eucaristia, consisteix a "menjar" i "beure" el cos i la sang de Crist i va ser fundat en el decurs d'un sopar. ¿Què volen de més material? A més el Verb de Déu es va "encarnar" —és a dir, es va fer carn com nosaltres— perquè esdevinguéssim com Ell després de la resurrecció, un cos glorificat, sí, però de carn. No podem pas dir que la carn sigui dolenta i enemiga de l'ànima. Si fos així la carn no ressuscitaria. Jesús, a més, en la seva vida terrenal ens va donar una imatge del paradís futur ben material també: *Us asseguro que no tornaré a beure d'aquest fruit de la vinya fins al dia que el begui novell, amb vosaltres, en el Regne del meu Pare.* (Mt, 26,29) El cel no és un situació espiritual desencarnada, sinó un banquet on es beu vi, es menja i es parla. L'ànima i el cos no són dues naturaleses separades sinó que s'enrosquen l'una en l'altra fins a formar-ne una unitat que designem amb el nom de persona. L'espiritualitat expressa i afecta, doncs, tota la persona i no només una part.

¹ *Laudato Si*, núm. 12.

Segon punt: l'espiritualitat

Sense voler entrar en distincions filosòfiques complexes podem afirmar que tota persona humana posseeix una dimensió transcendent. Amb aquest terme volem dir, senzillament, que tots experimentem a dins la capacitat d'anar més enllà dels límits que ens marca el cos. Amb la imaginació podem anar a llocs distants, amb la paraula podem conèixer l'entorn i fins i tot l'interior d'altres persones; a través de l'art podem arribar a sentir emocions que no podem traduir amb mots; per mitjà del sentiment de l'amor ens projectem en espais geogràfics, monuments, persones... fins i tot ens podem donar als altres sense esperar res a canvi. Tots els humans posseeixen aquesta dimensió espiritual. Amb tot no hi ha dubte que en els darrers temps s'ha accentuat d'una manera gairebé desbocada el materialisme, el consum i el soroll. Probablement per això, i com a reacció, hi ha indicis solvents que mostren una recerca de la interioritat i de sentit que semblen voler recuperar la dimensió espiritual de la persona.

La Germandat de Poblet, precisament, té com a vocació principal oferir activitats

que ens permetin aprofundir en aquesta dimensió espiritual cristiana en el redós d'un carisma particular: l'opció monàstica cistercenca regida per la Regla de sant Benet. En aquests moments ofereix als seus membres i a d'altres persones que s'hi interessin la Trobada d'Intel·lectuals catòlics, el recés d'Advent, sessions de *lectio divina* dirigides per monjos de la comunitat, un seminari sobre la Regla de sant Benet, els exercicis espirituals que enguany dirigirà el P. Josep Alegre, prou conegut de tots vostès, i, finalment, la nostra Assemblea anual. A més ens hem proposat convocar també, del 2 al 5 de juliol del 2020 un *Congrés Internacional d'Espiritualitat*.

Tercer punt: el Congrés Internacional d'Espiritualitat

Els he dit abans que hi ha indicis d'un renaixement espiritual. Tanmateix aquest renaixement no suposa que es vehiculi a través de les confessions religioses tradicionals i de les seves organitzacions. Per això ens ha semblat oportú impulsar un *Congrés d'Espiritualitat* que hem subtitulat "Un cristianisme per a la transformació personal i social". D'aquest congrés se'ls n'informarà en detall. Només vull avançar per anar fent boca que, inspirats en la visió del filòsof i teòleg català Raimon Pannikar —el qual postulava la contemplació simultània i integrada de l'home, el cosmos i Déu—, aquest congrés s'articularà en tres àmbits: la **dimensió humana i material**, la **dimensió espiritual** i la **dimensió ecològica**.

La jornada s'estructurarà de la següent manera. S'iniciarà el dia amb la pregària lenta de laudes i, en acabat d'esmorzar, s'oferiran dues ponències, separades per un descans amb cafè. S'acabarà el matí amb la celebració de l'eucaristia. Després del dinar, a la tarda, es celebrarà una taula rodona, es presentaran diverses comunicacions i es participarà en les vespres conventuals. Entre les

La música és potser un dels exemples més clars de la capacitat de transcendència de l'ésser humà.

vespres i les completes s'ofereix una estona de descans o de participació voluntària en diverses activitats (dansa contemplativa/txi kung/ passeig contemplatiu). Els animo, doncs, a fer reserva d'agenda i a participar en aquest congrés on tenen ja confirmada la presència persones rellevants.

Conclusió

Si bé existeix una espiritualitat humana natural, hem de dir que l'espiritualitat cristiana és molt més. Creiem que som carn, certament, però som carn unida per l'Esperit Sant. Aquesta és, en definitiva, la diferència essencial de la nostra espiritualitat: pel baptisme som unguets en l'Esperit el qual, a partir d'aleshores, modela la nostra persona per poc que nosaltres ens hi obrim i sovintegem l'eucaristia. Com diu el concili Vaticà II, aquest esperit ens és atorgat per Jesucrist, el qual fent-se carn ens ha revelat quin és el model de vida: *Crist el nou Adam en la mateixa revelació del misteri del Pare i el seu amor manifesta plenament l'home al mateix home* (Gs 22). Com més ens configurem, doncs, amb aquest model que és el Crist per mitjà del creixement de la nostra espiritualitat, més s'envigoreix la nostra persona per resistir els embats del mal, del pecat i de la insolidarietat. Aquesta és la grandesa de l'espiritualitat cristiana: marca el camí de tota la persona i ens orienta en l'esperança de la fe.

Permetin-me que acabi amb una anècdota crua que, tot i manifestar fins on pot arribar el mal més demoníac, mostra la força de l'espiritualitat cristiana.

L'any 1945, en plena guerra mundial, les tropes soviètiques van arribar a Varsòvia. Als afores de la capital de Polònia hi havia un monestir benedictí femení on hi vivia una comunitat de 25 monges. Quan van arribar els soldats soviètics en van violar i matar quinze. La resta de la comunitat va ser violada entre 35 i 50 vegades segons ens conta

la doctora francesa Madeleine Pauliac enviada per la Creu Roja a Polònia en acabada la guerra. La doctora Pauliac les va ajudar tant com va poder i va col·laborar en l'in-

La doctora francesa Madeleine Pauliac que va socórrer les conseqüències de les agressions russes a les monges benedictines d'un monestir als afores de Polònia (1945-1946).

fantament dels fills de les que havien quedat embarassades. La metgessa, que era atea, li va preguntar a una de les monges embarassades en què consistia la fe de què li parlava. La monja li va respondre somrient: *són vint-i quatre hores de dubtes i un minut d'esperança.*

Que l'espiritualitat modelada per l'Esperit, ens envigoreixi per configurar-nos amb el Crist, ens orienti en la vida i ens ajudi en tot moment, fins i tot en els més crus i difícils, a tenir sempre en l'horitzó aquest minut d'esperança.

Moltes gràcies per la seva atenció.

Cristòfol-A. Trepat

ELS NOUS GERMANS

En el decurs de l'Assemblea el P. Abat va posar la medalla a 12 germans.

1. Sra. Maria del Pilar Sugrañes Civit (Montblanc)
2. Sr. Ignasi Ayala Martínez (Barcelona)
3. Sr. Joan Carles Marín Maestro (Tarragona)
4. Sra. Montserrat Mañé Artís (Barcelona)
5. Sr. Joan de Déu Guixer Guillem (Barcelona)
6. Sra. María de los Ángeles Martínez Cerezo (Vilassar de Dalt)
7. Sr. Joan Saurina Gispert (Vilassar de Dalt)
8. Sr. Pere Lluís Barberà Butifull (Barcelona)
9. Sr. Josep Ciurana Moncusí (Tarragona)
10. Dr. José Luís Salido Barnús (Barcelona)
11. Sr. Eduardo Marín Sáez (Barcelona)
12. Sr. José Luís Palacios Tórtola (Alzira)

SANT BENET, UNA ESPIRITUALITAT TAMBÉ PER ALS LAICS

La germana María Dolores Martín, del monestir de Sant Benet de Montserrat, va ser l'encarregada d'impartir la conferència del matí a la sala capitular sobre l'espiritualitat de la Regla de sant Benet. Us oferim un resum redactat per ella mateixa.

Introducció

Fa uns mesos el President de la vostra Germandat, Cristòfol A. Trepast, em va proposar fer una xerrada sobre: *La Regla de sant Benet, una espiritualitat també per als laics* i li vaig demanar que ho canviéssim per: *Sant Benet, una espiritualitat també per als laics*. Com us podeu imaginar, no tinc cap al·lèrgia a la Regla, perquè a hores d'ara seria molt preocupant, però tenia motius poderosos per incloure en aquesta breu reflexió els *Diàlegs* de sant Gregori el Gran d'una forma privilegiada.

El primer motiu és que, en llegir la vostra revista, acostumo a gaudir de la visió de la Regla summament suggeridora que ofereix Francesc Torralba, precisament des d'aquesta relectura del text per un laic per a uns laics, i no volia caure en vanes redundàncies.

I el segon motiu és una qüestió personal: com patròloga, tinc un gran interès per l'espiritualitat de l'Orient cristià. No em dedicaré avui a consideracions acadèmiques, però sí vull recordar que, a Occident, el text dels *Diàlegs* va ser molt apreciat durant l'Edat Mitjana; a partir del Renaixement, però, va patir un eclipsi i va ser considerat com a literatura menor, massa miraclosa, per no dir de mala qualitat; i és només a partir de la segona meitat ben entrada del segle XX que s'ha tornat a redescobrir tota la riquesa de la

seva teologia narrativa. En canvi, els *Diàlegs*, traduïts al grec pel papa Zacaries (s. VIII) que era bizantí d'origen i segurament benedictí, van ser comentats incansablement per tots els grans mestres espirituals de l'Orient cristià sense interrupció. A Occident, després de segles d'una teologia molt abstracta

El papa Zacaries. Monestir de Montecassino.

i cerebral, que normalment tenia aparellada, com per compensar, una espiritualitat i unes devocions molt sentimentals i ensucrades, s'ha redescobert la bellesa del relat, la força de la teologia narrativa. No altra cosa va fer el mateix Jesús (Ell no només ho va fer sinó que ho és: Ell és el relat viu de com és Déu Pare); com també ho van fer els evangelistes; i és el que fa sant Gregori el Gran quan escriu els seus *Diàlegs* trenta anys després de la mort de sant Benet. Per això crec que per a nosaltres també, homes i dones occidentals del segle XXI, els *Diàlegs* tenen molt a aportar-nos.

I ara anirem a la segona part del títol: *espiritualitat també per als laics*. I en aquest cas, crec que la paraula "espiritualitat" per a nosaltres té una trajectòria de segles amb tots els valors, els perills i les ambigüitats que això comporta. En aquesta herència que rebem, hi ha esculls bastant evidents, maneres d'en-

Sant Gregori el Gran segons Goya.

focar l'espiritualitat que han portat una certa distorsió. A Occident, de vegades pot donar la sensació d'una enorme fragmentació entre moltes escoles d'espiritualitat, com si es tractés d'un "basar xinès" o un supermercat: i així es parla d'espiritualitat monàstica, laïcal, sacerdotal, ignasiana, teresiana, etc. Sí que hi ha un aspecte positiu en això. Tenim una sedimentació fecunda, com en els marges d'un riu, que han deixat tots els homes i dones que han prestat abans que nosaltres la seva veu, el seu cor i les seves mans al projecte de Déu sobre el nostre món. Però, alhora té un límit i un perill: que visquem l'espiritualitat benedictina com contraposada a altres espiritualitats. I és que a un cristià de l'Església primitiva, però fins i tot al mateix sant Benet, si li haguéssim preguntat: "Què és espiritualitat per a tu?", segurament se'ns hagués quedat molt pensatiu o ens hagués dit: "Pots repetir la pregunta? No entenc molt bé el que vols dir." De fet la paraula "espiritualitat" no s'ha emprat entre els deixebles de Jesús durant molts segles.

Llavors què ens hagués contestat Benet? Què és el que ens indica i ens proposa amb la seva vida i la seva Regla? Una cosa molt senzilla, però que ens situa en l'arrel i en el fonament. Que la vida espiritual és l'art de prestar atenció a l'Esperit Sant; d'estar en sintonia amb ell i de fer fructificar la seva presència a la nostra vida; que el seu dinamisme, la seva força, la seva energia l'anem reconeixent tant fora com dins nostre i l'anem expressant. No és casualitat si, al principi del pròleg, Benet ens recorda les invitacions de l'Apocalipsi: "Qui tingui orelles, que escolti què diu l'Esperit a les esglésies". I això té conseqüències.

Crida molt l'atenció, i no és gens casual, que hi hagi una enorme convergència entre la proposta de sant Benet i el que destaca insistentment el papa Francesc: una Església que no sigui clerical; una Església que no

Doble pàgina dels Diàlegs de sant Gregori tal i com es conserven a l'arxiu capitular de Mòdena.

tingui un altre centre que el mateix Crist, una Església que no perdi la seva ànima i pregui, una Església que no sigui auto-referencial (els graons de la humilitat es poden llegir des d'aquí: "Si us plau, no siguis auto-referencial"), una Església que no pacti amb la cultura "del descart", de l'exclusió, una Església que no sigui excloent ni exclusiva sinó incloent i integradora, una Església que recuperi l'alegria i l'esperança. Aquesta proposta convergent de Benet i de Francesc no és abstracta i genèrica sinó que es dirigeix a cadascú de nosaltres personalment.

És molt curiós que una de les paraules més dures de la Regla estigui dirigida a un clergue que vol entrar al monestir: "Germà a què has vingut?". Per a Benet ser clergue no pot transformar-se en un privilegi, no pot derivar en quotes de poder, en afany de prestigi o en instrumentalització perversa dels altres. Benet vol una Església on regeixi el poder de l'amor i no l'amor al poder. On els monjos i les monges (que són d'entrada laics compromesos) i els laics compromesos (que no han de ser necessàriament monjos) no siguin "bonsais" o caricatures de clergues sinó homes i dones de Déu. Una Església en què cadascuna, cadascú està cridat a ser

icona de Crist però ningú té dret a voler transformar la icona en ídol.

En el pròleg de la Regla, Benet fa servir elements de catequesi baptismal. Per a ell, es tracta de ser persones que visquin en tota la seva bellesa, fondària i radicalitat el seu ésser de batejats. Benet ens invita a exercir el do, la capacitat i la voluntat d'obrir-nos a l'Esperit de Déu en la nostra vida, tot confirmant i encoratjant als nostres germans i germanes en el seu propi camí d'obertura a l'Esperit.

La Regla intenta donar-nos les eines per a aquesta escolta i aquesta obertura i aleshores la teologia narrativa dels *Diàlegs* ens introdueix en el procés personal d'una persona que aprèn a escoltar i que es va obrint a l'Esperit. Què passa quan algú, com Benet, s'obre de veritat i a fons a l'acció de l'Esperit? I què ens pot passar a nosaltres? Ho descobrirem a través d'alguns relats especialment significatius dels *Diàlegs*. Els orientals ens dirien: contempleu aquestes icones.

Benet realitza el seu primer miracle: reparar un garbell

El primer miracle de Benet que relata el llibre dels *Diàlegs* pot semblar una cosa una mica rara i intranscendent, però té una gran càrrega simbòlica: consisteix a recompondre un garbell que una veïna havia prestat a la seva dida i que ella havia trencat. I ho fa d'una manera estranya. En comptes de buscar la caixa d'eines, va a la capella a pregar amb tota la intensitat i el garbell es recompon. I és que, quan preguem de veritat es recomponen els nostres garbells. Vaig poder veure a Astúries com acostumen a tenir concursos de buscadors de palletes d'or en els rius i, lògicament un dels primers requisits és tenir el garbell en bon estat i saber-lo fer servir. La "dia-crisi", etimològicament, el "passar pel sedàs, pel garbell" és el discerniment. El que en llatí, en la Regla, Benet dirà "discretio".

Sant Benet d'El Greco (segle XVI).

Discernir és molt més que viure amb perspectiva o jerarquitzar valors. És acollir la veu de l'Esperit que normalment ens desinstal·la bastant. Una veu que ens crida personalment (ja comencem malament, com la dida de Benet, quan fem servir garbells prestats) i que, ahora, ens uneix als altres. Al llarg de la seva vida, Benet arribarà a ser un expert en recompondre garbells, algú capaç d'ajudar els altres a recompondre el seu cor fragmentat, les seves vides trenca-des, algú capaç d'oferir pau a una societat fragmentada i aquest do, aquest procés,

aquesta missió se'ns ofereixen també a nosaltres avui. Discernir, usar el nostre garbell, suposa descodificar el regne i l'anti-regne en el propi cor i en la realitat global del nostre món. L'Esperit va cridar a Benet a actualitzar, interpretar i donar forma a les actituds de Jesús des de la pròpia vida. Exactament el mateix per a nosaltres.

En aquest procés de discerniment, ens acompanya la Paraula. Per Benet, la Bíblia —precisament per la força de l'Esperit— no és un llibre perdut en una prestatgeria o idolatrat en un faristol, sinó que ens ofereix una Paraula que hem de rumiar poc a poc (la *lectio*) fins a transformar-la en substància viva de la nostra vida; hem de treure-li tot el sabor. Per això la vida i la Regla de Benet té gust d'evangeli i la nostra vida està cridada també a tenir aquest sabor d'evangeli.

Quan té lloc l'episodi del miracle del garbell, Benet ja havia tingut unes quantes vivències, unes intuïcions i una certesa. Uns anys abans, havia arribat a Roma, portant al seu cor el que tothom porta més o menys: realitzar-se com a persona, tenir èxit, ser algú davant dels altres, complir els seus somnis. Però descobreix el que Eduardo Galeano afirma des del context actual: *Se'ns convida a confondre el món amb una pista de carrera on el proïsme pot ser una mercaderia o un competidor, però mai un germà. Té per déus els guanyadors, els triomfadors.* Benet té una intuïció que desemboca en una certesa i en una opció i diu: jo vull córrer, però per una altra pista.

D'altra banda quan va arribar a Roma, no es troba amb el rostre més bonic i edificant de l'Església: hi havia dos candidats que es disputaven el tron papal i tenien les seves penyes papals (com si fossin els "Boixos Nois" i els "Ultra Sud") que s'embullaven en sagnants baralles de carrer. El que veu, en comptes de dur-lo a allunyar-se de l'Església, el porta a apropar-se a l'evangeli, a pertànyer a l'Església des de l'essencial. I a

més, el va portar a ser tota la seva vida un cercador de pau, algú que no va en contra de ningú ni de res sinó a favor de Crist i de les persones. Aquestes intuïcions, aquests reptes també són els nostres avui. Dient-ho d'una forma una mica humorística, Benet dona resposta amb la seva vida al sospir i a la queixa de la Mafalda: *Que difícil és tornar-se adults sense adular-nos!* Ser adults cristianament sense adular-nos té molt a veure amb tenir cura dels nostres garbells. Així l'Esperit se'ns manifesta enmig de la complexitat, de la nostra pròpia i de la nostra realitat històrica, com a capacitat de donar llum i d'infondre vida. I que el món és complicat i que el cor humà és complicat, aviat se n'assabentarà Benet —i nosaltres amb ell— i ho veurem ara amb la segona “icona” o episodi dels *Diàlegs* que he seleccionat.

Benet roman a la cova

Veiem ara a Benet a la cova de Subiaco. I allà fa experiències fonamentals: l'experiència de la soledat, l'experiència de ser sostingut per Déu i l'experiència de ser ajudat

per algú. Aquestes experiències són també les nostres perquè són pròpies de la condició humana. Benet arriba a Subiaco després d'una experiència de fracàs molt desconcertant per a ell. Una comunitat li havia proposat ser el seu abat però molt aviat les coses s'enverinen en sentit figurat i fins i tot propi. Qui de nosaltres no ha viscut en algun moment la còlera i l'obstinació per canviar els altres a la força? Qui no s'ha vist involucrat en relacions tòxiques que no porten enlloc? Benet en marxa. Necessita refer-se d'aquest fracàs, d'aquest dolor, d'aquest desengany.

El paisatge que dibuixa el relat no és només un paisatge geogràfic, és un paisatge simbòlic. Trobem una cova, i al costat hi ha un llac i també hi són les ruïnes d'un palau de l'emperador Neró. La cova és l'espai de la interioritat: el més profund, el més nuclear, el més vulnerable també, el millor de nosaltres mateixos. Però alhora ens sembla un espai fosc, inhòspit, perillós. Per això, de vegades, fugim tant de nosaltres mateixos, per això procurem “no ser a casa” com diria sant Agustí.

La cova de Subiaco on sant Benet va fer les seua experiència d'ermità.

Monestir de sant Benet (Subiaco).

I que hi ha dins del nostre cor? Hi ha un llac d'aigües netes i un palau de Neró. En el nostre cor tots portem, amagat, no ens enganyem, un dictador i un terrorista que de vegades ens surten: hi ha la banalitat del mal, la violència despietada, la indiferència culpable; però també hi ha aquell llac d'aigües netes, la nostra capacitat de captar i de ser portadors de bellesa, de bondat ... l'empremta de Déu que portem dibuixada a les nostres entranyes. Com Benet, en la mesura que serem capaços de romandre a la cova podrem oferir una paraula i uns gestos autèntics, alliberadors i guaridors. L'Esperit ens empeny a una unificació i pacificació del cor, a una interiorització sense la qual serem pacifistes iracunds, justiciers desajustats o piadosos despietats.

Obrir-nos a l'Esperit és vèncer els propis dimonis interiors, donar mort a tot el que no dona vida a les persones, començant per nosaltres mateixos, i obrir un espai d'escolta i de gratuïtat per als altres. L'Esperit que va suscitar aquesta capacitat en Benet vol també suscitar en nosaltres la capacitat de ser

signes reals, eficaços i concrets de l'amor de Déu sobre el món, de la seva obstinació a suscitar vida abundant per a tothom.

Benet trenca cadenes i crea vincles

Hi ha una icona pintada per Marie Paul Farran, benedictina del monestir de la Muntanya de les oliveres, que mostra en primer pla a Benet agenollat a la cova de Subiaco i al seu costat, a la dreta, el mateix sant Benet de peu. Darrere d'ell, a la muntanya veiem el monestir de Montecassino i a Benet amb la seva mà mostrant el Crist. La riquesa i la profunditat d'aquesta icona és que té una interpretació òbvia, diacrònica, històrica: Benet primer viu com a ermità a la cova de Subiaco i després funda una comunitat; però hi ha una altra interpretació, sincrònica, que té molt a veure amb nosaltres. La pintora ens ho indica subtilment: com per a Benet, per a nosaltres també, la qualitat de la nostra interioritat es verifica en l'alteritat. El llac d'aigües tranquil·les no és un "spa" de bombolletes. L'escolta de l'Esperit no és la recerca d'un benestar que ens torna indife-

rents a les vicissituds dels altres. Però alhora una alteritat que no es fonamenta en aquesta qualitat d'interioritat, el normal és que s'acabi degradant, desvirtuant i falsejant.

Com Benet, estem cridats a descobrir que l'Esperit ens convida a un camí indisoluble d'interioritat i l'alteritat; i si no és així, és que no és l'Esperit del Crist o que no l'hem acollit de veritat i a fons. Escoltar l'Esperit des d'un cor despert és temible perquè ho posa tot cap per avall, però alhora és preciós perquè obre possibilitats insospitades d'humanització. Benet serà capaç de crear fraternitat, de trencar cadenes i crear vincles. En comptes de relacions tòxiques i verinoses, obre en el seu cor i al seu entorn un espai per crear relacions guaridores i alliberadores. I és que l'escolta de l'Esperit és un antídoto contra el tancament, la insolidaritat, la passió per l'escalafó i el tribalisme. L'escolta de l'Esperit és un antídoto contra la uniformitat, el fonamentalisme, la passivitat, els falsos protagonismes, l'egocentrisme i la irresponsabilitat. Ens introdueix en la paradoxa de la llibertat cristiana que és servir per amor.

Des d'aquesta escolta Benet va ser un cor universal enmig d'un món conflictiu. És capaç d'unir uns romans amb els seus valors sobris, cultes i venerables i uns joves bàrbars amb el seu dinamisme puixant, nou, descontrolat, aliè a les claus culturals fins llavors imperants. I ho fa des de Crist i com Crist (en la comunitat primitiva havia zelotes i essenis, jueus i gentils), capaç de crear fraternitat i de fer tornar a la filiació homes i dones tan diferents, tan oposats, tan enemistats de vegades. Al papa sant Gregori el Gran que tenia "els vuit cognoms romans" —era un genuí representant de l'elit romana—, en escriure els *Diàlegs*, se li escapa de la ploma un petit adverbí, *singulariter*: li crida l'atenció com Benet tracta "especialment" bé als bàrbars.

Per a Benet, la inclusió, la unitat no és una utopia il·lusa sinó alguna cosa per fer; i a més no s'imposa a la força sinó que es proposa des d'una pedagogia de la bondat. És un perill real dins de la nostra Església, dins del nostre cor, dins de les nostres llars i comunitats que no hi hagi capacitat d'obertura i d'inclusió, que només ens trobem a casa els "romans vells". Que es busqui tant la respectabilitat que no hi hagi lloc per a una mica de "barbaritat" evangèlica. A les nostres comunitats cristianes, a les nostres parròquies, què fem perquè puguin sentir-se com a casa junts i alhora nadius i forasters, famílies tradicionals i homes i dones que han trobat la seva identitat sexual d'una manera no convencional? Per a nosaltres, com ho va ser per a Benet, edificar una Església inclusiva, allunyada de qualsevol fariseisme, una Església solidària i samaritana, en què pobres i pelegrins de la vida es troben a casa, és també un estímul, un repte i un desafiament continu.

En el món anglosaxó, ha estat un autèntic best-seller el llibre de Rob Dreher *L'opció benedictina*, dirigit als laics. Les vivències, les experiències, l'itinerari vital del seu autor són respectables. Però, quan a partir d'aquestes experiències, elabora una proposta ideològica molt concreta, podem ser contundentment crítics. És fonamentalment oposat a l'esperit de sant Benet —senzillament perquè és l'esperit de la bona notícia de Jesús— valer-se de la seva figura per impulsar projectes socials o eclesials "Trumpians", "Bolsonaristes" o "Salvinians" que tenen com a model de referència el gueto o el búnquer social i eclesial. Sant Benet no té mentalitat de gueto ni actituds de victimisme.

Em sembla molt més encertada i constructiva l'afirmació de Joan Chittister: *Benet* —diu ella— *en els seus incansables esforços per avaluar, sospesar i proporcionar energia espiritual a la cultura de l'època, posa de manifest davant de qualsevol poble i en qualsevol període de la història els aspectes*

que s'han d'abordar perquè la cultura —i cadascun de nosaltres— assumeixi els seus dimonis, transmeti els seus dons i desenvolupi la seva pròpia saviesa.

La germana Joan Chittister, del monestir benedictí "Mount Saint Benedict" d'Eire (EUA).

Benet s'equivoca i rectifica

La quarta icona és la famosa trobada entre Benet i Escolàstica escenificada per sant Gregori, amb el "torrent de llàgrimes" inclòs. A Occident, fins fa poc, semblava el més normal considerar les dones com una mica histèriques i manipuladores. Podia resultar bastant fàcil pensar: "mireu com l'Escolàstica intenta sortir amb la seva a base d'una mica de xantatge emocional".

No és que l'Orient cristià estigui lliure de mentalitat patriarcal però la seva tradició espiritual unànime és descobrir en el gest de l'Escolàstica el "do de les llàgrimes", el *pénthos* que és precisament l'actitud que Benet demana als seus monjos al capítol 20 de la Regla. A la tradició bíblica i patrística les llàgrimes són pròpies d'un cor pur i humil que té set de Déu i de la justícia de Déu: feliços

els qui ploren perquè seran consolats. Les llàgrimes d'Escolàstica són les d'una "dona de Déu" que en el seu camí espiritual s'ha avançat al seu germà, encara aferrat al legalisme; se li ha avançat en humanitat, en el desig de viure un autèntic intercanvi fraterno, d'obrir-se al seu costat a la paraula divina. Se li ha avançat en el camí del diàleg; se li ha avançat en la puresa de cor, en la capacitat de pregar confiadament. Abans que ell, ha intuït l'essència del Déu amor sense límits.

És significatiu com, al llarg dels relats del llibre dels *Diàlegs*, les dones amb les que es troba Benet es corresponen amb tres imatges estereotipades: la dona maternal, com la dida del miracle del garbell; la temptadora i, finalment, les dones pobres i desvalgudes que demanen ajuda i protecció. Amb elles, Benet es mou molt bé i sap com reaccionar. Però tot es torna problemàtic quan arriba una figura que no estava inclosa en la llista i que encara costa molt establir a les nostres llistes actuals: la d'una dona que vol dialogar fraternalment sobre el fonamental, compartir la seva experiència de fe, des de la veritable igualtat. Escolàstica és bessona, no germana petita ni germana gran: és exactament igual. Benet posa per davant uns arguments que les dones ja ens sabem de memòria: "És que això, mai ho hem fet", "És que enlloc consta que es pugui fer", "I es que la nostra normativa ho impedeix". La trobada de Benet i Escolàstica ens parla d'una Església on les dones no hagin de dir contínuament: "T'ho vaig dir i no em vas fer cas; t'ho vaig demanar i no em vas escoltar. Però confio en què Déu em fa més cas que tu, i no deixaré de pregar i d'actuar". L'Esperit Sant, la *ruab*, que en hebreu és femení, no és patriarcal. D'això, a sant Benet li ha costat tota una vida assabentar-se'n: al final, admet que s'equivoca i rectifica amb les dones ... I si la nostra Església vol escoltar avui la veu de l'Esperit, ha de començar escoltant la veu de

Sant Benet conversant amb la seva germana santa Escolàstica.

les dones; ens urgeix entrar en aquest procés de diàleg, de conversió i de rectificació.

Benet veu el món en un raig de llum

Després d'haver viscut tot l'anterior, i segurament perquè ja ha viscut tot l'anterior, Benet té una experiència cimera: és la seva visió del món en un raig de llum. Al llarg del seu camí espiritual, Benet s'ha deixat qüestionar i transformar i, al final de la seva vida, li és donada una visió transfigurada de la realitat. Està unit a Déu i a tota la creació. Veu el món i les persones des de Déu. Tot el creat està relativitzat, però alhora adquireix la seva autèntica bellesa i dignitat. Veure el món així no és una mera projecció psicològica ni una elucubració intel·lectual (encara que la nostra estructura mental i el nostre bagatge intel·lectual hi poden ajudar), sinó un do de l'Esperit que no prové de nosaltres mateixos. Benet pot situar-ho tot en el seu autèntic lloc; no idolatra ni tampoc menysprea res ni ningú. Benet té una visió "catòlica", és a dir universal i holística. Tant de bo ens sigui donat tenir en petites o grans dosis, aquesta experiència i aquesta visió. Quan no enfoquem bé, quan anem miops per la vida, ens podem quedar en un misticisme eteri i volàtil però no gaire evangèlic. També ens podem deixar arrosse-

gar a un fals realisme resignat i una mica amargat i fins i tot clarament cínic. Quan *obrim els nostres ulls a la llum deífica*, descobrim llavors que la frontera no passa entre el sagrat i el profà sinó entre el santificat i el profanat. Hi ha una manera de situar-se davant la creació, davant la vida, davant les persones que les profanen; però també i hi ha una manera de situar-nos que santifica, humanitza i dignifica. Benet escriurà: hem de tractar fins les petites coses com el calze i la patena de l'altar; i també les persones; i també la creació. Amb petits i grans gestos, realistes, aterrats i alhora una mica bojós, com ho va saber fer Benet, gestos i paraules que susciten vida, bellesa, justícia, bondat... Això és ser "sagrament de salvació per al món".

Benet mor ben viu

I arribem a l'última icona. Perquè va viure tot això, Benet pot morir ben viu. Orígenes deia: *els sants són els vius i els vius són els sants*. Això és ser, com Benet, *homes i dones de Déu*; homes i dones que creuen en la força de la Resurrecció i es deixen habitar pel seu dinamisme; homes i dones que no desespereu mai de la misericòrdia de Déu. No és una cosa optativa, ni per a místics patentats, ni s'identifica sense més amb cap forma institucional concreta, encara que les nostres esglésies hagin acabat amb fornícules i peanyes plenes de sants amb bàculs, sotanes i mitres. Ens ho recorda incansablement el papa Francesc, i Benet ens en mostra el camí. La crida, la vocació i la missió de cadascú de nosaltres és transparentar senzillament com és l'Esperit de Déu, donar vida a les actituds de Crist Jesús, a través de la pròpia vida. Deia un cristià del segle IV *Déu cerca l'energia viva de l'Esperit Sant en cors vius, perquè tots els éssers i totes les institucions es perdran però els cors vius en l'Esperit romandran*.

María Dolores Martín

ATLETES MODIFICATS BIOTECNOLÒGICAMENT

A partir del número present, el doctor Francesc Torralba, membre de la Germandat de Poblet, ens dedicarà un espai fix sobre alguns dels dilemes bioètics actuals.

Esport i rendiment

L'esport és un dels àmbits més interessants per observar l'aplicació d'alguns avenços científics i d'algunes de les innovacions tecnològiques. L'esport biònic és, de fet, la prolongació lògica de l'esport d'alt nivell centrat en la millora gairebé obsessiva del rendiment.

L'esforç és inherent en l'èpica de l'esport. Una cosa és superar el rècord de la marató a base de disciplina mental i física, d'abstinença, de sacrifici i d'entrega i, una altra de ben diferent és vèncer el registre de la marató amb l'ajuda d'esteroides o bé mitjançant l'optimització genètica dels músculs.

El conegut lema, *citius, altius, fortius*, condueix a cercar els límits del desenvolupament de la velocitat, de l'elasticitat i de la força mitjançant un rigorós procés de dis-

ciplina i d'autocontrol. L'obsessió per la millora del rendiment esportiu no solament afecta, de ple, l'esfera professional, sinó també l'esfera amateur i la popular.

Han esdevingut populars alguns termes del domini de la ciència com *aeròbic*, *pols cardíac*, *composició corporal*, *condició cardiovascular*, entre d'altres. La idea reiterada en els mitjans de comunicació de masses i en la retòrica publicitària és clara: cal combatre, amb tota l'energia, el sedentarisme, el risc de malaltia, l'adveniment de l'ancianitat i, sobretot, cal millorar el rendiment esportiu, superar-se a si mateix. L'esport s'ha convertit, en les societats hipertecnològiques, en una de les pràctiques disciplinàries més massives de control i de domini sobre el cos.

Entrenar, rendir i produir. Per assolir aquests objectius, és essencial sotmetre el

La competició esportiva precisa d'un entrenament i d'un esforç personal dur i constant.

cos a un gran esforç i de manera disciplinada. Aquest constant desig de superació està íntimament lligat al valor que la societat concedeix al primer lloc, a la victòria, o per dir-ho amb un mot que ha penetrat en totes les esferes de la vida humana: l'èxit (esportiu, acadèmic, professional, afectiu, social, polític, sexual). Guanyar o morir! Qui guanya esdevé el centre d'atenció i és objecte de reconeixement i de privilegis. Trenca, encara que només sigui per uns instants efímers, el pla de la invisibilitat; és reconegut i escoltat, mentre que el qui perd, resta en el gran pantà de l'anonimat.

Escriu el sociòleg francès Gilles Lipovetsky: *Heus aquí Superman transformat en una 'farmàcia ambulat', medicalitzat a més no poder, però també sotmès fins a tal punt als excessos del sobreentrenament que presenta cada vegada més trastorns biològics, patologies, fractures i altres traumatismes. La realització de proeses excepcionals en l'esport no solament exposa la persona a perills físics, sinó que, a més a més, genera fragilitat mental que es tradueix en depressions, esgotament, trastorns alimentaris, addiccions i toxicomanies¹.*

La tecnologia es beslluma com la gran aliada. L'esportista constata les serioses limitacions del seu cos, la vulnerabilitat de la seva condició. Es cansa fàcilment, no pot viure gaire temps sense dormir, sense menjar, sense prendre líquids i, encara menys, sense respirar. No suporta grans canvis de temperatura. Si li falla un òrgan, li cal una gran paciència per esperar la seva recuperació. La seva capacitat de corregir i d'aprendre de nou, és lenta i difícil.

Enfront d'això, l'esportista treballa per assemblar-se al màxim a una màquina de precisió que no senti fatiga i que sigui capaç de rendir en qualsevol circumstància. Observa que hi ha màquines dissenyades per l'home que són més potents i més capaces que ell

¹ G. LIPOVETSKY, *La felicidad paradójica*, Anagrama, Barcelona, 2007, pp. 262-263.

El sociòleg francès Gilles Lipovetsky.

mateix. S'adona que l'aliança amb la tecnologia és clau per vèncer els límits i millorar el rendiment i està disposat a invertir recursos per assolir el cobejat reconeixement social.

La superació dels límits

La recerca científica i la seva aplicació en el món de l'esport han fet possible superar límits del rendiment humà fins ara inimaginables. El 1997, per exemple, un ordinador anomenat *Deep Blue* va derrotar el campió del món d'escacs, Garry Kaspàrov. Arran d'aquell episodi va esclatar un gran debat: ¿Havien superat els ordinadors la ment humana? ¿Havíem creat un artefacte més intel·ligent que la intel·ligència humana? *Deep Blue* no jugava a escacs, es limitava a portar a terme una sèrie d'instruccions informàtiques. No tenia ni idea del que estava fent, no tenia cap consciència del que significava guanyar o perdre i va guanyar sense saber-ho.

En sentit estricte, Garry Kaspàrov no va perdre enfront d'una màquina; va perdre enfront d'un altre ésser humà que havia programat un ordinador molt complex per imaginar totes les possibles jugades. Una

simple calculadora pot derrotar-nos en operacions de càlcul, com un tren d'alta velocitat és més ràpid que nosaltres, però això no significa que la màquina tingui capacitat de comprensió o de consciència.

En la societat de l'espectacle es consumeix aquesta cultura de l'absència de límits i el ciutadà mai no en té prou. Un cop ha superat un límit, es proposa vèncer-ne un altre i així successivament. El repte esportiu s'ha convertit en la gran pastanaga social. La feina no omple, tampoc la quotidianitat. Fixar-se horitzons és un mode de trencar rutines i de donar gust i sabor a la vida. Acaba essent el motor existencial, la sal de la vida per a molts ciutadans postmoderns desencisats de les grans ideologies emancipadores.

La integració entre els productes tecnològics i l'ésser humà és cada vegada més subtil. Només cal comparar un corredor de triatló amb un maratonista de fa vint anys. La sofisticació tecnològica que el corredor de triatló porta acoblada al seu cos és qualitativament superior a la d'aquell atleta.

El llegat olímpic del baró Pierre de Coubertin (1863-1937) esclata pels aires. La salut es posa al servei del rendiment, la competitivitat esdevé el nucli de la qüestió i el valor de la fraternitat (*la fraternité*), el tercer ideal de la Revolució francesa, una ornamentació decimonònica. L'equitat entre els esportistes també és bandejada. Per obtenir un alt rendiment, cal dedicació exclusiva,

Garry Kàsparov jugant als escacs contra la computadora d'IBM Deep blue (1997).

patrocini, accés a tecnologies punta, ja que sense tots aquests elements, és impossible competir a alt nivell.

L'esport de masses està plenament inserit en la lògica de l'espectacle, del mercat i de l'audiència. Els consumidors volen més espectacle, més novetats, més rècords. La continuïtat avorreix. La resultant d'aquesta lògica és un cos que delecta milers d'espectadors mitjançant la seva activitat. Els esportistes d'elit són admirats i imitats. Esdevenen, així, models socials i arquetips.

Esport i espectacle de masses

En la societat de l'espectacle, ja fa temps que l'esport ha deixat de ser un passatemps, un entreteniment burgès, per convertir-se en una professió que exigeix màxima entrega i sacrifici. El filòsof estatunidenc Michael Sandel (1953) escriu: *La degeneració de l'esport en espectacle no és un fenomen exclusiu de l'època de l'enginyeria genètica. No obstant això, il·lustra l'erosió que poden suposar les tècniques optimitzadores del rendiment, ja siguin genètiques o d'un altre tipus*².

Els escenaris de la pràctica esportiva, com els gimnasos, els estadis i els centres d'alt rendiment, s'estan convertint en temples de la competitivitat, en santuaris en els quals es modela el cos a canvi d'una gran penitència. Les esglésies es buiden, però aquests nous temples estan plens a vessar i els seus feligresos estan disposats a grans sacrificis físics i econòmics per assolir els seus reptes esportius. Aquests nous temples del cos són entorns extraordinàriament sofisticats des del punt de vista tecnològic. El consumidor cerca treballar determinats músculs i assolir determinades marques. És exigent i tenaç i està disposat a fer grans sacrificis per assolir els seus objectius.

El rendiment d'un atleta depèn de molts factors, però el més decisiu és el seu entre-

² M. SANDEL, *Contra la perfecció*, Marbot Ediciones, Barcelona, 2015, p. 89.

nament. Amb tot, fins i tot el millor entrenament possible no és capaç de modificar les seves pròpies limitacions connaturals. Aquí és on entra en joc el concepte de rendiment superior mitjançant l'ús de les biotecnologies, de fàrmacs i de modificacions genètiques específiques que permeten una millora física, especialment a nivell muscular.

La disjuntiva, però, no és excloent. Hi pot haver modificació genètica i cultura de l'esforç i del sacrifici. Amb tot, el resultat no és el mateix, ni tampoc el punt de partença és igual per a un atleta que assumeix la seva naturalesa i un altre que ha estat modificat genèticament.

Una tecnòtica global de l'esport

Una derivada del debat transhumanista³ afecta, directament, el món de l'esport, un món molt rellevant des del punt de vista econòmic, social i polític. L'emergència d'un atleta biònic i robòtic que, gràcies a la implementació de xips informàtics pugui perfeccionar la seva disciplina, és una qüestió que afecta els fonaments de l'esport i de l'olimpisme modern, tal com el va concebre el baró Pierre de Coubertin (1863-1937), fundador dels Jocs Olímpics moderns. Escriu Michael Sandel: *L'autèntic problema amb els atletes genèticament alterats és que corrompen la competició atlètica entesa com a activitat humana que celebra el conreu i l'exhibició dels talents naturals*⁴. S'està produint una gran metamorfosi en el món de l'esport. La religió civil que havia imaginat el baró Pierre de Coubertin s'està

³ El transhumanisme és un moviment intel·lectual i cultural internacional que dona suport a l'ús de la ciència i la tecnologia per millorar la ment, el físic, les habilitats i les aptituds humanes i superar el que es consideren com els aspectes indesitjables i innecessaris de la condició humana, com són la incapacitat, el patiment, la malaltia, l'envelliment i la mort involuntària.

⁴ M. SANDEL, *Contra la perfecció*, Marbot Ediciones, Barcelona, 2015, p. 73.

El filòsof estatunidenc Michael Sandel va exercir en l'administració pública durant la presidència de George W. Bush en la conselleria presidencial sobre bioètica.

convertint en un espectacle de masses que mou xifres astronòmiques i que, sovint, es converteix en el nou opi del poble.

La tendència és visible: màxim rendiment, màxim espectacle, màxima audiència. La tecnologia aliada al cos de l'atleta produeix aquests efectes. L'emergència de l'atleta biònic és ja un fet i no una ficció literària. Tot empeny al seu naixement. El desig de no ser esclau dels avatars de la naturalesa, la glorificació del primer lloc, la pressió per millorar sempre, la necessitat d'emular els grans campions, de ser reconegut per la comunitat, per les masses, són factors que empenyen cap al naixement de l'atleta biònic.

Enfront de tots aquests desafiaments, ens preguntem si hi ha en l'àmbit de l'esport instàncies internacionals amb capacitat per definir normes, regles i per reafirmar els valors i una ètica sense les quals la comunitat esportiva deixaria d'existir com a tal. ¿Quins són els límits? ¿Quines són les fronteres que no es poden, en cap cas, creuar? ¿Qui les ha de fixar?

Tot aquest munt d'interrogants ens traslladen a un horitzó més ample i més vast: la defensa de la humanitat de l'humà.

Francesc Torralba

RAÓ I EMOCIÓ EN L'EXPERIÈNCIA RELIGIOSA ACTUAL

El catedràtic de Física i poeta, doctor David Jou, ens parla de la relació entre l'emoció i la raó en l'experiència religiosa. Ens completa el contingut d'unes jornades sobre aquesta qüestió hagudes a la Fundació Joan Maragall de la qual n'és l'actual president.

Introducció

El tema de la raó i l'emoció en l'experiència religiosa i espiritual va proporcionar l'estímul per a unes jornades de la Fundació Joan Maragall, amb la col·laboració de la Fundació La Caixa, al Palau Macaya de Barcelona el desembre de 2018, i continuades amb quatre taules rodones al llarg de l'hivern i la primavera de 2019. Es decidí abordar la qüestió amb una perspectiva oberta, que pogués atreure un públic ampli, tractant quatre aspectes de la raó i l'emoció en la societat, la cultura i la política actuals: neurociències i intel·ligència artificial, psicologia i educació, economia i política, i religió i espiritualitat.

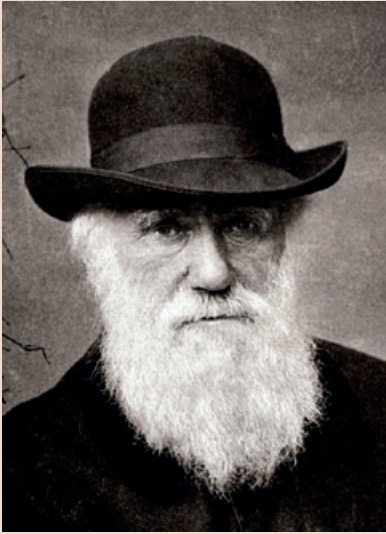
En aquest article, abordem un tema que no va poder ser tractat en les jornades esmentades, però que planteja qüestions interessants: el d'esbrinar com les relacions entre ciència i fe poden contribuir a reequilibrar raó i emoció en l'experiència religiosa, en una època de crisi de la raó i de deriva emocional, en què l'experiència del sagrat ha anat passant del món del religiós —més institucional i social— al món de l'espiritual —més introspectiu i individual—. Enfortir el paper de la raó és convenient perquè porta a preguntar-se per les raons de la fe, obre camins al diàleg amb els altres, i planteja les qüestions espirituals i existencials a una escala temporal més àmplia que la de la pura emocionalitat.

Sorpren que després d'haver insistit tant en la idea que Galileu i Darwin havien tret

S'ha insistit molt que Galileu Galilei (segle XVII) i Charles Darwin (segle XIX) havien tret la humanitat del centre de l'univers i del centre de les espècies biològiques.

la humanitat del centre de l'univers i del centre de les espècies biològiques, s'hagi passat a una època que atorga tanta prioritat a la dimensió individual i subjectiva com a referent principal de l'experiència religiosa, fent que l'individu ocupi un lloc molt més central que no pas en les èpoques en què es pensava que la Terra era el centre de l'univers i els humans el centre de la vida, però en què es veia Déu en el cosmos i en la natura tant o més que no pas en l'experiència subjectiva. Eren moments forts —massa

Charles Darwin (1880).

forts, potser— de la racionalitat teològica, que contemplava amb malfiança i sospita l'emocionalitat mística. Ara, la tendència és l'oposada: malfiar-se de la teologia i la raó i abandonar-se a la interioritat. Això porta a menystenir la cultura religiosa i a un nivell molt baix de coneixement d'aquests temes, cosa que repercuteix en una desorientació intel·lectual i en llacunes considerables en aspectes de cultura general crucials per a la comprensió del nostre patrimoni artístic, literari i filosòfic.

Raó i emoció han ocupat una part important en la història de les interpretacions de l'espècie humana, constituint una polaritat simplificadora i reduccionista d'una realitat més complexa, dinàmica i inestable, però que es manté, en reformulacions diverses, al llarg del temps. Es tracta d'esbrinar fins a quin punt la raó es pot imposar a les emocions i pacificar-ne els embats, o si cavalca maldestrament arrossegada per elles, incapaç d'assolir harmonia i prudència que contribuirien a una vida més serena i mesurada.

L'experiència de la fe, en la seva complexitat, participa de raó, emoció i acció. La

més immediata, l'emoció, està relacionada sovint amb la versió estètica, amb la pietat popular i amb el sentiment místic. L'acció porta al tracte amb els altres, a la solidaritat i l'ajut. La raó es pregunta per la consistència, versemblança i credibilitat del missatge religiós i es desplega en la filosofia de la religió i en la teologia.

L'èxit de les consideracions sobre intel·ligència emocional i intel·ligència espiritual, constata que la intel·ligència no és una facultat exclusivament cognitiva. Aspirem no tan sols a saber, sinó també a conèixer-nos millor, a comprendre millor els altres, a gestionar millor les emocions, a estar més oberts a l'inesperat i al misteriós. Tot això demana un treball en la gamma de possibilitats del món emocional —emocions primàries, sentiments, passions, estats d'ànim—. Treballar la sorpresa i l'alegria per aconseguir un aprenentatge més fàcil, agradable i durador; superar la por i el fàstic que de vegades ens paralitzen; canalitzar la ira i la tristesa perquè no acabin en ressentiment o depressió. Des del curt termini i la rapidesa de la resposta emocional primària a la construcció de sentiments que duren tota la vida —amor, odi, ressentiment— hi ha molt de treball psicològic i espiritual a fer.

Aquí exposarem cinc aspectes de l'anomenada crisi de la raó, cinc aspectes de la deriva emocional, i cinc aportacions que el diàleg entre ciència i religió podria fer a un enfortiment del paper i el prestigi de la raó respecte de la valoració relativament baixa que ha tingut en el darrer mig segle, en comparació amb els factors emocionals.

Cinc aspectes de la crisi de la raó

Aquí repasso breument aspectes de l'anomenada crisi de la raó, covada des de fa molt de temps. En bona part, la crisi de la raó és una crisi del progrés, que representava un ideal de més educació, més llibertat,

més salut, més justícia i més comoditat per al conjunt de la societat. Però aquest ideal s'ha anat engrunant per diversos motius.

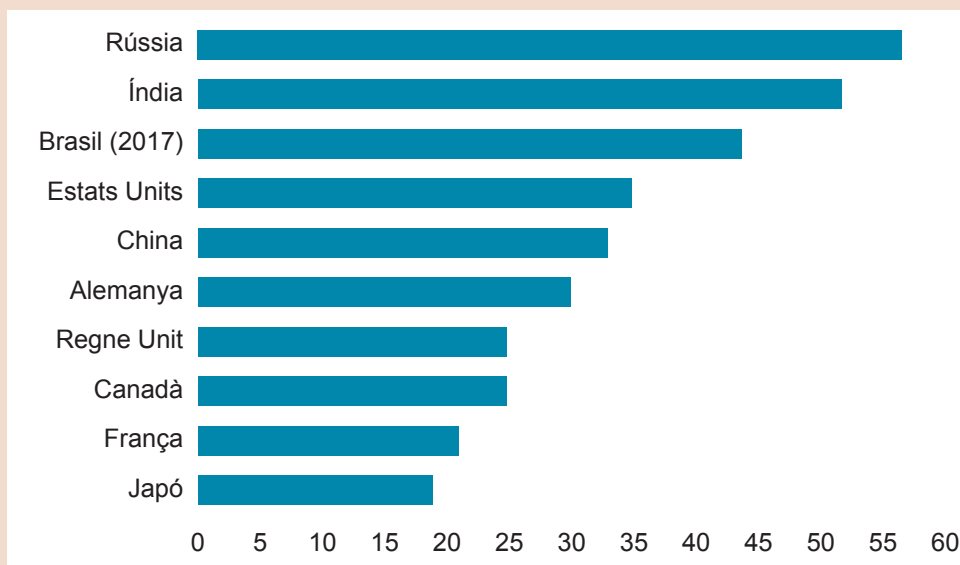
La raó científica i tecnològica, que semblava part essencial de l'ideal dinàmic del progrés —font de tantes esperances, especialment en biomedicina, comunicacions i confort— ha revelat també una cara fosca: armament químic, nuclear i biològic, sistemes de control de la gent, guerra informàtica, contaminació ambiental... A més, té tants resultats i tan ràpids que es fa inabastable i confusa, i posa un vel de perplexitats i de silenci sobre les grans preguntes humanes pel sentit, ofegant-les en una allau de teories.

La raó política progressista, que apostava per la justícia, l'educació i la igualtat de drets, a la pràctica s'ha anat burocratitzant, convertint-se en una màquina de poder,

acomodant-se als poders que criticava, desbordada per la complexitat de les situacions reals, de solució molt més lenta i difícil que el que deien teories i discursos. A aquesta decepció s'hi ha sumat un context internacional de globalització en què grans forces econòmiques restringeixen molt les possibilitats d'acció de les democràcies.

La raó econòmica no busca el bé de tots sinó bàsicament el dels rics i poderosos. Tot i que la pobresa més greu, la que porta a la desnutrició i inanició, ha anat minvant, les desigualtats econòmiques han anat augmentant. S'ha fomentat el desig, el consum, la necessitat, i s'ha incrementat el crèdit per facilitar-ho, coses que han suposat una minva en la llibertat real, passant-la a petites llibertats de tria d'objectes que, tot i ser atractives, no toquen el més profund de la persona.

On l'1% té la major porció de la riquesa

Font: Credit Suisse Global Wealth Databook 2018

BBC

Les desigualtats econòmiques no han parat d'accentuar-se. En el quadre es mostren els països on l'1% posseïx diversos percentatges de la seva riquesa.

La raó que preveia, programava i guiava ha perdut molta força. El futur s'ha fet imprevisible, les prediccions fallen, les extrapolacions són errònies, les situacions econòmiques, polítiques i socials són inestables. Petites pertorbacions no imaginades produeixen esclats d'abast considerable, trunquen expectatives i agreugen problemes. L'acceleració temporal del progrés tecnològic dificulta la transmissió de valors, objectius i referències entre generacions. El context canvia tan ràpidament que els joves no són capaços d'entendre els grans, i recíprocament.

La raó religiosa, en lloc de ser alliberadora, ha estat massa sovint un espai de poder i de control. L'atractiu de part de les seves promeses s'ha anat diluint en una societat que valora amb avidesa les satisfaccions immediates i concretes. La seva moral ha resultat en molts casos massa rígida i asfixiant. La seva adaptació als nous contextos tècnics i socials i a les noves visions antropològiques és molt lenta, i molt sovint a remolc, en lloc de ser un ferment i un acompanyament. I això ha passat no tan sols amb la religió, sinó també amb els grans sistemes de pensament que tracten de donar sentit a la història.

Cinc aspectes de la deriva emocional

Als cinc aspectes esmentats de mal confiança envers la raó se sumen cinc altres aspectes d'atractius i preeminència de l'emoció, que són a la base del que s'acostuma a anomenar deriva emocional.

Les emocions parlen del jo, un jo que queda esvaït en la impersonalitat de la ciència i de la tècnica, que sembla minúscul en comparació amb les grans fabulacions de la raó, oblidat i menystingut per elles. Les emocions són personals, directes, vibrants, el teixit mateix de la vida.

Les emocions són immediates, parlen del present, guien l'acció a curt termini i les

reaccions imprescindibles per a la supervivència. Davant de les decepcions de la política i les institucions, les emocions —cants, manifestacions, per exemple— esdevenen una font de resistència, d'indignació, de coratge, de reformulació d'utopies que donin valor i sentit a la vida.

Les emocions costen poc, si més no en temps i en esforç, tot i que hi ha emocions cares en diners. La raó, en canvi, costa bastant: demana estudi, tenacitat, disciplina, autocrítica, perseverança. De fet, passar de les emocions primàries als sentiments sostinguts i ponderats també demana actituds esforçades i perseverants, però sovint es para més atenció a les primeres que no pas a les segones.

Les emocions intensifiquen la vida. Quan el futur esdevé imprevisible a gran escala i també a escala individual, el present esdevé més important que el futur i que el conjunt, i sembla l'únic que es té. La intensitat del present esdevé un valor important, però sovint fa oblidar la previsió del futur, les conseqüències de les accions.

Les emocions semblen certes. Quan l'autoritat de les institucions vacil·la i les veritats que proclamen i defensen es difuminen en una boira de dubtes, incerteses i indiferència, les emocions semblen fulguracions d'una veritat profunda, que mou i commou i il·lumina, encara que sigui amb

Les emocions costen poc, si més no en temps i en esforç.

la brevetat d'un llamp en la nit, el camí a seguir. Les emocions també creen complicitats col·lectives molt intenses, que poden suplir, desbordar o complementar les col·lectivitats de caràcter institucional.

Cinc aportacions de ciència i fe a la religió

Una de les aportacions que pot fer la ciència a la religió i a l'espiritualitat de la nostra època, força marcada per la introspecció, el subjectivisme i l'emocionalitat, pot ser obrir perspectives més àmplies i donar més visibilitat i envergadura a la part reflexiva, objectiva i racional de l'experiència religiosa. Per a incidir en aquesta experiència cal anar més enllà del gran nombre de detalls, matisos i novetats, i pensar quines grans línies poden tenir més incidència conceptual, cultural i espiritual. Cinc aspectes especialment vius són els següents.

La ciència ens obre a una totalitat còsmica. La cosmologia física posa de manifest fins a quin punt l'estructura, el contingut i les potencialitats del nostre univers depenen d'un ordre matemàtic molt subtil, molt còsmic. Les facetes més espectaculars d'aquesta dependència són la necessitat d'una sintonització molt precisa dels valors

numèrics de les constants físiques universals per tal que l'univers pugui contenir vida, i la necessitat que hi hagi més de dues generacions de partícules elementals perquè l'univers no estigui format només per llum. Enllà de la seva complexitat matemàtica i física, aquestes idees ens treuen del centre de la realitat.

La ciència invita a conèixer algunes arrels de la nostra interioritat. Les neurociències exploren la neuroquímica de les emocions en el sistema límbic, un estrat primitiu del cervell, i estudien les capacitats sensorials i cognitives, aprofundint en l'anàlisi de xarxes neuronals. També exploren el paper de les emocions en les activitats cognitives i en les preses de decisió. Així mateix, el desenvolupament de la robòtica i la intel·ligència artificial té en compte la gestió d'emocions en la robòtica assistencial i en la creativitat computacional, especialment en activitats de caràcter estètic i matemàtic.

La ciència ens descobreix la profunditat dels nostres lligams amb la resta de la vida. L'evolució biològica revela que som el resultat d'una llarga història, i que representem, cognitivament, un cim i una ruptura d'aquesta història: llenguatge flexible, creatiu i capaç de vehicular pensament abstracte, transmissió cultural molt més ràpida que l'evolució biològica, conreu de matemàtiques, ciència, tecnologia, filosofia, dret, art, espiritualitat, religió... Hem passat a l'evolució cultural, molt més ràpida que l'evolució biològica, i aquesta evolució cultural ens porta a una situació de poder capaç de fer extingir moltes espècies i de dissenyar-ne i realitzar-ne de noves, i fins i tot aspira a la producció de vida al laboratori.

La tecnologia obre maneres noves, intenses i profundes d'actuar sobre el món, amb noves responsabilitats, capacitats i riscos. En principi, l'economia hauria de ser l'administració de la casa comuna en benefici de

L'estructura, el contingut i les potencialitats del nostre univers depenen d'un ordre matemàtic molt subtil.

tots. Un dels termes en més discussió actual es refereix a les relacions entre l'economia i l'ambient, en relació amb l'extracció de matèries primeres i producció i reciclatge (o no reciclatge) de residus, que estan posant en perill les perspectives de les generacions futures. Fins ara, l'economia no havia tingut en compte la variable ambiental —el medi era alhora un proveïdor inexhaurible i una deixalleria que tot ho absorbia. L'economia sostenible urgeix a posar més atenció a les limitacions del planeta, i a posar l'ambient en un punt focal de l'economia. A més de justícia entre les persones de les generacions actuals cal pensar en justícia vers les generacions futures.

L'enginyeria genètica, la biomedicina, les neurociències i la nanotecnologia ens obren un futur tant inquietant com prometedor. Permeten imaginar que tal com intervenim en altres espècies ho podríem fer en l'espècie humana, millorant la seva resistència a malalties, eliminant malalties genètiques, incrementant-ne capacitats cognitives com la memòria, la capacitat d'aprenentatge, la velocitat d'anàlisi, i els mecanismes de presa de decisions... De totes aquestes aspiracions més o menys especulatives n'ha emergit el que anomenem transhumanisme, o fins i tot posthumanisme.

Fins ara, l'economia no havia tingut en compte la variable ambiental —el medi era alhora un proveïdor inexhaurible i una deixalleria que tot ho absorbia. Avui això s'ha d'acabar si volem un món econòmicament sostenible.

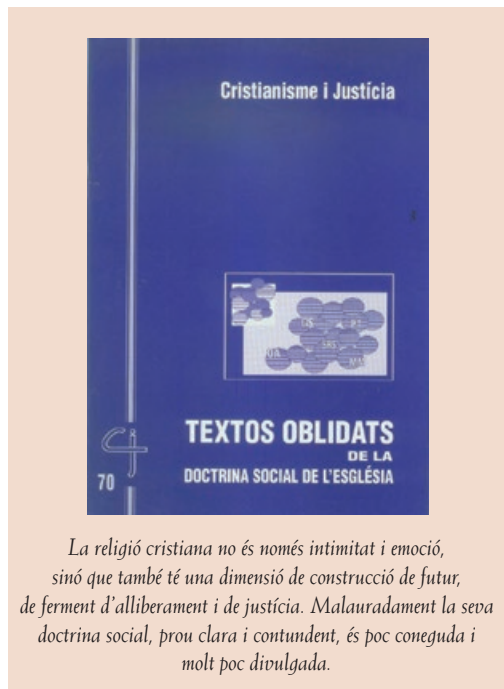

Un exemple dels avanços de la nanotecnologia. Aquest xip NFC (= comunicació de camp proper) té la grandària d'un gra d'arròs. Amb un implant d'aquest xip a la mà només amb el tacte apagues o engegues l'alarma, encens o apagues el llum, poses en marxa l'ordinador, obres una caixa, etc.

Conclusions

Per tal que el diàleg entre ciència i religió pugui ser eficaç, convé que tinguem en compte quins aspectes de la raó han fallat culturalment i quins aspectes de l'emoció s'han presentat com a refugi i consol per a la gent. El diàleg entre ciència i fe no és una simple divulgació científica, ni un assaig de filosofia o història de la ciència. Toca aspectes humans molt íntims i profunds i s'ha de preguntar per quines inquietuds pot contribuir a respondre i a servir, dintre de la seva mesura. Les reflexions prèvies sobre cinc aspectes de la raó, de l'emoció i del diàleg entre ciència i fe ens porta a unes propostes sobre la consideració de raó i emoció en l'experiència religiosa en el context actual.

La religió pot ser un ferment de curiositat per la vida, la filosofia, l'art, la literatura, la ciència, l'economia, la història de grans debats intel·lectuals i socials i morals. Moltes d'aquestes dimensions desemboquen en preguntes obertes, en dubtes, en incerteses, que convé abordar amb un cert grau de confiança intel·lectual i vital. En aquesta dimen-

sió cognitiva, la religió pot sentir-se enriquida pel dinamisme explorador i innovador de la ciència i per la necessitat d'una reflexió ètica sobre les possibilitats de la tecnologia.

La religió és una dimensió vital no tan sols cognitiva, sinó també afectiva i activa. No és tan sols una espiritualitat individual, de meditació, de respiració, de ment en blanc, de buidor, sinó també de pregunta, de qüestionament, de crítica, d'acció. Però la religió quedaria empobrida sense una implicació del jo més sincer i profund, sense una dimensió mística, que vagi del jo a una certa forma del tot, des del fons del propi desig, emoció, sentiment i compromís.

La religió té un aspecte de construcció de futur, de ferment d'alliberament i de justícia, que dona a la vida una dimensió profètica —entesa la profecia no com a art endevinatòria, sinó com a esperança, imaginació i energia per a proposar futurs més justos, lliures i plens. La doctrina social de l'Església compleix en part aquesta funció, però és massa poc coneguda i divulgada.

La religió pot aportar molt a la gestió de les emocions, com a arquitectura dels sentiments, disciplina de les presses, resistència a la dispersió d'energia vital, coratge davant les caigudes de la vida. Cal que això es faci amb una visió a llarg termini, de manera que la llibertat sigui vista no com la possibilitat de fer a cada moment el que es vol, sinó de triar objectius a llarg termini, que valguin la pena, i perseverar en la seva realització. La pràctica de la ciència és un bon exemple d'aquesta disciplina de la llibertat: demana perseverança i esforç, i un cert grau de confiança en el que es fa.

La religió pot ser un espai de creativitat personal i col·lectiva, amb una relació dinàmica amb l'entorn social, tecnològic i natural. Convé que aquesta creativitat sàpiga combinar tradicions i novetats, interessos humanístics i recursos pràctics procedents de diverses tecnologies, amb una expressivitat enriquida per les diverses arts.

Convé, doncs, que la religió estigui oberta a les dimensions mística, profètica, creativa, curiosa i rebel, que sigui sal i claror, camí i horitzó, contemplació i acció, raó i emoció. Convé que pugui consolar les angoixes, enriquir les eufòries, il·luminar les foscos, fer compartir les experiències individuals imbricant-les en una experiència col·lectiva més àmplia. I convé que sàpiga raonar els seus fonaments, argumentar les seves conviccions, expressar la seva esperança, estructurar les seves propostes de vida, convèncer de la seva riquesa vital. Això no es pot fer amb una raó freda, sense emocions, ni amb unes emocions inestables i confuses, sense raons, ni sense accions que facin fructificar raons i emocions en la plenitud de la pròpia vida i en l'ajut i servei a la plenitud dels altres.

David Jou
Fundació Joan Maragall

ESGLÉSIA I ESPORT

Resulta indiscutible que l'esport ha esdevingut en els temps actuals un fenomen de masses que mou l'atenció i la passió de moltes persones i també fa circular molts diners. D'altra banda tampoc no es pot negar la dimensió educativa de l'esport i de la sana competició. ¿Què en diu l'Església de tot plegat? Ens en parla el doctor Jordi Osúa Quintana, professor d'Educació Física en un centre de Secundària.

Un acostament necessari

El fet esportiu s'ha integrat de tal manera en la quotidianitat de l'individu postmodern que ha esdevingut un fenomen omnipresent fins al punt que la nostra època s'ha arribat a anomenar "l'era de l'esport". A la dècada dels setanta, autors com François Mauriac ja s'havien atrevit a declarar que el segle XX era el segle de l'esport. I el mateix Aldous Huxley admetia que l'esport constituïa un dels majors descobriments dels temps moderns.

En canvi, la teologia i el Magisteri eclesial han obviat reiteradament aquest tret característic de la societat contemporània. El pensament cristià s'ha preocupat més d'apropar-se a altres àmbits de la cultura com l'art, la literatura, la ciència, la tècnica o la política, deixant de banda la reflexió sobre l'esport. Potser aquest oblit intencionat neix dels recels que entre els intel·lectuals

va despertar l'esport de masses i la seva instrumentalització per part dels Estats totalitaris. O potser, seguint Ortega i Gasset, prové d'un cert rebuig envers les expressions de la cultura popular considerades com a formes devaluades d'entreteniment.

Malgrat això, els darrers anys hi ha hagut alguns indicis que mostren un acostament a aquesta realitat social i cultural, així com la voluntat de fomentar una reflexió cristiana sobre l'esport. Al segle passat trobem alguns discursos papals o consideracions teològiques, però no ha estat fins al segle XXI que la Santa Seu ha assumit plenament l'esport com a part de la seva missió evangelitzadora. Primer, amb la creació de la secció "Església i Esport" i, de manera definitiva, amb l'elaboració del primer document oficial dedicat a l'esport. Dues iniciatives dutes a terme sota els pontificats de Joan Pau II i de Francesc, dos grans apassionats de l'esport, l'un com a practicant i l'altre com a aficionat, que també s'han enriquit amb les aportacions teològiques de Benet XVI.

Un diàleg fecund

Tot i que l'esport modern ha adquirit una rellevància universal com mai havia passat abans a la història, en el context grecollatí on va sorgir el cristianisme les activitats físiques ja gaudien d'una notorietat pública comparable a l'actual. Per això sorprèn que a la Bíblia gairebé no hi hagi al·lusions a l'es-

François Mauriac (1885-1970) va dir que el segle XX seria el segle de l'Esport

port. No obstant, en dos passatges trobem referències a aquest fenomen social, tot i que traspuen dues actituds ben diferents. El primer llibre dels Macabeus critica la construcció d'un gimnàs a Jerusalem, amb l'aprovació del gran sacerdot Jàson, perquè es tractava d'una "moda estrangera". Una iniciativa que els jueus més ortodoxos percebien com una amenaça, un pas més en el procés d'hellenització (2 Ma 4, 7-15). En canvi, sant Pau aprofita el valor cultural de l'esport a Corint, seu durant segles dels Jocs Ístmics, per presentar l'esforç dels atletes com un exemple per a la vida cristiana (1 Cor 9, 24-26).¹

El cristianisme primitiu va adoptar la mirada paulina i les metàfores esportives van tenir un paper important en la transmissió i comprensió de la doctrina cristiana, tal i com queda palès en els escrits dels Pares de l'Església. A més, va manllevar alguns símbols esportius, com la corona o la palma, per expressar la victòria del martiri. Un cop establerta com a religió hegemònica, el cristianisme va desenvolupar un paper fonamental en l'evolució de l'esport durant l'Edat Mitjana i en el naixement i configuració de l'esport modern. Malgrat que alguns autors han assenyalat com l'esport ha abandonat els seus vincles amb el cristianisme, no podem oblidar la influència que determinades persones creients, i també conceptes explícitament cristians, han tingut en la configuració de l'esport actual.

Un clar exemple el trobem en l'origen i en el desenvolupament del moviment olímpic recuperat a finals del segle XIX de la mà del baró Pierre de Coubertin (1883-1937), un aristòcrata catòlic. La divisa de la competició olímpica, "l'important no és guanyar sinó participar", correspon a unes paraules pronunciades per l'arquebisbe de Pennsilvà-

¹ Sant Pau també compara l'atleta amb el creient a 2 Tm 2, 5 i 2 Tm 4, 7-8.

L'aristòcrata catòlic Pierre de Coubertin (1883-1937) va recuperar els jocs olímpics contemporanis.

nia a la catedral de Sant Pau amb motiu de la celebració dels Jocs de Londres (1908). *Citius, altius, fortius* —"més ràpid, més alt, més fort"—, lema de l'olimpisme, és una expressió encunyada pel pare dominic Henri Dion l'any 1891 durant el lliurament de premis de l'escola esportiva Albert el Gran de París. Un acte en el qual era present Coubertin.

Durant el segle XX a Catalunya i a la resta de l'Estat un gran nombre de modalitats esportives van ser introduïdes gràcies a les

L'escolapi i missioner Eusebio Millán, professor al col·legi de Sant Antoni de Barcelona, va ser l'introduïdor del basquet a Espanya i fundador de la Federació espanyola d'aquest esport (1 de gener de 1921).

congregacions religioses i a alguns moviments catòlics com la Federació de Joves Cristians de Catalunya. El bàsquet, introduït al nostre país per l'escolapi i missioner Eusebio Millán, és un dels exemples més clars. No hi ha dubte de la gran repercussió que aquestes activitats esportives van tenir en l'educació cristiana.

D'altra banda, alguns clubs de futbol emblemàtics tenen les seves arrels en iniciatives de gent d'Església. És el cas del *Celtic* de Glasgow, fundat pel germà Walfrid, un marista irlandès, a finals del segle XIX per tal d'aconseguir recursos per a un menjador social destinat als immigrants catòlics irlandesos arribats a Escòcia. O també el del San Lorenzo de Almagro, l'equip del papa Francesc, que rep el seu nom del pare escolapi Lorenzo Massa que acollí a la seva parròquia un grup de joves que jugaven al carrer per protegir-los del perills dels tramvies.

El germà Walfrid, marista d'origen irlandès, va ser el fundador del club de futbol Celtic football club de Glasgow (1888) per recaptar fons per ajudar els pobres d'alguns barris de la ciutat escocesa.

Un signe dels temps

Tot i això, la doctrina oficial catòlica continuava sense preocupar-se gaire per l'esport. Ara bé, en un discurs dirigit el 20 de maig de 1945 a una delegació d'atletes italians, Pius XII va esvaïr dubtes explicitant l'interès de l'Església per aquesta activitat. Més de vint anys després, el 28 d'abril de 1966, Pau VI proclamava davant dels membres del Comitè Olímpic Internacional la unió dels ideals del moviment olímpic —esforç físic, qualitats morals i amor a la pau— amb els ideals catòlics.

També la teologia mirava d'acostar-se a un fenomen que cada vegada estava ocupant un espai més important en la vida de les persones. Amb motiu de la celebració del Mundial de Futbol a Argentina (1978), Joseph Ratzinger, bisbe de Munich, va abordar la qüestió en un comentari radiofònic. El punt de partida de la seva reflexió rau en la fascinació que aquest esport provoca en l'ésser humà. Tanmateix, reinterpreta l'expressió "pa i circ", emprada sovint per referir-se al futbol només com una activitat alienant i es qüestiona per què es posa en un mateix nivell el pa i el joc. Aleshores ofereix un nou enfocament teològic de l'esport com l'expressió del desig de l'home de retornar al paradís. Així, l'esperit del joc, basat en el respecte a unes regles i en l'autodisciplina, es converteix en l'aliment per a la llibertat humana. Des d'aquesta perspectiva, el joc deixa de ser un simple passatemps per "mostrar-nos una nova forma d'entendre la vida".²

El pas més important tant en l'àmbit doctrinal com institucional el va donar el papa Joan Pau II. El Jubileu de l'any 2000 fou el marc apropiat per iniciar aquesta nova etapa en la vida de l'Església. Davant 80.000 joves

² Recordem que l'escriptor Albert Camus, davant i porter en diferents clubs algerians, afirmava: *al cap i a la fi, el que sé amb major seguretat pel que fa a la moral i a les obligacions amb les persones, ho sé gràcies al futbol.*

atletes reunits a l'estadi olímpic de Roma, el Sant Pare declarà l'esport com un "signe dels temps". Una afirmació que suposava un gran canvi en la manera de concebre l'esport per part de l'Església. L'expressió "signes dels temps", recollida a la constitució *Gaudium et Spes* del Concili Vaticà II, comportava que l'Església havia de conèixer i comprendre el món on vivim tot oferint respostes als interrogants dels homes i presentant motius d'esperança per a la humanitat. Per tant, l'esport passava a ser un dels aspectes de la societat contemporània que calia entendre.

Per tal de dur a terme aquesta tasca, Joan Pau II va aprofitar la celebració dels Jocs Olímpics d'Atenes (2004) per instituir la secció "Església i Esport", depenent del Consell Pontifici per als Laics, amb un doble propòsit: coordinar l'assistència espiritual a esportistes i promoure els autèntics valors de l'esport. A la nota de premsa publicada pel Vaticà en l'anunci de la creació d'aquest nou organisme es constaten algunes de les seves línies de treball. Per exemple, l'aprofundiment en temàtiques específiques referides a l'esport i l'afavoriment d'una cultura de l'esport com a mitjà de creixement integral de la persona. L'Església reconeixia explícitament, per primera vegada, l'esport com a part de la seva missió: *L'Església, que sempre ha manifestat una especial atenció als diferents i importants sectors de la convivència humana, està cridada a prendre en consideració tot allò que té a veure amb l'esport, ja que pot ser considerat com un dels punts neuràlgics de la cultura contemporània i frontera de la nova evangelització.*

Un atri dels gentils

En una trobada amb els membres del *Centro Sportivo* italià, el papa Francesc destacà la dimensió transcendent de la pràctica esportiva. L'esport s'havia de veure com un camp de proves per a la vida espiritual. Una activitat que ens entreni per oferir el millor de nosaltres mateixos i aconseguir la victòria en

El papa Francesc en la seva trobada amb motiu del 75è aniversari del Centro Sportivo italiano va dir que "l'esport és una gran escola sempre que el visquis amb un esperit competitiu que no et faci perdre el somriure".

allò que no és efímer. En paraules de l'apòstol Pau, *a guanyar la corona que no es marceix.*

Justament aquestes paraules del Sant Pare, pronunciades l'any 2014, han servit d'inspiració per al primer document oficial sobre l'esport publicat per la Santa Seu el juny del 2018. Sota el títol *Donar el millor d'un mateix*,³ el Dicasteri per als Laics, la Família i la Vida ha establert les bases sobre les quals sustentar una visió cristiana de l'esport, a partir d'una concepció creient de la persona i de la societat. Una mirada que, seguint les petjades de sant Pau, veu en l'esport un nou areòpag on anunciar la Bona Notícia. Per això aconsella utilitzar el llenguatge esportiu per comunicar l'experiència cristiana, i també fecundar l'esport amb la llavor de l'Evangeli així com aprofitar les oportunitats pastorals derivades de la seva pràctica.

Sense entrar a analitzar i valorar el seu ampli contingut, val a dir que es tracta d'un document molt necessari i esperat pels creients interessats en l'esport. Un text que s'emmarca en l'irrenunciable diàleg entre el cristianisme i la cultura contemporània.

³ <https://press.vatican.va/content/salastampa/es/bollettino/pubblico/2018/06/01/dar.html>.

"Donar el millor d'un mateix en l'esport, és també una crida a aspirar a la santedat", expressa el Papa Francesc en el missatge escrit amb motiu del nou document "Donar el millor d'un mateix", sobre la perspectiva cristiana de l'esport i la persona humana.

Després de molt de temps, l'Església s'apropa a aquesta realitat tan important en la vida de milions de persones. Un posicionament ineludible per a una institució preocupada per l'ésser humà i per les seves activitats, com ara l'esport.

En aquest sentit, val la pena destacar la consideració de l'esport com un modern atri dels gentils. Una idea exposada per Benet XVI l'any 2009. Proposava crear espais de diàleg i d'accés a Déu per als no creients, una finestra oberta a la cultura contemporània i a les veus que allà ressonen.

Un nou desafiament

Una visió cristiana de l'esport ha d'oferir una lectura alternativa d'un fet social com l'esport per trobar altres significats. Tal i com suggereix una de les etimologies de la paraula religió (*re-legere*), des de la fe es pot fer una relectura de la cultura actual, suposadament laica. Cal tenir present que l'experiència profètica cristiana comporta una actitud de denúncia dels aspectes negatius

de l'esport i, al mateix temps, un anunci dels seus trets més humanitzadors.

Alguns trets propis de l'esport poden ajudar-nos a regenerar elements propis del cristianisme, com la importància de l'esforç i del sacrifici, de la celebració i dels símbols, de les experiències de superació i de les emocions viscudes en comunitat. Però també la profunditat de la vivència espiritual ens ha d'ajudar a relativitzar la transcendència atorgada a les competicions esportives i denunciar els antivalors que estan al servei de la manipulació política i econòmica i no pas de l'ésser humà.

Un repte que el document sobre la perspectiva cristiana de l'esport ha començat a afrontar. Els cristians ja no tenim excusa per defugir aquesta tasca tan urgent ni podem mirar cap a un altra banda davant del fenomen esportiu. L'Església ja ho ha assenyalat com a lloc de missió. Un nou desafiament per al cristianisme del segle XXI.

Jordi Osúa

EL PINTOR VIMBODINENC JOAN POTAU I MARTELL

Durant els mesos d'agost i setembre del 2019 s'ha pogut veure una exposició de cinquanta obres del pintor Joan Potau i Martell al monestir de Poblet. A continuació us resumim la seva vida i us oferim alguns apunts sobre la seva obra.

Vida

Joan Potau i Martell va néixer a Vimbodí el 23 de març de 1882. Els seus pares foren Antoni Potau i Micó i Elvira Martell i Oller, pertanyents a una família benestant de la vila; el matrimoni tingué un altre fill, Josep.

Va iniciar els seus estudis artístics a l'Acadèmia Fortuny de Reus, dirigida per Ramon Casals i Vernis, tot i que desconexem les dates del seu pas per aquest centre reusenc. Des de l'any 1902 fins al 1908 va estudiar a l'Escola Superior d'Arts i Indústries i Belles Arts de Barcelona, coneguda popularment com a "Escola de la Llotja". Tenim constància que mentre estudiava va participar en diverses exposicions a la ciutat comtal.

L'any 1911, amb el seu germà Josep, marxaren a l'Argentina, on ambdós residiren en diferents ciutats, per instal·lar-se definitivament a Rosario de Santa Fe. En aquesta ciutat va obrir una acadèmia de pintura al Centre Català i va ser membre del seu Orfeó. Hi va fer diverses exposicions de paisatges; pel que sabem per la família, venia totes les obres.

A l'acadèmia va conèixer l'alumna Roser Biayna i Esteve (Sant Andreu de Palomar, 1888). Juntament amb la seva família la Roser va emigrar a l'Argentina i es va casar amb el Joan el 23 de desembre de 1916. Tingueren quatre fills: Joan, Elvira, Josep i Maria. El 1917 va morir a Vimbodí la mare del pintor i el seu pare li demanà que tornés a la seva població nadiua per ajudar-lo a fer-se càrrec de la hi-

Foto: Josep M. Potau.

Autoretrat. Oli sobre tela. 43,5 x 32,5 cm.

senda familiar, atès que n'era l'hereu. A partir d'aquest moment pintarà per al gaudi propi.

Instal·lat a Vimbodí, a banda de gestionar i treballar en el patrimoni, s'incorporà activament en el terreny de la política local: fou membre del Partit Liberal Conservador i arribà a ser alcalde de la vila en dues ocasions (1922-1923 i 1930-1933).

Al cap de pocs dies d'iniciar-se la Guerra Civil, el dia 11 d'agost de 1936, quan venia del camp de batre amb un dels seus fills, en passar per davant del convent de les religioses carmelites, que en aquells moments es-

Foto: Josep M. Potau.

Afores de Reus. Oli sobre tela. 49 x 69 cm (Cedit per la família a la Diputació de Tarragona).

tava habilitat com a caserna de la milícia de la CNT, uns milicians de la mateixa localitat el van detenir i l'empresonaren. La matinalda del dia 12, uns milicians de Montblanc el feren pujar en un camió juntament amb cinc vimbodinenecs més. Els conduïren fins a la carretera de Montblanc a Vilaverd, i passat el pont del barranc de la Vall, foren assassinats a trets. Els cossos en un primer moment foren enterrats a Vilaverd, però acabada la guerra les despulles foren traslladades al cementiri de Vimbodí.

Obra

La seva obra està en possessió majoritàriament dels familiars del pintor a Catalunya i en col·leccions particulars a l'Argentina. La tècnica més utilitzada fou l'oli sobre tela. De dots pictòriques notables, la qualitat tècnica de la seva producció varia segons el període i en funció de la temàtica.

Es conserven retalls de premsa publicats en diferents mitjans escrits argentins, on el destaquen com excel·lent paisatgista i per l'harmonia dels colors. En els paisatges hi veiem una visió refinada i elegant de l'entorn rural. Mitjançant els seus quadres podem apreciar una clara línia evolutiva

Foto: Josep M. Potau.

Claustre de Poblet. Oli sobre fusta. 44 x 53 cm.

Foto: Josep M. Potau.

Alzines i roures. Oli sobre tela, 1907. 100 x 130 cm.

dins de la seva trajectòria pictòrica, des de les primeres composicions més ambicioses i influenciades pel paisatgisme vuitcentista i modernista, com és l'obra *Alzines i Roures*, que presentà l'any 1907 a la Cinquena Exposició Internacional d'Art de Barcelona, fins a arribar a uns paisatges de mitjà i petit format amb composicions més naturalistes i impressionistes de pinzellada solta, de factura ràpida, de més densitat matèrica, i on té un protagonisme destacat l'estudiat

Foto: Josep M. Potau.

Noia amb espelma. Oli sobre tela. 42 x 38,5 cm.

Foto: Josep M. Potau.

L'Abellera. Oli sobre tela. 43 x 27 cm.

efectisme lumínic sobre els objectes. També va conrear el retrat, tant en la tècnica a l'oli com en dibuix. Les primeres obres van ser produïdes dins la tradició retratista realista i va evolucionar vers un estil més modernista. Es conserven treballs acadèmics de nus, tant de la figura masculina com femenina. S'hi aprecia el talent de l'artista en el domini del tractament dels escorços de la figura humana i les carnadures.

Al monestir de Poblet hi ha una còpia de l'obra del pintor Dionís Baixeras.

Josep M. Potau

(Adaptació de l'estudi del mateix títol publicat el 2009 a L'Aplec de Treballs del Centre d'Estudis de la Conca de Barberà, número 27, per Ramon Ribera Gassol).

EL PRIMAT DE LA CARITAT

ELS IMPULSOS DE LA CARTA DE CARITAT

Enguany s'acompleixen els 900 anys de l'aprovació de la "Carta Caritatis" redactada per un dels primers monjos cistercencs, sant Esteve Harding. Amb motiu d'aquest fet publiquem en la nostra revista la conferència que l'Abat General de l'Orde Cistercenc, Mauro-Giuseppe Lepori, va fer al monestir d'Itatinga (Brasil) el dia 5 de maig de 2019.

Voldria inaugurar aquest Simposi posant-me a l'escolta de la *Carta Caritatis* (a partir d'ara CC), aprovada pel papa Calixt el 23 de desembre de 1119, per tal d'acollir el seu missatge profund, el missatge profund que els nostres primers Pares en la vocació cistercenca volgueren transmetre'ns com a herència de la seva experiència i com a consciència del carisma rebut.

Al cap de vint anys de la fundació de Cister, després de prendre la decisió de sortir de la seva terra, del seu monestir de Molesme; després del retorn a Molesme de l'abat Robert, que havia guiat aquest èxode; després de l'abadiat d'Alberic i la seva mort; després de l'experiència una mica angoixant d'haver restat pocs, fràgils, destinats tal vegada a morir tot just nascuts, sense deixar cap petjada ni cap llegat, com tantes experiències anàlogues d'aquella època; després de l'explosió de vocacions iniciada probablement amb l'arribada de sant Bernat i dels seus 30 companys i parents; després de les primeres fundacions, fetes sota l'impuls del nombre massa elevat de fills (quasi no ens podem creure que sant Bernat hagués estat enviat a fundar Claravall només al cap de dos anys de la seva entrada al monestir!); després certament de les primeres experiències negatives en les relacions entre les comunitats i els superiors; després dels primers indicis també de relaxació, de negli-

L'Abat General del Cister, P. Mauro-Giuseppe Lepori.

El papa Calixt II en una imatge del Liber ad honorem Augusti, vers 1190.

gència, d'infidelitat a la Regla de sant Benet i al carisma cistercenc...; després de tot això, i mentre tot això passava, vet ací que sota l'impuls de l'abat Esteve Harding aquesta nova experiència eclesial i monàstica, aquest nou fenomen eclesial suscitat per l'Esperit,

comprèn que ha de donar-se una regla de vida comuna, un reglament de les relacions entre les comunitats, entre els abats, que sigui per a la família dels monestirs allò que la Regla de sant Benet és per a la família dels monjos que viuen en un monestir.

Tal vegada és aquesta l'originalitat fonamental de la CC: expressar una fidelitat a la Regla de sant Benet que comprèn que tot allò que la Regla és per a la comunitat d'una comunitat es pot i s'ha de viure en la comunió entre els monestirs.

És així que neix un orde, una família carismàtica. És com si una cèl·lula s'adonés que allò que la manté viva i unida ha de ser vàlid per a tot el cos, ha de ser vàlid en la relació amb les altres cèl·lules per formar un cos viu. Un cos adult comença amb unes poques cèl·lules que componen un embrió, però cap cèl·lula no es manté viva si no viu en la unitat del cos. És una llei que val per a tota l'Església. En el cas del nostre Orde, la CC expressa la consciència que cap monestir de la família nascuda de Cister no pot viure tot sol, no pot viure autònomament. Ni tan sols Cister, el Nou Monestir, el Monestir Mare no pot viure tot sol. La CC expressa,

Vestigis del Monestir de Molesme, fundat per Sant Robert.

per tant, la necessitat que experimenta la comunitat de Cister de ser ajudada a mantenir-se fidel al carisma rebut.

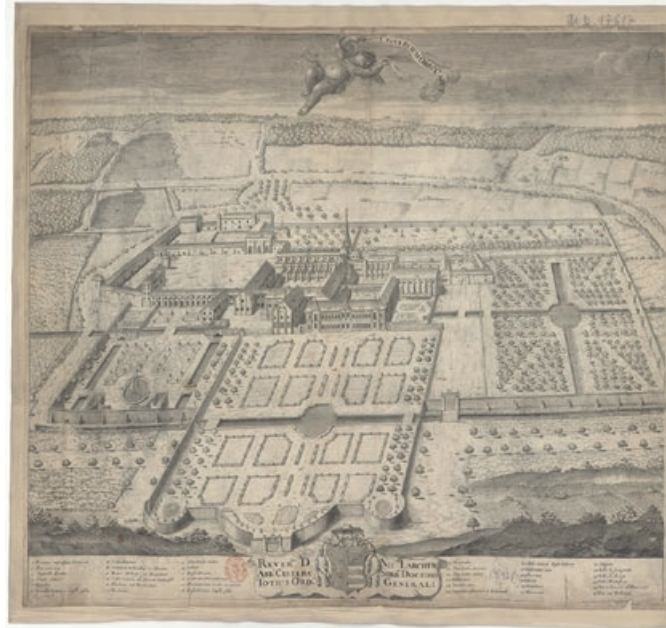
Així l'Orde neix com una comunitat de comunitats, com una comunió de comunitats, com un cos en el qual els membres no són les persones concretes que componen la comunitat cristiana, sinó les comunitats concretes que componen una família de comunitats, una família organitzada de comunitats.

Consciència del carisma com a vocació

Aquesta consciència de tenir necessitat de no ser autònoms, independents, de tenir necessitat de l'ajut mutu, es funda en la consciència d'haver rebut un carisma, un do de l'Esperit Sant, que hem de fer fructificar, com un talent evangèlic.

El carisma és una gràcia, un do, que el Senyor decideix donar com a vocació a unes determinades persones o comunitats, com a missió en l'Església i per a la salvació del món. El carisma no és una gràcia que se'ns concedeix per a complaure'ns, per a honorar-nos, per a fer-nos més importants i engelosir els altres: el carisma és una gràcia que, per al qui la rep, esdevé vocació, esdevé compromís. Cert, és un privilegi, és una elecció el fet que un determinat carisma sigui atorgat a un i no a un altre. Déu, emperò, escull, elegeix, per a un compromís, per cridar a un compromís, a una vocació i missió concreta al servei del cos de l'Església.

El qui comprèn això pel que fa al carisma rebut, comprèn també que té una responsabilitat, que el carisma reclama una responsabilitat, reclama una resposta a la vocació que el carisma representa. L'home que, en la paràbola de Mateu 25,14-30, enterra el seu talent en comptes de fer-lo fructificar, no ha acollit el talent com a do i vocació, no es capté com a responsable del talent, com a responsable d'un do. I Déu, tanmateix, ve a

*Dibuix del monestir de Cîteaux
(Biblioteca Nacional de França).*

passar comptes del talent rebut, ve a demanar responsabilitats, i castiga i condemna el qui no ha acollit el talent amb responsabilitat, el qui no ha viscut el do del talent com un compromís, com a vocació i missió (cf. Mt 25,24-30).

La paràbola dels talents és molt clarificador quan es llegeix per comprendre què significa un carisma, i la vocació i la missió que comporta. L'home que no fa fructificar el seu talent es justifica així: *Senyor, sabia que ets un home dur, que seques on no has sembrat i reculls on no has escampat. Vaig tenir por i vaig amagar a terra el teu talent. Aquí tens el que és teu* (Mt 25,24b-25).

Aquesta por és molt semblant a la por de Déu que experimenten Adam i Eva després del pecat, perquè és una por que porta a amagar-se i a amagar. Una por que neix d'un prejudici sobre Déu, d'un judici sobre ell que no és veritat, que no neix de la trobada amb ell, sinó d'allò que l'home s'imagina. De fet, amb els altres dos homes que van rebre 5 i 2 talents i els van duplicar, l'amo no actua pas, ni molt menys, durament i amb

exigència, sinó amb extrema benvolença i generositat. De fet, no els pren res, no els reprèn per res, sinó que els dona encara més d'allò que han guanyat invertint els talents rebuts i els fa partícips del seu poder i de la seva joia: *Molt bé, servent bo i fidel! Has estat fidel en poca cosa, jo t'encomanaré molt més. Entra al goig del teu senyor.* (Mt 25,21)

Els carismes, Déu els concedeix amb aquesta lògica, i nosaltres els podem tractar com aquests homes tracten els talents que han rebut. Els podem tractar amb responsabilitat i confiant en el Senyor bo que ens els confia, o bé de manera irresponsable, a causa de la por i de la desconfiança que tenim davant Déu.

La desconfiança en Déu que ens fa irresponsables prové, en el fons, de no reconèixer o d'oblidar que Déu ens confia els talents, els carismes, no com un amo dur i exigent, sinó com un pare bo que vol fer-nos partícips del seu poder i de la seva joia: *Jo t'encomanaré molt més. Entra al goig del teu senyor.* I Jesús subratlla encara aquesta lògica de Déu al final de la paràbola: *Perquè a tot aquell qui té, li donaran encara més, i en tindrà a vessar, però al qui no té, li prendran fins allò que li queda.* (Mt 25,29)

La llum sobre aquesta lògica paradoxal ve només de la consciència que, al capdavant, allò que hi ha en joc en aquesta paràbola és l'amor, la caritat de Déu. No debades, després d'aquesta paràbola, Mateu hi insereix l'escena del judici final i universal en el qual Crist vindrà a la fi dels temps a judicar-nos sobre la caritat, sobre l'amor al pròxim que coincideix amb l'amor a ell. *Veniu, beneïts del meu Pare, rebeu en herència el Regne que ell us tenia preparat des de la creació del món. Perquè tenia fam, i em donàreu menjar, tenia set, i em donàreu beure, era foraster, i em vau acollir, anava despullat, i em vau vestir, estava malalt, i em vau visitar, era a la presó, i vinguéreu a veure'm. (...) En veritat us ho dic: tot allò que feïeu a un d'aquests germans meus més petits, m'ho feïeu a mi.* (Mt 25,34-36.40)

Tornar a partir del primat de la caritat

I aquí retrobem la nostra "Carta de Caritat", i el tema que voldria tractar: el primat de la caritat.

És evident que la CC està fonamentada en la consciència de fe, paulina i joànica alhora, del primat de la caritat, de l'agape, sobre totes les altres virtuts i carismes.

A l'inici de la CC *prior* llegim, en efecte:

Abans que comencessin a prosperar les abadies cistercenques, el senyor abat Esteve i els seus germans van disposar que de cap manera no es fundessin abadies a la diòcesi de cap Bisbe abans que aquest hagués ratificat i confirmat l'Estatut redactat i confirmat entre el Monestir de Cister i els altres nascuts d'ell, per evitar escàndols entre el Bisbe i els monjos. En aquest Estatut, doncs, els germans esmentats, prevenint tot futur naufragi de la pau mútua, aclariren i establiren, deixant-bo després als seus successors, com i de quina manera, i encara amb quina caritat calia que s'uissin indissolublement en esperit els seus monjos, per bé que corporalment separats, distribuïts per les abadies en les diverses parts del món.

Jutjaven també que calia que aquest decret s'anomenés Carta de Caritat, perquè el seu Estatut, rebutjant tota càrrega tributària, cerca solament la caritat i el bé de les ànimes en les coses divines i humanes.

(Pròleg)

La preocupació prioritària expressada en aquest document fundacional és que la unitat dels cistercencs en el carisma es fonamentés sempre en la caritat, en el primat de la caritat en tot, en les coses divines i en les coses humanes.

La primera pregunta, doncs, que penso que ens hem de fer en la commemoració de l'aniversari de la CC, sobretot si ho fem amb el desig de revifar avui el carisma cistercenc, és si tenim la consciència que no hi pot haver reforma ni fidelitat al carisma sense el primat de la caritat.

Restes de l'abadia de Cîteaux.

Avui ens preguntem tots com mantenir-nos fidels al carisma i com fer-lo fructificar com a talent que ens ha estat confiat. Ens ho preguntem en la situació de crisi en què, d'una manera o altra, ens trobem tots, ja sigui que el nombre dels membres de la Família cistercenca creixi, ja sigui que minvi. Busquem solucions, busquem mitjans, busquem mètodes, busquem estructures. Tanmateix, la comparació amb la CC, això és, amb la manera amb què els nostres primers pares van afrontar el tema de la fidelitat al carisma en la seva situació, ens fa conscients que ells s'ho van jugar tot sobre el primat de la caritat, i que d'aquí van extreure i comprendre les solucions, els mitjans, els mètodes i les estructures necessàries per afrontar i resoldre els problemes de la situació en què es trobaven. I no tan sols això;

van comprendre que el primat de la caritat havia de ser sempre el criteri just i fecund per mantenir-se fidels al carisma, també en el futur, i també, doncs, per a nosaltres avui.

Això ho hem oblidat sovint durant aquests nou segles, ho veiem en tota la història de la Família cistercenca, ho veiem en cada orde o congregació que la componen. Ho veiem també en cada comunitat concreta, en la manera en què les comunitats, els superiors, o els monjos i monges concrets viuen o no viuen la fidelitat al carisma, sovint sense ni adonar-se que són infidels.

Cal doncs, i sense retard, tornar a partir del primat de la caritat expressat en la CC. Però primer hem de comprendre què significa i com els nostres pares el van posar en evidència i el van viure en les seves relacions amb el nostre carisma.

La caritat és la unitat

La CC traspua tota ella la consciència que un carisma es manté viu si el cos eclesial de persones i de comunitats que és cridat a encarnar-lo es manté unit. Sense unitat, el cos no viu. Emperò la unitat dels membres d'un cos no consisteix a fer les mateixes coses, ja que cada membre té una funció diversa, ni consisteix a estar senzillament els uns al costat dels altres. La unitat d'un cos és la mateixa vida, la vida del cos, que és, en darrer terme, un misteri que el cos tot sol no pot explicar. Ara bé, la vida del cos de l'Església, i de cada comunitat eclesial, és la caritat. La caritat uneix la diversitat dels membres en un sol cos viu. Un cos mort es desmembra i es divideix. La caritat és essencial, té un primat en l'Església, perquè sense ella tot cos eclesial mor. Mor si se separa de la unitat de l'Església universal. Mor si els membres se separen entre ells.

D'esquerra a dreta, Robert, Alberic, Esteve Harding i Bernat de Claravall.

I per què això? Perquè sense la caritat hom se separa de Déu, del Déu que és Caritat (cf. Jn 4,8.16). Res no pot viure si se separa del qui dona la vida comunicant l'Esperit Sant, "que és Senyor i infon la vida", com diem en el Credo.

Tot grup humà, també eclesial, corre el risc, més tard o més d'hora, de voler assegurar la pròpia unitat només a través de les lleis, de les formes, de l'observança d'uns deures determinats, o tal volta només amb els sentiments. Però aleshores la unitat ja no és carismàtica, do de Déu, sinó humana, social, jurídica, formal, sentimental. Ja no és la unitat de vida que fa d'un grup un cos, una persona amb una identitat pròpia.

Per això els nostres pares afirmen des del principi de la CC que la seva preocupació és transmetre als seus descendents no tan sols gràcies a quin pacte o de quina manera l'Orde ha de romandre unit, sinó amb quina caritat es manté la unitat: "...quo pacto, quove modo, immo qua caritate monachi eorum per abbatias in diversis mundi partibus corporibus divisi, animis indissolubiler conglutinarentur – ... amb quin pacte i de quina manera, i encara amb quina caritat calia que s'unissin indissolublement en esperit els seus monjos, per bé que corporalment separats, distribuïts per les abadies en les diverses parts del món." (CC Pròleg).

La caritat no és únicament un pacte, una aliança, o una manera, un mètode, per mantenir la unitat, sinó la unitat mateixa.

El que ens manté units és doncs un principi que no ve de nosaltres. Hi ha sempre un element que se'ns escapa en l'edificació de la comunitat, o de l'Orde, perquè no és obra nostra, no és únicament un pacte, un acord entre nosaltres. Només la caritat permet viure i construir en la unitat.

Es tracta, doncs, de crear entre nosaltres, o millor, de reconèixer entre nosaltres, un pacte o una manera que no es limiti a es-

Gradual Cistercenc del segle XII, Biblioteca Nacional de França, ms. Latin 17328.

merçar-se per la unitat de la vida del cos, per la unitat en el viure el carisma, sinó que aculli aquesta unitat, que la demani i l'aculli, i la trobi quan s'ha perdut.

Es veu en la CC que els nostres pares estaven plens encara de la consciència que allò que estava passant amb la fundació de Cister i les fundacions successives, era una gràcia, un do, era obra de Déu. Comprenien que per la seva fragilitat, pel seu pecat, corrien el risc de fer malbé aquest do, d'ofegar aquest carisma, d'enterrar aquest talent. Comprenien que per mantenir-se fidels al do de la vida nova que animava el moviment del qual eren protagonistes havien de demanar la vida i acollir-la sempre de nou. I sabien que aquesta vida és la caritat, la comunió en la caritat, és a dir, la comunió entre nosaltres animada per l'amor de Déu, per l'Esperit Sant.

Conservar la caritat

En el fons, la CC reprèn la preocupació que sant Benet expressa al final del pròleg de la Regla: *Cal que establim, doncs, una escola del servei diví. En instituir-la, no esperem haver d'establir res d'aspre, res de feixuc. Però si mai, seguint el dictat d'una justa raó, calia quelcom una mica més rigorós, per a esmena dels vicis o per a conservació de la caritat, no abandonis de seguida, esfereït de terror, el camí de salvació, que al començament ha de ser forçosament estret.* (RB Prol 45-48)

Tenim necessitat de correcció per conservar la caritat (*propter ... conservationem caritatis*). La caritat és com una flama que els nostres vicis cuiden ofegar. La CC insisteix també que lluitem sobretot contra un vici: l'avarícia, el desig d'aprofitar-nos dels altres per al nostre propi guany. I la CC diu que això és idolatria, fet que vol dir que la caritat és la veritable adoració de Déu.

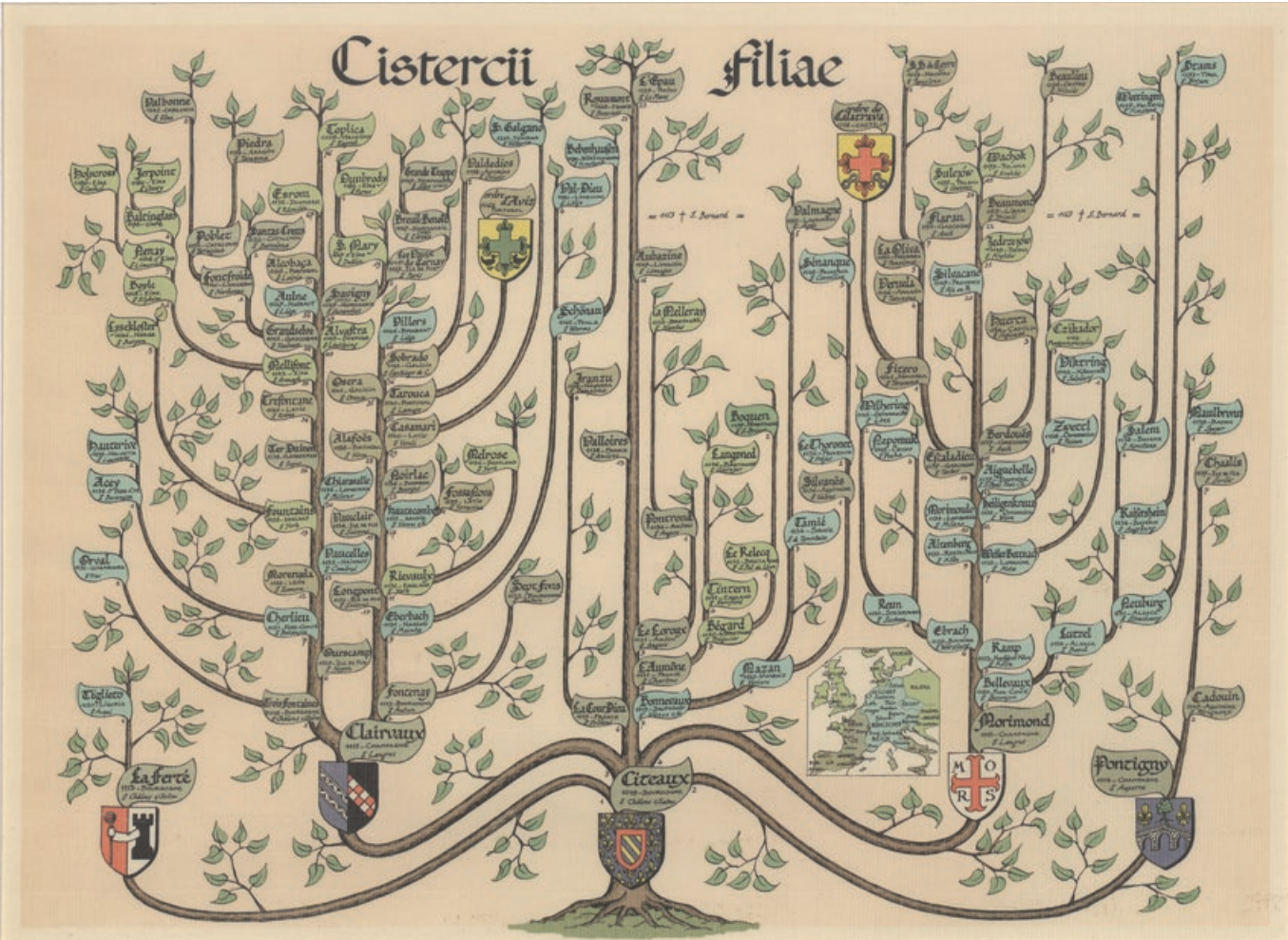

Quan ho estem perdent tot, quan tot va de cap per avall, tal com sembla en els temps actuals del nostre Orde i de l'Església, què hem de salvar? El primat de la caritat, avui més que mai, hauria de significar que si bé ho perdem tot hem de procurar salvar en primer lloc sempre la caritat, hem de mantenir encès si més no el foc sagrat de la caritat.

Ho noto sovint en les nostres comunitats: ens preocupem per salvar monestirs, edificis, béns, tradicions, obres, un cert estil de litúrgia, etc., però sovint tot això en perjudici del primat de la caritat, en perjudici de la unitat en la caritat. És com

si perdre la caritat, la comunió, fos menys greu que perdre una observança, una tradició, un edifici. Ens hem de preguntar sincerament, aprofitant el "jubileu" de la CC, i doncs de l'Orde i de la Família Cistercenca, ens hem de preguntar: Com conservem la caritat entre nosaltres, entre els monestirs, les persones, també entre els Ordes i les Congregacions?

Adonar-se d'això és important perquè és com si el carisma cistercenc fos precisament això, coincidís amb això: un pacte, és a dir, una aliança, i una manera de ser monjos tots junts, una manera d'estar units, que es pre-

Les filles del monestir de Cîteaux.

ocupa primordialment de custodiar, de conservar la caritat.

La CC, igual que la Regla de sant Benet, ens dona indicacions essencials per permetre'ns de conservar sempre la caritat; ens dona indicacions per permetre a una petita flama, que potser cuida apagar-se, que ja fa més fum que llum, de reviscolar-se sempre de nou.

Vull subratllar alguns aspectes de la CC que em semblen particularment actuals per viure això avui, aspectes sobre els quals em sembla que avui més que mai cal reflexionar per revifar i transmetre la flama del carisma en la situació actual de la Família cistercenca i monàstica.

Procuraré posar en evidència com la CC concep i demana de viure el primat de la caritat. Subratllar-ne senzillament alguns punts sobre els quals em sembla important reflexionar avui, si volem ser fidels encara al nostre carisma i transmetre'l com una experiència viva i no com una teoria o una ideologia monàstica, o un simple estil de vida, o una espiritualitat que ja no necessitem, ni nosaltres, ni l'Església, ni el món.

1. La caritat és passió per la salvació de les ànimes

Des del seu pròleg, la CC afirma que el seu únic objectiu és "la caritat i el bé de les ànimes [*animarum utilitatem*]". Després, en diversos punts, reprendrà el tema de la "salvació de les ànimes", ja sigui com a tema principal de tot Capítol General, ja sigui com a raó última de la correcció o de la conversió del qui s'ha mostrat infidel.

Parlar del bé o de la salvació de les ànimes, ens sembla un llenguatge antiquat, tot i provenir del Nou Testament i de la Regla de sant Benet. Penso que hauríem de recupear la sensibilitat per aquesta dimensió de la vida cristiana, i doncs monàstica, perquè en el fons és un aspecte en el qual allò que hi ha

en joc és la profunditat de la nostra relació amb Jesucrist Redemptor i Salvador de l'home. La salvació de l'ànima vol dir refiar-se del Crist fins al fons de nosaltres mateixos, fins a la totalitat de la nostra persona i de la persona dels altres. Preocupar-se i ocupar-se de la salvació de l'ànima, del bé de l'ànima, és la forma més profunda d'estimar-nos nosaltres mateixos i els altres en Crist, perquè no es pot desitjar un bé més gran, per a un mateix i per als altres, que la salvació total que Crist ens ofereix. Per això la CC uneix de seguida la caritat i el bé de les ànimes.

Quan la CC prescriu que els abats es reunixin cada any *per tractar en primer lloc de la salvació de les seves ànimes*, no vol pas dir que es trobin per fer un recés espiritual, sinó per ocupar-se del més important per a ells i les seves comunitats. Només a partir d'aquest tema central es poden tractar en veritat tots els altres temes necessaris.

Que la salvació de les ànimes sigui doncs la raó de la correcció i de la conversió del culpable, encara que es tracti de l'abat de Cister, això és un signe del motiu profund, de la caritat profunda que ens uneix i regula les relacions entre nosaltres.

2. La caritat corregeix i perdona

Lligat a aquest aspecte hi ha el tema, molt present en la CC, de la correcció entre els abats, com també de les visites entre les comunitats. La Carta estableix protocols, inspirats en l'Evangeli i en la Regla, per procedir a la correcció dels abats infidels, sobretot per corregir l'abat de Cister.

També aquest és un punt molt poc practicat avui, i no perquè no n'hi hagi necessitat! Segurament perquè la nostra caritat mútua ha perdut intensitat, s'ha reduït més aviat a una simple cortesia per no molestar, i ha deixat de ser un amor que té el coratge de "sofrir" per l'altre i de fer sofrir l'altre si això és pel seu bé. Quin poc coratge que tenim per dir-nos

la veritat, per manifestar si més no la preocupació per un comportament, per una actitud, per un vici que veiem que fa mal a l'altre i a la seva comunitat! En el *Diari d'un rector de poble* de Bernanos, el vell rector de Torcy fa notar al jove prevere: *Fillet, el bon Déu no va escriure que havíem de ser la mel de la terra, sinó la sal.*

Si el coratge de corregir-nos amb misericòrdia ja no és una pràctica normal i honesta en les comunitats i en l'Orde, després, quan caldrà corregir veritablement per culpes molt greus, es farà sense amor, i la correcció no serà acollida.

La CC fa notar també que la correcció no va només de dalt a baix, sinó també de baix cap a dalt, és a dir, és recíproca igualment en relació als superiors que tenen més autoritat, com l'abat de Cister.

3. La caritat no busca el seu propi interès

Un altre punt sobre el qual insisteix la CC és que les relacions entre els monestirs, o entre els abats i les comunitats que visiten, estiguin exemptes del desig d'aprofitar-se'n, això és, que siguin gratuïtes, sense cap altra pretensió de guanyar res que no sigui la mateixa caritat, la comunió fraterna, paterna i filial.

És també un punt que cal no oblidar, perquè quan es perd la gratuïtat de les relacions entre els monestirs, entre els superiors, entre tots els membres de l'Orde, és com si es deixés de banda el nivell fratern de la caritat, de la comunió, i aleshores les relacions es tornen fràgils: si l'altre m'interessa, si hi guanyo alguna cosa, aleshores mantinc la relació, si al contrari no hi guanyo res, la relació ja no m'interessa. Vol dir, aleshores, que l'interès material és més important que l'interès espiritual de la comunió en la caritat, i, per tant, que és més importat que estar units en Crist. Certament, hem de pensar també en les necessitats materials, perquè també això és caritat, però no hi hem de limitar la importància i el valor de la relació.

Avui, tanmateix, pel que fa al que diu la CC, no són tant els superiors o les comunitats fundadores les que exigeixen un guany material de les fundacions, sinó una mica el contrari.

És evident que les fundacions en els països més pobres necessiten també ajut financer, i la CC al capítol VII preveu que en el Capítol General les comunitats molt pobres demanin i rebin ajut material; sabem prou bé, emperò, que sovint els ajuts dels països més rics han impedit a les fundacions en els països pobres desenvolupar una economia madura, talment que després d'anys i anys és com si visquessin sempre de renda. Això no és caritat, perquè la caritat autèntica fa créixer en la responsabilitat.

Però també és veritat que sovint les comunitats més riques fan una fundació de manera interessada, per exemple per obtenir vocacions dels països més pobres on encara n'hi ha, i això no és gratuïtat.

La CC reclama, per tant, un examen sincer sobre les intencions del cor en les nostres relacions i ens posa en guàrdia seriosament contra el perill de l'avarícia, de tota mena d'avarícia, que és idolatria.

4. La caritat acompanya

La gran insistència de la CC és allò que jo anomenaria "acompanyament mutu", o millor "caminar junts", que és el sentit etimològic de la paraula "sinodalitat", avui de molta actualitat en l'Església.

És en el fons aquesta la caritat que ha permès al moviment cistercenc de mantenir-se, més bé o més malament, en la unitat, o de regenerar-la sempre de nou fins als nostres dies.

La CC, tot insistint en la fidelitat a la reunió de tots els abats en el Capítol General, en les Visites regulars o fraternes, en la responsabilitat envers les cases filles, en la correcció i punició del qui, per orgull o

indiferència, descara aquests moments de comunió, dona a l'Orde els instruments essencials per créixer en una unitat sinodal, de fer camí junts, en el diàleg i en l'obertura a la correcció constant.

Penso que el paràgraf central, que, a parer meu, sintetitza tots els temes de la CC, és aquell en el qual s'institueix el Capítol General:

Que tots els Abats d'aquestes esglésies vagin al Nou Monestir una vegada l'any, el dia que hagin establert de comú acord, i hi tractin de la salvació de les seves ànimes, si cal esmenar o activar alguna cosa en l'observança de la Santa Regla i de l'Orde, que ho disposin, i renovellin entre ells el bé de la pau i de la caritat. (VII,2).

Sabem que en el curs de la història de l'Orde no hem estat sempre fidels al carisma i als instruments per viure junts aquesta fidelitat, ajudant-nos mútuament de bon grat. Emperò aquestes paraules, aquestes disposicions, aquest pacte d'aliança i la manera de viure'l, ens toquen de ple avui i els sentim ben reals i actuals. I constatem que el qui s'aparta del camí ordinari de l'Orde, encara que es cregui obrar millor que els altres, amb el temps es torna tebi, perquè perd el foc de la caritat. La tebiesa vol dir en el fons que es té la temperatura de l'ambient en què ens trobem, que es té la temperatura del món i no la del Regne de Déu.

Aquesta tebiesa en el viure la vocació i la missió cistercenca, neix també quan aquests instruments per caminar junts no són viscuts en cada comunitat. Cada comunitat, en el fons, hauria de reflectir, en petit, allò que la CC prescriu per tot l'Orde. També en cada comunitat és important i vital tenir accés al foc de la caritat a través del diàleg comunitari amb vista a la salvació de les ànimes, a través de la correcció fraterna, etc., en l'esperit de la Regla de sant Benet.

5. La caritat és la comunió en la pregària

Subratllo finalment un aspecte que la CC, amb discreció però també amb decisió, posa en evidència, i que potser és el més important de tots: la unitat en la pregària. Al capítol 3, partint del fet que els monjos dels diversos monestirs cistercencs es visiten i s'acullen mútuament, la Carta prescriu que *tinguin els costums, el cant i tots els llibres necessaris per a les Hores diürnes i nocturnes i per a les misses segons el model dels costums i l'ús dels llibres del Nou Monestir, de manera que no hi hagi cap discòrdia en les nostres actes, sinó que visquem amb una sola caritat, una sola Regla i costums semblants.*

Notem d'entrada que la raó d'aquesta conformitat és l'acolliment, és a dir que tots els membres de l'Orde es trobin com a casa seva en tots els monestirs, s'hi trobin en família. No es tracta d'una conformitat formal, sinó substancial, perquè la CC insisteix en el fet que els monjos dels altres monestirs se sentin acollits sobretot en la pregària, en l'Eucaristia, que puguin participar en la pregària comuna sense dificultat. Això vol dir que la CC no es preocupa tant que tots es moguin de la mateixa manera i facin els mateixos gestos, sinó que els mateixos costums i les mateixes formes litúrgiques facin possible la concòrdia en la pregària, compartir la lloança de Déu i la súplica a la seva Misericòrdia.

És, en efecte, en la pregària comunitària que la caritat s'expressa en les seves dues grans dimensions, les de la Creu: la comunió amb Déu i la comunió fraterna. La caritat que el carisma cistercenc, fidel al carisma de sant Benet, vol conrear i conservar entre els monestirs, els superiors, els monjos, les monges, és essencialment la coincidència entre la comunió amb Déu Pare i la comunió fraterna que en el Crist crucificat i resuscitat ha esdevingut possible en el do de l'Esperit Sant.

P. Mauro-Giuseppe Lepori

FRANCESC TORRALBA ROSSELLÓ

Catedràtic acreditat de Filosofia de la Universitat Ramon Llull i membre de la Germandat de Poblet.

Francesc Torralba Rosselló (Barcelona, 1967) és doctor per la Universitat de Barcelona (1992) amb una tesi sobre el filòsof danès Søren Kierkegaard. També es va doctorar en teologia per la Facultat de Teologia de Catalunya (1997) amb una tesi sobre el teòleg alemany Urs von Balthasar. Recentment ha defensat una tercera tesi doctoral en Pedagogia sobre Edith Stein (2018) a la Universitat Ramon Llull. Tanmateix el doctor Torralba és, fonamentalment, un professor en el sentit més ampli del mot. No només imparteix la docència universitària habitual sinó que és reclamat de moltes altres universitats per donar cursos o conferències sobre els temes de la seva especialitat (ètica i antropologia filosòfica). A més també dirigeix o assessora diverses institucions, entre les quals destaca el fet de ser membre consultor del Consell Pontifici de Cultura de la Santa Seu, nomenat per Benet XVI. És també un escriptor prolífic. A hores d'ara té publicats més de 1.500 articles (entre els quals la seva col·laboració habitual a *Poblet*) i ha escrit més de 100 llibres. El seu darrer llibre es titula *Diccionario Bergoglio*, on estudia el pensament del papa Francesc. Està casat i és pare de cinc fills. L'entrevista per a *Poblet* el seu director.

Doctor Torralba, a fi que els nostres lectors coneguin el seu context més personal començarem, si li sembla bé, per parlar del seu entorn familiar. ¿Quina era la professió dels seus pares?

El meu pare va haver de posar-se a treballar als catorze anys. Era el temps de la guerra civil i la mort del seu pare i de la seva germana va crear una situació econòmica molt fràgil a casa seva. Va fer diferents oficis, i amb voluntat i esforç va arribar a ser director general d'una important empresa de cables d'acer. La meua mare sempre es va dedicar a ser mestressa de casa. Els rols estaven distribuïts a la manera antiga. La mare tenia cura dels fills i el pare portava diners per sostenir la família.

Té germans?

Tinc un germà gran i una germana petita.

Com recorda el seu ambient familiar a la infantesa?

Afortunadament tots vam tenir una infància estable emocionalment i còmoda econòmicament. Vaig poder ser infant i viure com un infant. I ho agraeixo moltíssim. A casa mai no hi va haver abundància, però tampoc mancances. Vam poder estudiar i dedicar-nos-hi a fons, tant a la infantesa com a l'adolescència. Es respirava una ètica del treball molt estricta.

On va estudiar la Primària?

Vaig estudiar la Primària a l'Escola Lys, una petita comunitat educativa molt innovadora pel seu temps. Era mixta, d'una sola

línia, d'inspiració cristiana, de pedagogia activa i molt oberta a la naturalesa i a l'experimentació per part del mateix estudiant. En tinc un record excel·lent i encara conservo algun amic d'aquella època de la meua vida. Hi he anat a parlar sempre que m'hi han convidat i quan hi torno sento que tot s'ha fet petit, no solament les aules i el pati, sinó també les cadires, la pissarra, fins i tot, les mestres. Era un lloc plàcid, i cada alumne havia d'exercir un càrrec durant la setmana: el de jardiner, el de campaner, el de bibliotecari o el que l'assemblea t'assignés. Era una comunitat educativa excel·lent i molt atenta al desenvolupament cognitiu i emocional de l'infant. M'agrada saber que és viva i que té molts pares que hi confien els seus fills.

I la Secundària?

El Batxillerat i el COU els vaig cursar a la Institució Cultural del CIC, aleshores dirigida per Joan Triadú, un dels grans prohoms de la cultura catalana, assagista, traductor, crític literari, poeta i activista cultural. Recordo amb afecte les seves lliçons de literatura i també les de molts altres professors que em van ensenyar moltíssim. Era un àmbit educatiu exigent i molt responsable. Hi vaig fer les meves primeres classes de filosofia durant un temps, quan era becari de la Universitat de Barcelona i, després, amb el temps, vaig ser patró de la Fundació. De tant en tant hi vaig a fer alguna conferència a l'Aula d'Extensió Universitària de la Gent Gran que es dirigeix des de la Fundació CIC.

Què o qui va fer que vostè s'interessés per la filosofia?

Cursava batxillerat científic i anava orientat cap a la química, però vaig tenir un professor excepcional de filosofia que va despertar la meua vocació.

Així, doncs, vostè és filòsof per la influència d'un professor?

Sí. La filosofia és una matèria en la qual el professor és determinant. Em va despertar l'interès pels grans pensadors i per la lectura. Vaig començar a llegir compulsivament. Recordo devorar les obres de Friedrich Nietzsche, de Miguel de Unamuno, de Hermann Hesse, de José Ortega y Gasset i de Martin Heidegger. Quan el verí filosòfic t'ha tocat el cor, estàs ferit i cerques remei en els grans pensadors. »

Ortega y Gasset i de Martin Heidegger. Quan el verí filosòfic t'ha tocat el cor, estàs ferit i cerques remei en els grans pensadors.

Quin ambient general recorda de la seva estada a la Universitat de Barcelona?

Vaig tenir la sort de gaudir d'un període molt tranquil. Va transcórrer entre 1985 i 1990. Després, al cap de dos anys, hi vaig defensar la tesi doctoral. La facultat de Filosofia estava al Campus de la Diagonal i gaudíem de l'anomenada biblioteca "Ovni".

Ovni?

Li dèiem així perquè tenia la forma d'un objecte volador no identificat. Estava molt ben equipada i disposàvem de l'edició crítica de molts grans pensadors. També vaig estudiar alemany per poder llegir alguns dels meus autors preferits en la seva llengua original. Allí hi vaig passar moltes hores, però també vaig fruit de les lliçons d'alguns grans

professors. Eren classes magistrals, força nombroses. Hi havia un clima d'estudi i de plena normalitat. No vaig conèixer el temps de les vagues ni de les reivindicacions socials i polítiques.

Per què va voler estudiar també teologia? No sembla pas que vos-tè volgués encaminar-se a la vida sacerdotal?

Molts dels interrogants que em plantejava tenien una dimensió teològica evident. Necessitava aprofundir en la meua fe, comprendre les raons del creure, explorar la versemblança de la cosmovisió cristiana. Llegia autors que la qüestionaven o bé la posaven sota sospita i això em va empenyer a estudiar, amb rigor i deteniment, teologia.

I li va ser útil?

Molt. Amb el temps he pogut fer-me una visió global de la fe, també dels grans arguments que la sostenen. He après a desmitificar els mestres de la sospita i, també, a desmuntar visions molt tòpiques de la fe. Vull ser un deixeble de Jesús i cada cop em fascina més l'Evangeli. A la vegada, però, he copsat l'immens misteri que ens sosté i les fronteres de la raó a l'hora d'abraçar-lo.

No li resulten una mica frustrants els límits de la raó a l'hora d'abraçar la fe?

No. Aquesta constatació sobre els límits de la raó no la dic pas ni amb recaça, i encara molt menys amb aire de frustració. Ben al contrari. El sentit del misteri ens fa més

humils, més curiosos, més conscients de la nostra petitesa. Això, paradoxalment, ens estimula a seguir pensant, a aprofundir, a indagar. El reconeixement dels límits és el principal motor per transcendir-los.

« Vull ser un deixeble de Jesús i cada cop em fascina més l'Evangeli. A la vegada, però, he copsat l'immens misteri que ens sosté i les fronteres de la raó a l'hora d'abraçar-lo. »

Quin record té del seu pas per la Facultat de Teologia?

Era un ambient molt diferent del de la Facultat de Filosofia de la UB. Al matí anava al Campus de la Diagonal, al mig-

dia a l'Escola Oficial d'Idiomes per millorar l'alemany i l'anglès i a la tarda anava a la Facultat de Teologia de Catalunya i a la seva Biblioteca. Era un petit oasi enmig de l'Eixample. Vaig tenir professors excel·lents, veritables mestres pensadors que van eixamplar la meua ment i em van obrir viaranyes pels quals encara transito. Era un ambient

de recolliment i d'estudi. Hi havia pocs alumnes, la majoria amb vocació sacerdotal i també molt pocs joves.

Recorda alguns professors en especial?

Recordo amb afecte i estima les lliçons de Josep Maria Rovira Belloso, del pare Evangelista Vilanova, de Josep Gil, de Salvador Pié, d'Eusebi Colomer i de Joan Peguerols, entre molts d'altres.

Per a la seva primera tesi doctoral, vos-tè va aprendre el danès i es va traslladar a Copenhagen. Qui el va portar a estudiar Søren Kierkegaard?

Va ser José María Valverde, excel·lent professor, traductor, assagista, poeta i catedràtic de la Universitat de Barcelona, el

qui em va despertar l'interès i la curiositat per Søren Kierkegaard. Hi vaig dedicar la meua tesi de llicenciatura i l'interès va anar creixent de dimensions amb el temps. Sentia necessitat d'aprofundir en la seva obra, de llegir-la íntegrament. Aleshores hi havia molt pocs textos del filòsof danès traduïts en llengua castellana i vaig gaudir d'una beca del Ministeri d'Assumptes Exteriors per poder estudiar la llengua danesa a la mateixa ciutat de Copenhaguen. Va ser una experiència extraordinària. Tot em semblava nou i diferent.

Aquella societat és majoritàriament protestant. ¿Què li va cridar més particularment l'atenció?

La Facultat de Teologia de la Universitat de Copenhaguen, certament, era protestant i es posava un especial èmfasi en els estudis bíblics, en l'exegesi i en l'hermenèutica. Recordo passar moltes hores al Departament Søren Kierkegaard de la citada Facultat i conversar a fons sobre el filòsof amb altres becaris d'arreu del món que s'hi havien traslladat per fer les seves respectives tesis o bé per traduir-lo. Era un ambient internacional. Allí hi havia joves estudiants de tot el món commoguts per l'obra del pensador danès. Em va sorprendre l'interès que despertava Kierkegaard entre els japonesos.

Què el va atreure del pensament de Kirkegaard?

L'interès per Kierkegaard és difícil d'explicar. M'atrau el gir existencial de la seva filosofia, la radicalitat de les seves preguntes, l'emotivitat del seu verb filosòfic, l'autenticitat del personatge i, sobretot, el seu tità-

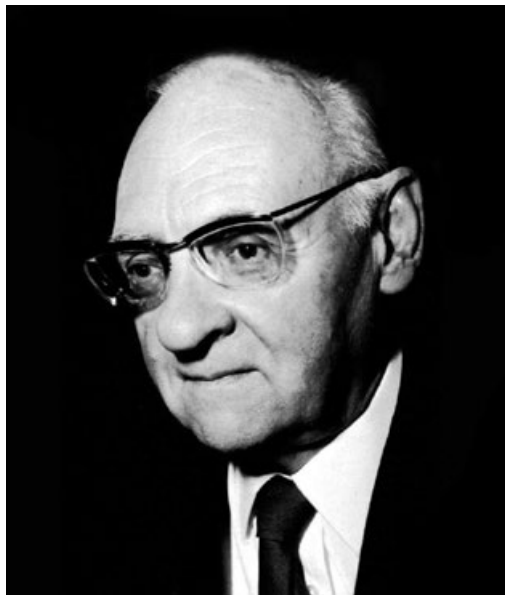
Søren Kierkegaard.

nic esforç per comprendre el que significa ser cristià en el món contemporani. Fa una filosofia del que és concret i no la sublima al pla de l'abstracció, sinó que està encarnada en l'existència quotidiana. Obre preguntes, esmola interrogants. De vegades, causa angouxa i perplexitat, fins i tot, mala consciència; però d'altres cops, és un bàlsam per a l'ànima, una font de consol quan tot trontolla i grinyola. En aquest sentit, el seu pensament és dialèctic, imprevisible, contrastant, difícil d'encabir en un esquema previ.

«Va ser José María Valverde, excel·lent professor, traductor, assagista, poeta i catedràtic de la Universitat de Barcelona, el qui em va despertar l'interès i la curiositat per Søren Kierkegaard»

Cinc anys després del seu primer doctorat va tornar-hi amb una tesi sobre Urs von Balthasar. Permeti'm que li pregunti el mateix: què és el que l'atreia d'aquest teòleg suís?

Henri de Lubac va dir d'ell que era el teòleg més culte del segle XX. Vaig descobrir-lo a través de les obres teològiques de Josep Maria Rovira Belloso. La seva immensa trilogia integrada per la *Teoestètica*, la *Teodramàtica* i la *Teològica* em va meravellar. Em vaig dedicar a estudiar el cor de la trilogia, la part més substancial del seu projecte teològic: la *Teodramàtica*. La idea de presentar el

Urs von Balthasar.

misteri de la fe cristiana a través de la metàfora del drama del món, inspirat en el teatre del Segle d'Or castellà em va colpir. La seva obra és plena de camins per explorar i la seva immersió en la cultura contemporània és un exemple a seguir. Urs von Balthasar fa una teologia en diàleg amb els escriptors, els poetes, els dramaturgs, els filòsofs i els pensadors contemporanis i no exclou ningú. Aquest afany de diàleg i de comprensió és imprescindible per poder bastir una teologia que sigui significativa per al cristià d'avui, que, realment, li digui comunicui algun missatge intel·ligible.

Vostè presideix o és membre de moltes institucions. Potser la que interessa més pel carés d'aquesta revista és el fet que vostè ha estat nomenat per Benet XVI membre consultor del Consell Pontifici de Cultura de la Santa Seu. ¿Quina és la fina-

litat d'aquest Consell i en què consisteix la seva feina?

El Consell Pontifici de Cultura de la Santa Seu, presidit pel Cardenal Gianfranco Ravasi, és un dicasteri de l'Església catòlica dedicat a explorar i a interpretar la cultura contemporània, a fi de fer-hi possible la inculturació de la fe cristiana. Això exigeix una actitud receptiva i atenta a totes les seves manifestacions i, a la vegada, una mirada crítica, capaç de discernir allò de noble que hi ha en ella, però també aquelles febleses i limitacions que presenta.

Qui integra aquest dicasteri?

Està integrat per un conjunt de membres i de consultors que ens reunim aproximadament un cop l'any amb la finalitat de reflexionar sobre una qüestió cultural actual. És interdisciplinari, internacional i està integrat per cardenals, bisbes, preveres, per religiosos, per laics i per laiques de diferents universitats i institucions acadèmiques del món. Gaudeixo molt en aquestes assemblees i, sobretot, aprenc a comprendre la universalitat de l'Església i a teixir ponts amb la cultura i la ciència contemporànies.

« Urs von Balthasar fa una teologia en diàleg amb els escriptors, els poetes, els dramaturgs, els filòsofs i els pensadors contemporanis i no exclou ningú »

Vostè sovint és convidat a impartir conferències i cursos en universitats estrangeres. Recentment l'han convidat a participar en un seminari sobre transhumanisme a la Universitat de Harvard.

És el segon any que viatjo a la Universitat de Harvard, la universitat que ocupa el primer lloc en tots els rànquings del món. He participat activament en un Seminari interdisciplinari organitzat per la Facultat de Dret i dedicat a reflexionar sobre les implicacions ètiques, jurídiques, socials i econòmiques de

la millora biotecnològica de l'ésser humà. Ens hi vam congregar professors europeus i americans amb la finalitat de discernir les conseqüències del transhumanisme.

Què s'entén per transhumanisme?

El transhumanisme és un corrent de pensament emergent, una nova utopia, una ideologia que defensa la millora de l'ésser humà a través de la implementació de biotecnologies i nanotecnologies en la seva estructura fisiològica i anatòmica. S'endinsa per uns camins inèdits que plantegen molts interrogants d'ordre antropològic, ètic, teològic, però també laboral, social, cultural i econòmic. Va ser un seminari molt viu i molt intens i vaig poder submergir-me en les discussions sobre aquesta qüestió en un marc de molta llibertat acadèmica i pluralitat de perspectives intel·lectuals i espirituals.

Passem ara a un altre vessant espectacular de la seva persona... més de 100 llibres!

Em plau escriure i tinc la sort de comptar amb molts lectors fidels i amb editors que confien en les meves propostes. Escriure és un mode d'endregar els pensaments, una excusa per pensar en veu alta i implicar els lectors en aquest exercici de pensament. Assajar és el que més em plau, discórrer per un tema i entreveure els seus angles, els seus marges, les seves dificultats i claredats. M'hi dedico a primera hora del matí, també en els caps de setmana i als estius.

En el moment de fer aquesta entrevista és a punt de sortir la seva darrera publicació: "Diccionario Bergoglio". Faci'ns cinc

cèntims del contingut i de les raons que l'han dut a escriure'l.

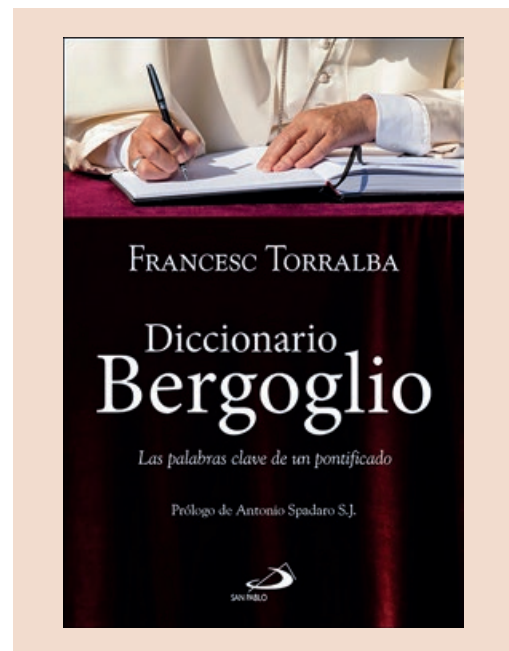
Sí, acabo de publicar un diccionari que té com a finalitat identificar les paraules clau del pontificat del papa Francesc, les expressions més emprades en les seves encíclicques, audiències, discursos o allocucions. A partir d'aquests conceptes nuclears és possible reconstruir el seu pensament, la seva visió del món, de l'ésser humà i de l'Església.

El papa Francesc innova realment?

I tant! El Papa Francesc innova conceptualment, introdueix expres-

sions que són intel·ligibles per a tothom, i alhora tenen una gran fondària teològica. Té el do de la comunicació i de trobar expressions que ens facin pensar i pouar en el misteri de la fe. Valoro especialment la seva voluntat reformista, el seu missatge social,

« El transhumanisme és un corrent de pensament emergent, una nova utopia, una ideologia que defensa la millora de l'ésser humà a través de la implementació de biotecnologies i nanotecnologies en la seva estructura fisiològica i anatòmica. »

compromès amb els grups més vulnerables de la societat, la seva crida a l'hospitalitat i a tenir cura de la nostra casa comuna, la terra.

És obligat preguntar-li-ho després d'haver-lo escoltat. Com veu l'Església catòlica en aquests moments? Com sembla que l'han afectat els escàndols de pederàstia? Creu que el papa Francesc ha sabut afrontar aquest problema?

La qüestió que em planteja és d'una immensa complexitat. El que estava amagat ha sortit a la superfície. S'ha fet visible un drama humà d'unes proporcions gegantines. Aquests escàndols han minat profundament la credibilitat de la institució, també dels preveres i dels ordes religiosos, especialment masculins. Em preocupa molt aquesta crisi de confiança, especialment en les generacions més joves que no tenen una experiència eclesial directa que els permeti contrastar el que llegeixen en la premsa amb el que viuen en les comunitats cristianes. Refer la confiança, recuperar la credibilitat és molt necessari, però no serà fàcil, perquè la imatge ha quedat greument afectada. Cal estar al costat de les víctimes, rescabalar el mal causat i prendre mesures efectives per prevenir casos semblants en el futur.

Sembla, a més, que per primer cop hi ha com una revolta explícita i pública d'orientació conservadora en les altures de la institució eclesial contra la figura el papa Francesc. Mai fins ara no hi havia hagut bisbes i cardenals que públicament desafessin el seu magisteri o l'acusessin fins i tot d'heretge. Per què està passant això? Encara que la nostra fe en l'Esperit Sant no defalleixi, es pot dir que la institució eclesiàstica està en crisi?

La pluralitat és inherent a l'Església. Hi ha diverses sensibilitats que hem d'aprendre a conviure pacíficament i a identificar allò

que ens uneix i ens vertebrava més enllà dels accents, de les fílies i de les fòbies. Hauríem de tendir a ser una simfonia més que no pas una cacofonia, però s'hi mesclen interessos, passions desbocades, anhels de poder, ressentiments, enveges, desigs de glòria i, sobretot, immenses dosis de vanitat i d'arrogància. Ens cal fer autocrítica, descobrir la humilitat que, com deia Teresa d'Àvila, és el camí cap a la veritat, fixar-nos en el que cadascú de nosaltres pot fer perquè la llum del Crist brilli en l'Església.

A parer seu, quines reformes són urgents a la nostra Església? Per on haurien d'anar?

Hi ha molts temes pendents que no es poden ajornar si no es vol perdre el curs de la història. És imprescindible afrontar la coresponsabilitat dels laics i laiques en la vida eclesial, la plena integració de la dona en la vida de l'Església i el reconeixement del seu talent en els àmbits de responsabilitat i de lideratge, l'articulació d'una teologia que sigui significativa per a l'home d'avui i repensar a fons la moral de la vida, de l'afectivitat i de la sexualitat.

Finalment, com ja és costum en les nostres entrevistes, ¿quina és, a parer seu, la funció del monacat en el món d'avui?

És imprescindible. El monacat és una reserva de silenci en el món, un projecte de vida contracultural, un testimoni coherent del seguiment al Crist, una força discreta de transformació del món. Me'l miro a distància, amb admiració i respecte. La pregària, que és el llenguatge inherent al monacat, no és passivitat, ni evasió del món, sinó una força transformadora que, subtilment, transforma l'univers.

Moltes gràcies pel seu temps.

Cristòfol-A. Trepal

Fotos: Sam Soler

Van inspirar molts artistes en la decoració de les seves obres considerades d'una gran modernitat llavors ben allunyada dels temes gòtics. Pel lloc on apareixien —sota terra en les ruïnes dels antics edificis imperials— els anomenaven grotescs, de gruta, i no perquè fossin “grotescs” malgrat la seva fantasiosa composició. Es componen de màscares, gerros, motius vegetals i fantàstics i formen un conjunt ben original i molt diferent de tot el que fins llavors hom havia contemplat en les obres dels grans mestres. El tema es va repartint una mica per tots els espais lliures del retaule, però sens dubte per mà d'altres artistes de menys qualitat. Aquesta part inferior del sotabanc és la d'una millor execució i qualitat artística.

Jesús M. Oliver

El gran retaule de Poblet que Damia Forment va fer a l'església abacial per encàrrec de l'abat Pere Caixal, encara que molt malmès pels danys soferts en els anys de l'abandó del monestir al segle XIX, conserva molts detalls i fragments originals que ens permeten veure la gran qualitat de l'obra. No en debades, en aquells començaments del segle XVI, l'artista valencià era considerat com el millor a la Corona d'Aragó. Així ho demostren els importants encàrrecs rebuts a Saragossa, Osca i altres indrets. Al sotabanc del retaule hi trobem tota una sèrie de relleus fets pel col·laborador Enric de Borgonya. Sorpren la seva excel·lent conservació malgrat que es troba en un lloc molt accessible a la mà destructora. Mostren la inspiració renaixentista, llavors dita romana pel seus detalls copiats del que començava a aparèixer a Itàlia en les excavacions arqueològiques.

CRÒNICA DE LA COMUNITAT

De maig a octubre de 2019

MAIG

Dia 2, dijous: Ha aparegut a l'aparcament del monestir un grafiti de caràcter anticlerical i feminista signat per «Antifeixistes Conca».

Un equip de TV3 ha vingut a Poblet per gravar una emissió del programa «Aire lliure».

Dia 4, dissabte: Avui ha estat nomenat Mons. Joan Planellas com a nou arquebisbe de Tarragona.

A la tarda, el P. Abat ha anat a Vimbodí per celebrar la missa a l'església parroquial, en l'inici de la celebració de les festes quinquennals de la Mare de Déu dels Torrents.

Dia 6, dilluns: Joaquim Macià, director de Banca d'Institucions de CaixaBank a Catalunya, ha vingut al monestir i ha dinat amb la comunitat.

Dia 7, dimarts: Al matí, s'ha inaugurat a la sala dels cups una exposició sobre el monestir de Santa Maria de les Franqueses, de Balaguer, organitzada per l'Associació d'Amics del Cister Santa Maria de les Franqueses, amb el títol «Petjades del Cister a la Noguera».

Dia 9, dijous: A la tarda, la germana Olga Nicolau ha donat una conferència dins del cicle sobre els Salms.

Dia 12, diumenge: Ha tingut lloc a Poblet una trobada de gogistes, organitzada per l'Associació de Gogistes Tarragonins. Han assistit a la missa conventual on han fet una ofrena de les seves publicacions a l'ofertori. Després han visitat el monestir, han dinat a l'hostatgeria externa i a la tarda els ha rebut el P. Abat.

Dia 16, dijous: El P. Abat ha anat al monestir de monges cistercenques de Mariastern-Gwigen (Àustria) per participar a la reunió del grup «Amici» d'abats i abadesses francòfons de l'Orde Cistercenc.

Dia 26, diumenge: Avui hi ha hagut les eleccions generals d'Espanya. F. Joaquim Cervera ha estat designat com a president d'una de les meses de Vimbodí.

Dia 27, dilluns: El P. Abat ha anat al monestir de Valldonzella de Barcelona.

JUNY

Dia 1, dissabte: El P. Abat i un grup de monjos han anat a la catedral de Tarragona per participar en la missa de comiat de Mons. Jaume Pujol com a arquebisbe de Tarragona.

Un grup de feligresos de les parròquies del barri del Poble Sec de Barcelona han visitat el monestir.

El P. Abat ha presidit a la capella de Santa Caterina una missa per celebrar el 50 aniversari de casament dels seus oncles Antoni Vilà i Anna Marín.

Dia 6, dijous: Al matí, la comunitat ha anat al nou centre d'interpretació per als visitants per conèixer les seves instal·lacions.

A la tarda, la germana Olga Nicolau ha donat l'última conferència del cicle sobre els Salms. A l'hostatgeria externa, avui i demà, han tingut lloc les IV Jornades d'Immersió Estratègica d'INNOVI, per reflexionar sobre el sector vitivinícola de Catalunya.

Dia 8, dissabte: El P. Abat, amb alguns monjos, ha anat a la catedral de Tarragona per participar a la missa d'ordenació i presa de possessió del nou arquebisbe de Tarragona Mons. Joan Planellas i Barnosell.

Dia 10, dilluns: A la tarda, excursió comunitària al monestir de Vallbona per veure el nou audiovisual instal·lat a l'antic dormitori, recentment restaurat. Després hi ha hagut un berenar amb les monges.

Dia 12, dimecres: Al matí hi ha hagut la inauguració del centre d'interpretació per als visitants i de les noves sales del museu. Hi han assistit, entre altres, Josep Poblet, President de la Diputació de Tarragona, i Mariàngela Vilallonga, Consellera de Cultura de la Generalitat. Mons. Bernard-Nicolas Aubertin, arquebisbe de Tours i monjo cistercenc de Lerins, ha vingut a Poblet acompanyant un grup de fidels de la seva diòcesi que feien un recorregut pels monestirs cistercencs catalans i altres indrets de Catalunya. Òscar Peris, delegat de la Generalitat a Tarragona, ha visitat el P. Abat.

Dia 15, dissabte: El P. Abat ha anat al monestir de Cîteaux (França) per participar en els actes de commemoració dels 900 anys de la «Carta de Caritat», primer document legislatiu de l'Orde Cistercenc.

Dia 18, dimarts: A la tarda, ha mort el P. Alexandre Masoliver, després de molts anys de malaltia. Tenia 85 anys, en feia 58 que era monjo i 52 que era sacerdot.

Dia 19, dimecres: A la tarda, han tingut lloc la missa exequial i enterrament del P. Alexandre, presidits pel P. Abat, que ha anticipat el seu retorn a Poblet.

Dia 21, divendres: Mn. Jaume Vilanova, rector del Seminari Interdiocesà, ha visitat el P. Abat.

Dia 22, dissabte: Ha vingut Mons. Joan Josep Omella, cardenal-arquebisbe de Barcelona, acompanyat d'un grup de 20 estudiants de la Facultat de Teologia de Barcelona, la majoria d'ells de països sud-americans. Han celebrat la missa a la capella de Santa Caterina, han visitat el monestir i han participat a la pregària de Sexta a la capella de Sant Esteve.

Dia 26, dimecres: La M. Hildegard Brem, abadessa del monestir austríac de Mariastern-Gwigen, ha donat unes conferències sobre la «Carta de Caritat». Hi han assistit també un grup de monjos de Solius i de monges de Vallbona i Valldonzella.

Dia 29, dissabte: L'escriptora i periodista Pilar Rahola ha vingut al monestir. Ha dinat amb la comunitat i després ha participat a la recreació on ha parlat del seu darrer llibre titulat «SOS cristians» sobre la persecució dels cristians en el món actual, que s'ha llegit darrerament al refector durant el dinar.

Dia 30, diumenge: Al matí ha tingut lloc a l'església una missa amb participació de cavallers i dames de l'Orde Eqüestre del Sant Sepulcre. La missa ha estat presidida pel Gran Mestre de l'Orde, el cardenal Edwin O'Brien i amb assistència del cardenal Lluís Martínez Sistach. En aquesta missa s'ha fet el nomenament de Joan Carles de Balle com a nou Lloctinent de l'Orde a l'Espanya Oriental.

JULIOL

Dia 6, dissabte: Ha tingut lloc la Diada de la Germandat de Poblet. Ha començat amb la processó des de la capella de Santa Caterina i la missa conventual, presidida pel P. Abat. Després, a la sala capitular, la germana Dolores Martín Trutet, del monestir de Sant Benet de Montserrat, ha donat una conferència sobre el tema: «La Regla de sant Benet, una experiència també per als laics». Tot seguit ha tingut lloc l'Assemblea Plenària anual i la pregària del migdia a la mateixa sala capitular. El dinar de germanor s'ha fet a l'hostatgeria externa. Finalment hi ha hagut un concert a l'església, a càrrec del Cor Ciutat de Tarragona, dirigit per Xavier Pastrana. Ha interpretat el Rèquiem de Fauré.

Dia 8, dilluns: El P. Abat ha anat al monestir de Lerins. Allí es reunirà amb el P. Lluç Torcal, procurador general de l'Orde Cistercenc.

Dia 12, divendres: El P. Abat ha rebut la família Morgades de l'Espluga de Francolí i l'historiador Joan B. Culla, i li han presentat el projecte d'elaborar una biografia del P. Bernat Morgades.

Dia 16, dimarts: El P. Abat ha anat a Tarragona per celebrar l'eucaristia al monestir de les Carmelites Descalces.

Dia 17, dimecres: El P. Abat ha anat a la reunió del consell de redacció de la revista *Analecta Sacra Tarraconensis*, que s'ha reunit a l'església de la Concepció de Barcelona.

Dia 18, dijous: El P. Abat ha rebut Assumpta Benaidés, directora del Camp d'Aprenentatge de les Masies, per fer balanç del curs. Ha vingut a Poblet Joan Canela, alcalde de Vimbodí, amb un grup de regidors.

Dia 19, divendres: Ha vingut Alejandro Fernández, president del Partit Popular de Catalunya, acompanyat de Rafael Luna i Jordi Sierra. Han dinat amb la comunitat.

Dia 20, dissabte: Han vingut un grup de joves de les parròquies de Sant Pere i de la Puríssima Sang de Reus.

Dia 21, diumenge: Ha vingut un grup diputats de la Diputació de Tarragona a visitar el monestir.

Dia 24, dimecres: Han vingut Antoni Castells i Josep M. Carbonell per tractar amb el P. Abat sobre el finançament de l'Arxiu del President Tarradellas.

Dia 25, dijous: El P. Abat ha anat al palau episcopal de Tarragona per visitar l'arquebisbe Mons. Joan Planellas.

AGOST

Dia 2, divendres: Antoni Comas, de la Federació de Cristians de Catalunya, ha vingut al monestir.

Dia 5, dilluns: Ha vingut a Poblet Ana Pagará, directora del Monestir d'Alcobaça, ha visitat el monestir i ha dinat amb el P. Abat a l'hostatgeria externa.

Dia 8, dijous: El P. Abat, acompanyat dels membres del noviciat, ha anat a Saragossa on ha presidit a la missa conventual de la basílica del Pilar. Després han visitat el monestir de Veruela i la ciutat de Tarassona.

Dia 10, dissabte: Al matí, ha vingut un grup de joves de la parròquia de la Mare de Déu de Lluc, d'Alzira.

A la tarda, el P. Abat ha anat al Vilosell, a l'ermita de Sant Sebastià, on ha tingut lloc un acte commemoratiu del XX Aniversari del Centre d'Estudis Locals del Vilosell, i on ha donat una conferència.

Dia 16, divendres: Aquesta nit ha començat el VII Festival de Música Antiga de Poblet, que enguany porta el títol de «Metamorfosis». En el primer concert «La Capella Reial de Catalunya» dirigida per Jordi Savall ha interpretat l'Stabat Mater segons 4 versions de diferents compositors: Josquin des Prés, Giovanni Pierluigi da Palestrina, Marc-Antoine Charpentier i Domenico Scarlatti. Aquest concert s'ha fet al dormitori gran i ha estat precedit per una conferència a la sala dels cups a càrrec de Dolors Bramon.

Dia 17, dissabte: Al matí, a la sala dels cups, el grup «Hirundo Maris» ha donat el concert «La rosa dels vents: cançons de mars i oceans, de mariners i viatgers a través dels països i els segles». Al concert hi ha assistit Teresa Cunillera, Delegada del Govern d'Espanya a Catalunya, que després ha assistit a la pregària del migdia a la capella de Sant Esteve i ha dinat amb la comunitat al refector.

A la nit, al dormitori gran, el grup «Hespèrion XXI» dirigit per Jordi Savall ha interpretat «Lachrimae or seaven teares» de John Dowland. El concert ha anat precedit d'una conferència de Xavier Antich.

Dia 18, diumenge: Al matí, a la sala dels cups, el grup «Euskal Barrokensemble» ha donat el concert «Early standards: danses barroques per a guitarra».

A la nit, al dormitori gran, ha tingut lloc el darrer concert del Festival, interpretat per «La Capella Reial de Catalunya» i «Hespèrion XXI» sota la direcció de Jordi Savall. El concert tenia per títol «El Renaixement musical a Nàpols durant els regnes catalanoaragonès i espanyol (1442-1598)». El concert ha anat precedit per una conferència de S. Cingolani. A aquest concert hi ha assistit Quim Torra, President de la Generalitat de Catalunya, acompanyat de la seva esposa. Abans, però, ja han participat a la pregària de les Vespres i han sopat amb la comunitat al refector. Després han dormit a l'hostatgeria interna del monestir i han marxat després d'assistir a les Laudes del dilluns.

Dia 20, dimarts: Mons. Joan Planellas, arquebisbe de Tarragona, ha presidit la missa conventual per primera vegada a Poblet en la solemnitat de sant Bernat. Després de la missa, ha saludat la comunitat a la sagristia i ha marxat.

Dia 24, dissabte: El P. Josep Alegre ha anat al monestir de Rueda (Aragó) per presidir la missa i assistir a la festa anual organitzada per l'Associació d'Amics de Rueda.

Dia 25, diumenge: El P. Abat ha anat al monestir de Vallbona.

Dia 26, dilluns: Ha començat una setmana d'exercicis espirituals a la casa dels salesians de Poblet, organitzada per la Germandat de Poblet. Hi participen una vintena de persones i estan dirigits pel P. Josep Alegre.

Ha vingut Mons. Joan Enric Vives, arquebisbe d'Urgell, per passar uns dies a Poblet. Ha vingut a visitar el monestir un grup de veïns del Vilosell amb l'alcalde Jordi Nogué. I també han vingut Mn. Lluís Noguero i Mn. Joan M. Anglès, nous rectors de Vallbona de les Monges i altres pobles del voltant.

Dia 27, dimarts: El P. Abat amb un grup de monjos han anat per passar el dia al Santuari de Lourdes (França).

La comunitat ha anat d'excursió mensual a Castellfollit junt amb Mons. Joan Enric Vives.

Dia 28, dimecres: Mons. Joan Enric Vives ha presidit la missa conventual i després ha marxat.

Dia 29, dijous: F. Bernat Folcrà ha anat a Madrid i d'allí a Londres per estar-s'hi durant un mes al monestir benedictí d'Ealing i assistir a classes d'anglès, necessàries per als seus estudis.

SETEMBRE

Dia 2, dilluns: Peregrinació a Poblet de fidels d'Alzira, per celebrar al monestir la solemnitat de sant Bernat Màrtir i les seves germanes Maria i Gràcia.

Dia 7, dissabte: Ha vingut de visita Joaquim Nadal, antic alcalde de Girona i antic conseller.

A la nit, el P. Prior i el P. Salvador Batet han anat a la processó de trasllat de la Mare de Déu dels Torrents des de l'ermita a l'església parroquial, en la celebració de les festes quinquennals.

Dia 8, diumenge: El P. Francesc Martínez-Sòria ha celebrat a la missa conventual els 25 anys de la seva professió monàstica.

Dia 9, dilluns: El P. Prior, F. David Renart i F. Iurius Šavlinškis han anat al monestir de las Huelgas de Burgos on els monjos i monges cistercencs i trapencs d'Espanya han celebrat una jornada en commemoració del IX Centenari de la Carta de Caritat. Hi ha hagut una missa d'acció de gràcies presidida pel P. Eamon Fitzgerald, Abat General dels trapencs, i després unes conferències a càrrec del P. Eamon Fitzgerald, la M. Kandida Saratxaga, Abadessa Presidenta de la Congregació de Castella de l'Orde Cistercenc, i el P. Isidoro Anguita, Abat de Huerta.

Al migdia, el P. Abat ha anat a l'església parroquial de Vimbodí, on ha presidit la missa, dins la celebració de les festes quinquennals de la Mare de Déu dels Torrents.

Dia 12, dijous: El P. Abat ha anat al monestir de Vallbona.

Dia 13, divendres: Ha vingut a Poblet una comissió de la Reial Arxiconfraria de la Verge de la Cinta de Tortosa.

Després el P. Abat ha rebut la visita de Mn. Felip-Juli Rodríguez, rector del Seminari Conciliar de Barcelona.

Dia 15, diumenge: A la sala capitular, després de Laudes, el P. Abat ha nomenat el P. Rafael Barruè, prior, com a nou hostatger en substitució del P. Borja Peyra.

Al migdia, el P. Borja Peyra ha presidit la missa a l'ermita de la Mare de Déu dels Torrents.

Dia 16, dilluns: A la tarda, el P. Abat ha anat al monestir de Vallbona.

Dia 17, dimarts: Ha començat la gravació d'un programa de televisió de la Xarxa Audiovisual Local dedicat a Poblet i al tema del silenci.

Ha vingut Josep M. Vidal, alcalde de l'Espluga de Francolí, acompanyat d'Aida Morgades, primera tinent d'alcalde, i han dinat amb la comunitat.

A la tarda, el P. Abat ha anat al monestir de Valldonzella, de Barcelona, i d'allí al monestir de Solius, on s'estarà fins al divendres al matí.

Dia 20, divendres: Ha vingut Josep M. Estela, cap de la Regió Policial del Camp de Tarragona dels Mossos d'Esquadra.

Dia 21, dissabte: Antoni Garrell i unes 150 persones s'han reunit al Palau de l'Abat per parlar del futur polític de Catalunya.

Dia 22, diumenge: Ha vingut a l'hostatgeria exterior de Poblet sor Hildegarda Bung, monja del monestir cistercenc de Lichtenthal a Alemanya. Ha dinat amb la comunitat al refetor i

després ha participat a la recreació. A final dels anys 70 i començament dels 80 del segle passat havia tingut molta relació amb Poblet i havia fet les fotografies de la guia del monestir escrita per Josep Pla.

Dia 23, dilluns: Al matí, el P. Abat ha anat a Roma per participar en el Sínode de l'Orde Cistercenc, que se celebrarà a la Casa General fins al dia 27. Un cop acabat el Sínode, acompanyat del P. Abat Vladimir Gaudrat, anirà al monestir de Lerins.

OCTUBRE

Dia 2, dimecres: A la nit, el P. Abat ha tornat del monestir de Lerins.

Dia 3, dijous: El P. Borja Peyra ha anat al convent de caputxins d'Arenys de Mar per assistir a la vestició i començament del noviciat d'Àlex Romero, que va ser batejat a Poblet a la vetlla pasqual de l'any 2017.

Dia 5, dissabte: Reunió de la Junta de la Germandat.
El P. Abat ha rebut Mario Sabán, membre de la comunitat sefardita de Barcelona.

Dia 7, dilluns: A la tarda, Mn. Jaume González Padrós ha començat un curs sobre la litúrgia que anirà fent durant aquest any. Hi assistien també la M. Abadessa i algunes monges del monestir de Vallbona.

Dia 10, dijous: Visita de José Luis Riquelme i Xavier Via, del Banc de Sabadell. Han assistit a la pregària de Sexta i han dinat amb la comunitat al refector.

Dia 13, diumenge: Han vingut la junta i membres de l'Arxiconfraria de la Verge de la Cinta de Tortosa. Han participat a la missa conventual, han visitat el monestir i han dinat a l'hostatgeria.

Dia 17, dijous: Ha tingut lloc una excursió comunitària a la ciutat de Tarassona, convidats pel seu bisbe Mons. Eusebio Hernández Sola. Després d'una missa presidida pel bisbe a la capella de Sant Andreu de la catedral, la comunitat ha visitat la catedral i la ciutat de Tarassona. Al migdia hi ha hagut el dinar al Seminari amb el bisbe, el vicari general de la diòcesi i el rector del Seminari. A la tarda, s'ha fet la visita al monestir cistercenc de Veruela, que ha acabat amb el res de les Vespres a la seva església. De tornada a Poblet, hi ha hagut una breu visita al Pilar de Saragossa.

Dia 19, dissabte: Al matí, el P. Abat i alguns monjos han anat al monestir de Vallbona, on el P. Abat ha presidit les exèquies de Sor Mercè Jové, que va morir ahir a l'edat de 86 anys. A la nit, ha tingut lloc el primer concert del VII Festival Internacional d'Orgue de Poblet. L'organista valencià Juan de la Rubia ha interpretat un programa amb peces de Johann Sebastian Bach, Eustache du Caurroy, Johannes Brahms i Felix Mendelssohn.

Dia 22, dimarts: El P. Abat, junt amb alguns monjos, ha anat al monestir de Solius per assistir a les exèquies del P. Enric Benito, que va morir abans d'ahir a l'edat de 87 anys. Havia estat monjo de Poblet i un dels fundadors del monestir de Solius. I va ser-ne prior conventual entre els anys 1999 i 2011.

Durant tot el dia i la nit d'avui ha caigut un fort aiguat (uns 150 litres al monestir de Poblet), que ha causat la crescuda del riu Francolí i ha causat danys a l'Espluga, a Montblanc i altres llocs. A Poblet, però, només ha causat un portell en un marge al costat de la font de sant Bernat.

Dia 24, dijous: A la tarda, el germà Lluís Serra Llansana, marista, ha començat un curs sobre la psicologia de la vida religiosa que anirà fent durant aquest any. Hi assistien també la M. Abadessa i algunes monges del monestir de Vallbona.

Dia 26, dissabte: Al matí, el P. Abat ha anat a Tarragona, per assistir a la presentació del llibre «El santuari de la Mare de Déu de Montserrat a Montferri: història, arquitectura i mística», de Josep M. Jané.

A la nit, en el segon concert del Festival d'Orgue de Poblet, l'organista alemany Thiemo Janssen ha tocat peces de Dieterich Buxtehude i altres compositors barrocs alemanys. Es dedicarà la recaptació del concert als damnificats per la riuada d'aquesta setmana.

Dia 27, diumenge: El P. Abat ha batejat a la capella de Santa Caterina la filla d'Aida Espasa, guia del monestir.

Dia 30, dimecres: Al vespre, el P. Abat i el P. Prior han anat a Tarragona per participar en una missa a la catedral, presidida per Mons. Joan Planellas, arquebisbe, en solidaritat amb els damnificats pels aiguats recents.

Dia 31, dijous: El P. Abat ha rebut Javier Faus, president del Cercle d'Economia de Catalunya.

Xavier Guanter

VERS LA TERRA PROMESA

Traspàs del P. Alexandre Masoliver i Masoliver

Poblet, 18 de juny de 2019

El text que llegim avui, de la carta als Hebreus, ens diu, en l'exemple meravellós d'Abraham —el nostre pare en la fe (i també secundàriament l'exemple de la seva muller Sara)— tot l'essencial, que podríem resumir així: cal, davant Déu i davant el món que, com a fills seus que som i volem ésser, com a cristians, tinguem tots un cor lliure, disposat sempre a renunciar, a donar, a donar-nos i buidar-nos quan Ell ens ho demani, o per ell ens ho demani el seu sagrament que és el germà. I en segon lloc, que no s'hi val a parar-se en el camí, que ens cal com Abraham, o com després també Moisès, caminar sempre dia rere dia vers la terra promesa, sabent i acceptant que res d'aquí baix no és definitiu, sabent i acceptant que no assolirem pas aquí baix aquesta Terra Promesa, que és només dalt al Cel. I no creguéssiu pas que això és una mena d'escapisme davant les punyents necessitats d'aquí baix, davant el necessari compromís terrenal del cristià: bé prou sabem que no estimem Déu si no estimem el germà, bé prou sabem que el Cel es guanya a la terra, treballant la terra que, com el nostre pare Adam, Déu ens ha donat a tots. Però, això sí, és una crida d'atenció per tal que, en darrer terme, és Dalt només que podem trobar la meta i la veritable felicitat sense ombra, sense fi, a Ell mateix en qui sols podem trobar descans i refrigeri absoluts.

Així comentava el P. Alexandre la carta als Hebreus el dia 8 d'agost de 2010, durant la missa conventual. Ara també ell ha trobat la

veritable felicitat sense ombra, en escoltar la darrera crida del Senyor, aquest 18 de juny de 2019, a la infermeria del monestir. Ignasi Masoliver, barceloní, tot i que havia nascut a Seira (Ribagorça d'Osca) un 11 de febrer de 1934, acabats els seus estudis de Dret, va ingressar a Poblet on rebé l'hàbit cistercenc i el nom d'Alexandre el 6 de setembre de 1959. Va fer la professió el 8 de setembre de l'any següent, i rebé l'ordenació presbiteral el 18 de març de 1967. Al monestir, obtingut el doctorat en Teologia al Pontifici Ateneu de Sant Anselm de Roma, es dedicà a l'estudi de la Història, del monaquisme en general (en publicà tres volums) i més concretament de la Congregació Cistercenca de la Corona d'Aragó. Exercí també la docència, durant molts anys, a l'escolasticat del propi monestir. Creu de Sant Jordi (1998) i membre de la Reial Acadèmia de Bones Lletres (2007), fou també secretari del Concili Provincial Tarraconense (1995). Darrerament havia publicat dues petites obres d'espiritualitat bíblica, que ell estimava particularment: *El pobre Jeremies* (2002) i *Pere, la roca que plora* (2009). Dos personatges, el profeta Jeremies i l'apòstol Pere, que eren per a ell espiritualment encoratjadors.

Aquests darrers anys ha pogut fer llargament l'experiència del sofriment, en la pròpia carn, com Jeremies, i també del perdó i la tendresa de Déu, com el seu estimat apòstol Pere. Déu l'ha volgut cridar quasi a les portes de la festivitat del cap dels apòstols, en aquest juny temorenc d'enguany.

Que els àngels el rebin al Paradís, ell que ha caminat dia rere dia vers la Terra Promesa, anhelant-ne el descans i el refrigeri absoluts.

Lluís Solà

ENTRE EL SILENCI I LA PARAULA

Crònica dels Exercicis espirituals de l'estiu de 2019

El desig més profund de tot ésser humà, el fonament de la nostra humanitat, ja el portem instaurat en el fons del nostre cor. Tota persona porta a dins una bella melodia que hi ha sembrat l'Etern. La nostra responsabilitat, i no de ningú altre, és desenvolupar-la i fer que s'escolti arreu! Potser la nostra melodia personal no sigui suficient per a fer-se sentir harmònicament, per això és important que aquesta melodia sigui una melodia coral. I aquest ha de ser el camí de tota la nostra vida: anar caminant vers aquest horitzó. Escoltar aquesta melodia i anar-la afinant cada dia amb els altres demana fer silenci en el nostre cor. *Escolta les meves paraules, fixa-t'hi atentament: no les perdís mai de vista, guarda-les al fons del cor, qui les acull troba la vida, són remei per a tothom, per sobre de tot vetlla el fons del cor, perquè d'allí surt la vida"* (Pr 4, 20-23).

El cor no és una biblioteca on podem emmagatzemar idees; el cor seria més aviat com un ventre matern, allà on es fecunda i brolla la vida. Ens diu Paul Claudel: *El cor, aparell savi i complicat, cridat no tan sols a dirigir la nostra orquestra orgànica, sinó a donar i mesurar la vida. I la vida espiritual. Quan el Senyor diu: Dona'm el teu cor! (Prov 23, 26) vol dir: dona'm el centre de tu mateix, el principi de la teva vida, el teu ritme sensible, afectiu i intel·ligible. Recupera la font. Respira amb mi!*

Amb aquest bell preàmbul iniciàvem els exercicis espirituals aquest estiu a la casa d'exercicis dels Salesians que hi ha a l'entrada del recinte del monestir de Poblet. Una setmana intensa per viure des del silenci profund, l'escolta atenta de la pròpia melodia interior i de la Paraula de textos sagrats i diversos mestres espirituals, que ens van ajudar a anar aquietant el nostre brogit i a

connectar amb la font de la vida. Uns dies per gaudir també del guiatge i acompanyament del P. Josep Alegre i de la comunió fraterna entre els 25 participants.

Iniciàvem el dia participant en l'Eucaristia amb la comunitat monàstica. Posteriorment compartíem l'esmorzar en silenci, escoltant música sacra de fons, cosa que ens mantenia en el clima de pregària iniciat des de bon matí. Posteriorment ens reuníem a la capella de la casa d'exercicis per resar laudes, amb la cadència, el ritme i la devoció pròpia del res de la comunitat. En acabar el P. Josep Alegre ens ofería les primeres reflexions per orientar una estona llarga de treball personal

posterior. A mig matí ens tornàvem a reunir plegats i el P. Josep ens ofería la segona reflexió que solia acabar amb un espai de silenci i interiorització compartit, a vegades, amb el suport d'alguna peça musical.

A les 14h. dinàvem en el més estricte silenci i després d'un espai llarg de descans ens tornàvem a agrupar a les 16:30h. per rebre la tercera orientació del P. Josep. Alguns dies el combinàvem amb estones de pregària compartida. Disposàvem també d'una estona de treball personal i després de compatir les vespres conventuals ens tornàvem a reunir per rebre la darrera reflexió del P. Josep. Posteriorment, en el sopar, continuàrem mantenint el clima de silenci mentre algun dels participants llegia, cada

dia, un fragment del llibre *Conversando desde el silencio* del dominic fray José Fernández Moratíel, una autèntica perla que ens amorosia la nit. Finalment, abans d'anar a dormir, ens reuníem de nou a la capella de la casa per resar completes i restar, en el darrer sospir del dia, en la Presència d'Aquell que sempre ens acompanya.

Una setmana de connexió fonda amb l'Etern, de pau, calma, serenitat, però també d'interpel·lació, consolacions i desolacions interiors que ens van aportar llum en el nostre discerniment personal. Confíem poder-ho tornar a oferir del 25 al 30 d'agost de 2020.

Mar Galceran

PILAR RAHOLA A POBLET

El passat dia 29 de juny, festivitat de sant Pere i sant Pau, ens visitava l'escriptora i periodista Pilar Rahola, acompanyada del seu marit Robert Cerdán. L'havíem convidada a parlar-nos del seu llibre *S.O.S. cristians. La persecució dels cristians en el món d'avui, una realitat silenciada*, Columna Edicions, Barcelona 2018, que tot just acabàvem de llegir al refector. El llibre ens havia impressionat, per les dades esfereïdores de la persecució i també per les reflexions finals de l'autora.

Pilar Rahola, i el seu marit, participaren de la nostra pregària de sexta, a la capella de sant Esteve, i dinaren tot seguit amb la comunitat, al refector. Per tractar-se d'un dia festiu, aquell dia escoltàvem música tot dinant, la «Música aquàtica» de Haendel. En acabar de dinar, a la sala de recreació, tot prenent cafè, s'entaulà un animat diàleg, durant el qual l'eloqüent escriptora ens prodigà molts detalls i opinions de la gestació del llibre i del context que el motivà.

L'escriptora es va referir a la visita al monestir al programa de TV3 "Preguntes freqüents". Per als qui vulguin sentir el que hi va dir aquí teniu l'adreça: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/preguntes-freqüents/preguntes-freqüents-lincendi-de-la-ribera-debre-i-les-dificultats-de-la-investidura-de-pedro-sanchez/video/5879953/>, 2:52:00.

Lluís Solà

ECCE QUAM BONUM ET QUAM IUCUNDUM

Excursió de la comunitat a Vallbona de les Monges
10 de juny de 2019

La tarda del dia 10 de juny de 2019, un bon grup de monjos visitarem les nostres germanes cistercenques de Santa Maria de Vallbona, convidats expressament per conèixer el nou audiovisual i l'exposició de l'antiga farmàcia del monestir, a les rehabilitades estances de l'antic dormidor de les monges.

Arribarem ben puntuals per assistir a la pregària de nona, a l'església del monestir, tan lluminosa en aquella hora. Tot seguit passarem a l'antic dormitori, un preciós espai medieval, recuperat fa pocs anys, on s'exposa l'antiga farmàcia i es projecta l'audiovisual interpretatiu de la visita del monestir. Es tracta d'un ampli i elegant espai articulat en dos nivells diferents, amb arcs de diafragma amb l'escut de l'abadessa Calders, amb les seves olles o calderons característics esculpits en el blasó. L'audiovisual és pulcre i clar, i l'exposició de la farmàcia

acurada i ben explicada. Destaquen els pots de ceràmica blava, del segle XVIII, amb els seus noms, i també altres objectes de vidre i de metall.

Després d'això, se'ns convidà a fer una passejada per l'amplíssim hort de la comunitat, en especial per conèixer dos nous habitants del cenobi, les cabres —o millor, cabrits— Robert i Alberic.

La bella tarda acabà al refector dels hostes, amb un suculent berenar: xocolata desfeta amb coca i fuet, i taronjada fresca.

«Ecce quam bonum et quam iucundum habitare fratres in unum». *Que n'és de bo i agradable, viure tots junts els germans.* El salm, expressió d'un alt ideal, es feia realitat, d'una manera ben senzilla i cordial, pel do de l'acolliment i de deixar-se acollir. N'estem agraïts.

Lluís Solà

EL FESTIVAL DE MÚSICA ANTIGA ES CONSOLIDA AMB MÉS ACTIVITATS QUE MAI

El passat mes d'agost va tenir lloc la setena edició del Festival de Música Antiga de Poblet, que va aplegar vora tres mil persones al monestir en un cap de setmana per escoltar els tres concerts de Jordi Savall programats, les tres conferències vinculades a aquests, i dos concerts matinals a càrrec de grups emergents del panorama de la música antiga.

Amb aquestes vuit activitats la setena edició ha estat la més intensa de les celebrades fins ara i també la que més públic ha acollit. L'objectiu era donar als assistents la possibilitat de passar tot un cap de setmana dedicat a la música, la reflexió, la natura i el patrimoni. L'abat de Poblet, Octavi Vilà, va destacar que amb aquest programa tan atapeït *ja no queda, literalment, temps per posar més*

Foto: Josep M. Potlauer.

Foto: Rubén Moreno.

activitats respectant, al mateix temps, els horaris de la comunitat que fa vida al monestir. Aquest és un esforç que fem cada any —va afegir— i no és senzill, però creiem que és necessari fer aportacions d'aquest tipus al panorama cultural català.

La Capella Reial de Catalunya va obrir el Festival amb el concert titulat *Stabat Mater*. Aquest text religiós es va poder escoltar en la versió d'alguns dels millors compositors del Renaixement i el Barroc, com Josquin des Prés, G. P. da Palestrina, L. Rossi, M. A. Charpentier i D. Scarlatti. La segona nit el conjunt de violes d'Hespèrion XXI va interpretar les *Lachrimae or seven tears* de John Dowland. Recollint l'escrit del 1604, aquesta obra evoca els diferents tipus de llàgrimes que podem vessar. El concert de diumenge va estar dedicat a *El Renaixement musical a Nàpols*, amb músiques dels Regnes Catalanoaragonès i Espanyol d'entre 1442 i 1598. El director artístic del festival, Jordi Savall, va destacar "la dimensió internacional" de les propostes, ja que totes elles es portaran també, en els propers mesos, a escenaris com els Festivals de Fontfroide, Utrecht i Salzburg.

Abans de cada concert, diferents experts convidats van proposar al públic una reflexió sobre la música que escoltarien i sobre el seu lligam amb l'actualitat, destacant així

els ensenyaments que es poden desprendre, també, de la història de la música. Divenres 18, Dolors Bramon va establir un diàleg entre el cristianisme i l'islam amb motiu del concert *Stabat Mater*. Dissabte, Xavier Antich, doctor en Filosofia i professor d'Estètica de la Universitat de Girona, va reflexionar sobre el valor de les arts i les humanitats avui, abans del concert amb música de John Dowland. Diumenge, abans del darrer concert, Stefano Cingolani, historiador me-

Foto: Josep M. Potau.

Foto: Josep M. Potau.

Foto: Rubén Moreno.

dievalista i doctor en filologia romànica, va dissertar sobre el regne de Nàpols durant el temps de la Corona d'Aragó.

Pel que fa als concerts matinals, aquest any van anar a càrrec dels grups Hirundo Maris i Euskal Barrokensemble. El primer, dissabte, va interpretar el programa *La Rosa dels Vents*, amb cançons de mars i oceans, de mariners i viatgers a través dels països i dels segles. Els segons, sota la direcció d'Enrike Solinís, presentaren *Early standards*, un catàleg de danses barroques per a guitarra.

Pep Gorgori

Foto: Rubén Moreno.

PRIMERA TROBADA DEL GRUP "SEDÀS"

Aquest curs 2019-2020 la Germandat de Poblet ha iniciat una nova activitat, oberta als seus membres i a tothom, que tindrà lloc cada tercer dissabte de mes al monestir. Aquesta trobada té per objectiu pregar en silenci durant un temps llarg i practicar alguns aspectes de la *lectio divina* a partir d'un text bíblic, amb la intenció que cada participant es pugui situar en camí de discernir el que Déu li demana. D'aquesta voluntat de discerniment per mitjà de la pregària ve el nom de "sedàs" o "garbell": cal deixar enre-re el que no serveix i refinar el que hem de tirar endavant.

Dissabte dia 19 d'octubre va tenir lloc la primera experiència d'aquesta mena de trobades d'oració. Dinou persones ens vam aplegar a les 10:30 a la capella de sant Jordi on vam ser acollits per la Mar Galceran i en Pere Agustí, membres de la Germandat, els quals van dirigir la trobada. Ens van exposar les seves finalitats i la seva forma de desenvolupament i a les 10:45 vam iniciar la sessió amb el recitat lent del Pare Nostre, amb un espai de silenci després de cadascuna de les seves invocacions o peticions.

Vam prosseguir amb vint minuts de meditació cristiana en silenci i cap a un quart de dotze vam llegir contemplativament tres vegades el fragment evangèlic de les Benaurances (Mt 4,23-24; 5,1-12). A la primera lectura ens fixàvem prioritàriament en el que deia objectivament el text (*lectio*); després de dos minuts de silenci, els qui ho volien, repetien la frase evangèlica que més els havia arribat a l'ànima. En la segona lectura (*meditatio*) se'ns demanava que ens fixéssim en què ens deia el text a cadascú en la nostra pròpia vida, en què ens sentien interpel·lats i, després dels dos minuts de silenci, els qui ho volien manifestaven un pensament breu sobre el significat profund que tenia el text per a ells. Finalment, en la tercera lectura (*oratio*), calia prestar atenció a què ens sentíem moguts a fer a partir del que ens deia el text, és a dir, què és el que podia motivar en nosaltres un canvi d'actitud, i després dels dos minuts de silenci, els qui ho volien, ho compartien expressant-ho amb una frase breu.

A les 11:40 es va deixar un espai en silenci i lliure perquè cadascú deixés ressonar tot el que havia experimentat i pogués discernir amb més profunditat quina mena de compromís personal li semblava que havia de prendre (*actio*). Aquesta estona llarga de silenci es podia fer dins de la capella o bé passejant per fora. Finalment, a les 12:15 va haver-hi una estona de diàleg compartit sobre l'experiència. Amb la visita a l'audiovisual es va cloure la trobada.

Els assistents van trobar molt positiva aquesta mena d'encontre i van manifestar que els agradaria repetir-la.

Cristòfol-A. Trepal

LA REGLA DE SANT BENET I L'EMPRESA

Una trentena de persones ens aplegàrem el 25 de maig per participar en la primera edició del recés sobre la Regla de sant Benet com a praxi de la humilitat, responsabilitat i servei en l'àmbit professional i empresarial. Ens acompanyava per dinamitzar-lo i conduir-lo en Pere Agustí, graduat en Administració i Direcció d'Empreses a ESADE, membre de la Comunitat Mundial per a la Meditació Cristiana i també membre de la Germandat de Poblet.

Ens vam trobar al primer pis del Palau de l'Abat, envoltats per les vistes de les vinyes i la bellesa arquitectònica del monestir. Un marc excepcional que ens convidava al recolliment, l'escolta activa i la contemplació. Després de les presentacions pertinents, en Pere ens va anar aproximant a la RB a partir de la lectura d'un cas pràctic. Es tracta-

va de l'experiència d'un professional d'una empresa el qual, profundament ferit en el seu orgull per la poca valoració dels seus superiors i companys, s'arrossegà en la seva pròpia autocompassió, ofuscant en el seu ego ferit, fins que, després de patir diverses humiliacions, inicià una transformació que el va portar a la humilitat i al guariment interior.

La lectura individual i silenciosa d'aquest cas ens va permetre transferir a la realitat quotidiana la selecció de 10 textos de la RB que van ser escollits per a la seva interiorització i meditació. Durant el matí ens centràrem en els 5 primers fragments triats de la RB en els quals es revelaven diverses paradoxes: la humilitat confereix poder i pau, la fragilitat fonamenta la fortitud, la fe eleva l'ambició, simplifica, prioritza i aguanta la voluntat, la rutina diària concentra i im-

pulsa la transformació i finalment el treball humil confereix dignitat. El treball d'aquestes paradoxes el realitzarem en el marc d'un bany de natura, passejant silenciosament i solitàriament pels entorns del monestir. Va ser un espai per anar assaborint tot el que en Pere ens havia anat comentant i per anar rellegint els textos deixant-los ressonar en el nostre interior. Posteriorment, i abans de dirigir-nos a la capella de Santa Caterina per compartir l'Eucaristia, tinguérem un petit moment d'oració cantant a dos cors el càntic a la natura de Dn 3,57-88.56, instruïts per la meravellosa veu de fra Borja que s'acostà per acompanyar-nos en aquest moment. La missa, presidida també per fra Borja, va ser un temps especial d'integració i comunió amb tot el que havíem viscut durant el matí.

Posteriorment, i continuant amb l'ambient de recés, tinguérem el dinar en silenci en un lloc apartat del restaurant de l'hostatgeria, que ens va permetre, tal i com fan els monjos, anar escoltant fragments de la RB. D'aquesta manera l'aliment del cos s'anava integrant amb l'aliment de l'ànima.

A la tarda vam realitzar una *lectio* contemplativa dels 5 fragments restants seleccionats de la RB, que ens convidaven a meditar sobre l'amatença i cura dels detalls, la comunicació, l'obediència, l'autoritat genuïna i el càstig. Vam fer dues lectures de cada fragment, deixant 2 minuts de silenci després de cada lectura. Després de la primera lectura i silenci havíem de dir molt breument quina paraula o frase ens provocava especial contradicció, conflicte o repte en la nostra direcció personal, i des d'aquí què ens portava a una major reflexió. Després de la segona lectura i silenci havíem d'elaborar breument què havíem entès més enllà de la primera lectura i què ens sentíem especialment interpel·lats o emplaçats a transformar en la nostra manera de dirigir o dirigir-nos, des del fragment en qüestió. Sempre des de

la major obertura de cor i llibertat de discerniment possible, mirant d'anar més enllà d'idees preconcebudes.

Així doncs, passar de la lectura literal a la lectura profunda de la RB, amb puresa de cor, havia d'ajudar-nos a discernir o recuperar veritats fonamentals on aparentment hi vèiem una incomoditat ètica o estètica i així passar de la contradicció aparent a la paradoxa.

Paradoxalment doncs, és en aquest procés contemplatiu sistemàtic vers la recuperació de fonaments espirituals que ens obren el cor i la ment on pot raure la nostra força, creativitat, eficiència i plenitud en la direcció personal i en la direcció professional de persones en el món de l'empresa.

El recés, justament per la seva orientació afectiva i vivencial, va obrir-nos les portes interiors per a iniciar un procés de transformació personal vers la humilitat i el servei en l'àmbit professional i empresarial, que requerirà d'edicions posteriors per a continuar-ho treballant. Aquest va ser el desig dels participants que quedaren especialment satisfets i agraïts per tot el que havien viscut. Confiam que podrem continuar oferint noves edicions que ens permetin anar-ho aprofundint i treballant.

Mar Galceran

TROBADA DE LA CONGREGACIÓ A POBLET

La Carta de Caritat
Poblet, 26 de juny de 2019

El 23 de desembre d'enguany es compleixen 900 anys de l'aprovació de la *Carta de Caritat* per part del papa Calixt II. La *Carta de Caritat* és un text redactat pel tercer abat de Cister, sant Esteve Harding (1108-1133), per tal d'establir les bases, en l'amor i en l'amistat, de l'ordenament de les relacions entre els nous monestirs

que anaven sorgint i que, amb el temps, formarien l'Orde Cistercenc. Es pot dir, doncs, que oficialment, l'Orde naixia amb l'aprovació d'aquest text.

Per parlar-nos de la *Carta de Caritat* —els monjos de Poblet ja n'havíem rebut un curs impartit pel P. Juan María de la Torre, OCSO, els dies 11-15 de març de 2019— el P. Abat convidà la M. Hildegard Brem, abadessa del monestir de Mariastern (Àustria).

Els monjos i les monges, procedents de Solius, Vallbona i Valldonzella, s'anaren aplegant a Poblet per tal de començar puntuals a dos quarts d'onze del matí, a la sala de conferències, en un dia ventós i calorós de finals de juny. La conferència, magistral, molt pedagògica i amena, fou impartida en francès, amb la traducció simultània del P. Borja Peyra de Poblet. A les dotze celebràrem la missa conventual, a l'església, i tot seguit el dinar al refector. Després de la recreació, molt animada, tinguérem la pregària de Nona a la capella de sant Esteve, i reprenguérem el treball de reflexió sobre la *Carta de Caritat*, per grups, a partir de tres qüestions proposades per la mare conferenciant. Acabàrem el treball amb la posada en comú del treball de grups, i la jornada amb la pregària de Vespres a l'església.

Lluís Solà

INVITACIÓ A LA LECTURA

Títol: ELS MILLORS RELATS DE ROALD DAHL

Autor: Roald Dahl

Editorial: Sembra Llibres

Roald Dahl és un dels autors més reconeguts en literatura juvenil. Obres tan singulars com *Matilda*, *Charlie i la fàbrica de xocolata* o *Les bruixes* són relats tan extraordinaris que s'han publicat arreu del món des de la seva primera publicació; aquests contes mostren l'experiència, la intel·ligència i la sensibilitat d'aquest autor tan especial.

Roald Dahl nasqué a Llandaf, Gal·les, l'any 1916 i morí a Òxford l'any 1990. Els seus pares eren noruecs i van decidir anar a Gran Bretanya perquè valoraven l'educació que s'impartia a les seves escoles; malauradament, però, el pare va morir de pneumònia quan l'escriptor tenia tan sols tres anys d'edat. La mare va decidir quedar-s'hi i el va matricular a la *The Catedral School*, en aquella època les escoles britàniques utilitzaven càstigs corporals per aconseguir disciplina i als vuit anys, per una entremaliadura, Roald Dahl fou assotat pel director del col·legi. Naturalment el van canviar d'escola, però aquest fet va ser determinant en l'obra d'aquest escriptor.

Els millors relats de Roald Dahl és una selecció de contes publicada l'any 2016 per commemorar els 100 anys del seu naixement; Wendy Cooling, especialista en literatura infantil, va recollir catorze històries curtes, les quals tenen en comú un final inesperat i just. En la introducció del llibre Wendy Cooling també ens explica que Roald Dahl deia sovint: *Els llibres no ens haurien d'intimidar, haurien de ser divertits, emocionants i meravellosos, el fet d'aprendre a ser lector et dona un avantatge enorme. Si vols fer alguna cosa que valgui la pena en aquesta vida, has de llegir un munt de llibres.* La selecció que ha fet aquesta especialista compta amb les característiques que distingeixen aquest escriptor, com són l'humor, l'emoció i la capacitat de meravellar.

Roald Dahl era un creador molt especial: en totes les seves creacions hi ha la presència d'un adult bo i sensible que troba recompensa a la seva bondat, els nens hi són sempre innocents en un món ple d'injustícies. Afortunadament les persones bones ajuden els nens a transitar per la vida per tal que arribin feliços a la maduresa. Quan crea la trama de les històries l'autor té molta cura per sorprendre el lector i, al mateix temps, manté un ritme ascendent que atrapa qualsevol persona; sempre, però, hi ha una qualitat que és constant a tota l'obra: la humilitat. La bondat i la humilitat hi són tan presents com la màgia i la imaginació i això és el que fa singulars tots els seus llibres.

La segona raó de la publicació de *Els millors relats de Roald Dahl* tenia la finalitat d'interessar els adolescents i introduir-los en la lectura. Tanmateix les obres d'aquest autor ens agraden a tots ja que la màgia que creava Roald Dahl en els seus escrits no té distinció d'edat i és un plaer llegir pàgines plenes de tendresa que reconforten qualsevol lector.

Actualment la seva filla, Ophelia Dahl, és directora i cofundadora, al costat del doctor Paul Farmer, de *Partners in Health*, una organització sense ànim de lucre, que es dedica a ajudar comunitats empobrides. El finançament de l'organització s'obté del deu per cent de les obres del seu pare. Roald Dahl va dir: *Si tens bons pensaments et brillaran a la cara com si fossin rajos de sol, i sempre faràs goig.* La seva obra sempre ens recordarà com podem aconseguir-ho. Només hem de llegir i trobarem els bons pensaments que ens faran millors persones.

(Lina Zulueta)

Títol: EL SOMBRERO DE VERMEER

Autor: Timothy Brook

Editorial: Tusquets Editores

Timothy Brook (Toronto, Canadà, 1951) és actualment escriptor i historiador especialista en sinologia. Ha publicat nombrosos escrits sobre la Xina a la universitat de la Colúmbia Britànica de Vancouver. L'obra que avui comentem, *El sombrero de Vermeer*, va obtenir el Premi Mark Lynton de la *Columbia School of Journalism* i la *Nieman Foundation for Journalism* de la Universitat de Harvard, així com també el Premi *Auguste Pavie* de l'Académie des Sciences d'Outre-mer de París.

Timothy Brook ens presenta un relat original, amè i divertit, molt enginyós, i ens guia per mirar els quadres d'una altra manera: *a fi d'insuflar vida a les històries que vull relatar en aquest llibre, demano al lector que examinem junts diversos quadres, o, per ser més precisos, els objectes que apareixen en els quadres*. Mitjançant vuit làmines coneixerem les relacions comercials que circulaven entre els continents al segle XVII. Per a l'autor, el pintor Johannes Vermeer és el millor exponent de la seva teoria, perquè mai no va sortir de Delft, però va pintar objectes que venien de molt lluny. Per ensenyar-nos la seva teoria ha triat cinc pintures del pintor neerlandès: *Vista de Delft*, *Militar i noia*, *Lectora a la finestra*, *El Geògraf* i *Dona amb balança*; també una làmina d'un *Plat* del Museu Lambert van Meerten, de Delft; *Els jugadors de cartes* de Hendrik van der Burch i, per últim, *Viatge dels Reis d'Orient a Betlem* de Leonaert Bramer.

A través d'aquestes pintures navegarem per les rutes marítimes que exploradors, mercaders, mariners i aventurers van crear a fi de creuar tots els oceans del món. Timothy Brook demostra que la globalització va començar al segle XVII perquè molts països europeus posseïen una enorme capacitat per organitzar i mantenir operacions comercials a escala mundial i també perquè es van perfeccionar elements tècnics com el compàs magnètic, el paper i la pólvora. Sense cap mena de dubte les armes foren determinants per aconseguir acords i per protegir els guanys obtinguts amb el comerç.

L'esdeveniment més notable que va ocórrer en el segle XVII va ser meteorològic: va haver-hi un refredament global. Aquesta baixada de les temperatures va escurçar el temps de les collites i se'n van perdre moltes. La conseqüència va ser la fam que es va estendre tant a Europa com a la Xina. La situació es va agreujar amb l'arribada de la pesta. Aquestes condicions van empènyer moltes persones desfavorides a embarcar-se vers altres latituds. Això va afavorir l'obertura de gran quantitat de rutes marítimes.

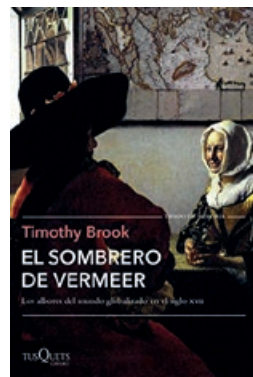
Els objectes que apareixen a les pintures mostren les xarxes que unien els continents. De la primera làmina, *Militar i noia*, el barret del militar va ser introduït pel comerç de pells de castor portades des del Canadà; aquestes pells eren indispensables per teixir el feltre de bona qualitat, teixit molt preuat i que ràpidament va introduir-se en la moda masculina. Es diferenciava molt la qualitat dels que provenien de castor dels que es teixien amb llana d'ovella.

En la làmina *Lectora a la finestra*, Timothy Brook tria la font de porcellana xinesa per explicar-nos l'enorme desig dels europeus d'aconseguir la delicada porcellana de manufactura oriental. En *El geògraf* ens informa de la difusió de la informació geogràfica a Europa, en contrast amb les limitacions polítiques que en les mateixes dades tenia la Xina.

A *Dona amb balança* explica la importància de la plata en la globalització, i estableix connexions entre Amèrica, Europa i la Xina; fins i tot sabem que el nom d'Argentina prové de l'existència d'un riu denominat Plata.

Timothy Brook ens ensenya a observar el quadre d'una altra manera. Ens fa fixar en els objectes que el pintor ha disposat en el llenç i, quan els mirem, obrim la finestra al recorregut que han fet fins arribar a la pintura. El barret, les monedes o la font són les finestres que ens han portat a conèixer el món del segle XVII. Un viatge meravellós i enriquidor que tenim la sort de fer amb la saviesa d'aquest autor.

(Lina Zulueta)

COM VIURE AMB LA MALALTIA

DES DE L'EXPERIÈNCIA D'UN METGE MALALT CRISTIÀ

La biografia de Joan Viñas Salas (1950) —membre de la Germandat de Poblet, doctor en Medicina, catedràtic de Cirurgia a la universitat de Lleida, de la qual va ser rector durant vuit anys— sorprèn per la seva diversitat. El doctor Viñas es confessa cristià i, com a tal, un home esperançat en l'amor apassionat de Déu per tots els humans. La seva fe no s'ha limitat a dir-la només amb paraules sinó que l'ha traduït en fets. Per això s'ha limitat a treballar només a la sanitat pública al servei dels més necessitats, ha participat en moltes associacions i institucions públiques i privades, i cada any, quan arribaven les vacances, se n'anava amb la seva dona, infermera, a Moçambic, a operar i a impartir docència en un dels països més pobres del món.

Com a metge ha viscut la malaltia i la guarició de molts pacients i també de vegades la seva mort. L'any 2014 li van diagnosticar un càncer amb metàstasi contra el qual no ha parat de lluitar fins avui, sense mai renunciar a les seves activitats professionals. Coneix, doncs, la realitat de la malaltia com a metge i com a malalt.

Un dels seus serveis impagables és la publicació del llibre que aquí ressenyem i del riquíssim contingut del qual només en podem donar un parell de pinzellades. Ens presenta

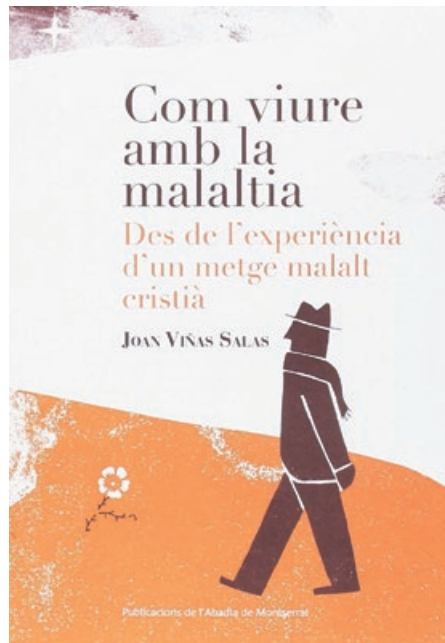
la seva biografia personal, el seu compromís com a catòlic, i, d'una manera molt especial, les seves vivències des que li van diagnosticar el càncer fins avui, contra el qual encara lluita. D'aquesta lluita destaca la manera com s'enfronta als molts moments difícils de la malaltia i com la fe li fa costat tothora. No pretén donar lliçons. Només pretén oferir un testimoni personal del qual extreu una sèrie de consells que poden beneficiar molt els malalts. Defensa aferrissadament, a més, que Déu ens estima amb bogeria, que no vol

que estiguem malalts i que en cap cas és Ell el qui ens envia el dolor i el sofriment. I que, per tant, la malaltia, el dolor i el sofriment han de ser combatuts amb una confiança serena en les prescripcions dels metges.

Acaba el text amb uns lúcids consells sobre quines són les actituds cristianes que cal adoptar davant de la malaltia i de la mort. No defuig tampoc aquesta darrera qüestió. Estem davant d'un text que ens convida a no eludir la reflexió i la preparació cristiana

davant la malaltia i el dolor, amb l'epíleg de la mort, destí indefugible de tothom. En definitiva: un llibre de gran profunditat exposat des del cor amb paraules que tothom pot comprendre.

Cristòfol-A. Trepat

FRARES FRANCISCANS CAPUTXINS DE CATALUNYA I BALEARS

<http://www.caputxins.cat/>

Els frares caputxins han estat vinculats estretament i des de fa molt de temps al nostre país. La seva web és molt atractiva i ens ofereix molta informació de la història, publicacions i activitats d'aquest orde. Al damunt de tot, i en una franja fixa horitzontal hi trobem una sèrie de menús que d'esquerra a dreta són els següents: *freres franciscans caputxins*, *ofertes de formació*, *recursos de pastoral*, *publicacions*, *històric de novetats*, *links recomanats* i *contacte*. Clicant a cadascun d'aquests menús hi trobem una sèrie de submenús força interessants que van des de la història franciscana fins als enllaços més associats a la seva espiritualitat.

Al dreta dels menús principals hi ha un seguit d'imatges que es van succeint i que proporcionen una visió atractiva dels llocs més emblemàtics del món franciscà.

Més avall d'aquestes imatges s'organitzen tota una sèrie de menús a doble columna, una a l'esquerra i l'altra a la dreta, que ens proporcionen informacions sobre cadascun dels convents de l'orde i altres activitats que s'hi connecten com els *franciscans seglars*, *el consell de laics*, *l'acolliment* o bé informació sobre els *sants o màrtirs franciscans* i la *vida franciscana*.

Entre les dues columnes a què ens hem referit més amunt s'hi situen les diverses novetats com l'ingrés d'un novici o la professió d'un altre frare— i les propostes d'activitats com l'oferta de la formació d'adults o les convocatòries de pregària.

En definitiva una web molt interessant i atractiva, dissenyada amb recursos senzills, que ens permet obrir-nos al coneixement de l'espiritualitat dels frares caputxins i a l'ampli ventall de la seva oferta d'activitats.

Cristòfol-A. Trepat.

INFORMACIÓ DEL MONESTIR DE POBLET

HORARI DE CULTES

FESTES DE PRECEPTE

5,15 h. MATINES
7,30 h. LAUDES
10 h. MISSA CONVENTUAL
13 h. MISSA PER AL POBLE
18 h. MISSA PER AL POBLE
19 h. VESPRES I EXPOSICIÓ
21 h. COMPLETES I SALVE

DIES FEINERS

5,15 h. MATINES
7 h. LAUDES
8 h. MISSA CONVENTUAL
18,30 h. VESPRES (15/9 al 14/6)
19 h. VESPRES (15/6 al 14/9)
20,30 h. COMPLETES I SALVE (15/9 al 14/6)
21 h. COMPLETES I SALVE (15/6 al 14/9)

HORARIS DE VISITA AL MONESTIR

- **Hivern (del 13 d'octubre al 15 de març):**
Dies feiners: 10:00 – 12:45 / 15:00 – 17:30
Diumenges i festius: 10:00 – 12:30 / 15:00 – 17:30
- **Primavera (del 16 de març al 14 de juny):**
Dies feiners: 10:00 – 12:45 / 15:00 – 18:00
Diumenges i festius: 10:00 – 12:30 / 15:00 – 17:30
- **Estiu (del 15 de juny al 14 de setembre):**
Dies feiners: 10:00 – 12:45 / 15:00 – 18:00
Diumenges i festius: 10:00 – 12:30 / 15:00 – 18:00
- **Tardor (del 15 de setembre al 12 d'octubre):**
Dies feiners: 10:00 – 12:45 / 15:00 – 18:00
Diumenges i festius: 10:00 – 12:30 / 15:00 – 17:30

*EL MONESTIR NO ES VISITA ELS DIES DE NADAL, SANT ESTEVE I CAP D'ANY.
REIS, DIJOURS I DIVENDRES SANT I DILLUNS DE PASQUA, TANCAT A LA TARDA.*

TELÈFONS I CORREUS ELECTRÒNICS:

MONESTIR-COMUNITAT: Tel. 977 870 089

WEB MONESTIR DE POBLET: www.poblet.cat

MONESTIR: info@poblet.cat

ADMINISTRACIÓ: admin@poblet.cat – Tel. 977 870 089 (ext. 260)

HOSTATGERIA INTERNA: hostatgeriadepoblet@gmail.com

ARXIU TARRADELLAS: atarradellas@poblet.cat – Tel. 977 870 089 (ext. 234)

HOSTATGERIA EXTERNA: Tel. 977 871 201

hostatgeria@poblet.cat // gerencia@poblet.cat // comptes@poblet.cat

CONSERGERIA (GUIES MONESTIR): Tel. i Fax: 977 870 254 – visita@poblet.cat

TRESORERIA GERMANDAT: germandatdepoblet@gmail.com

Monestir de Poblet